LIETUVIŲ DIENOS

JUOZAS GIRNIUS

LITHUANIAN DAYS

JUNE, 1965

1965 M. BIRŽELIO MĖN.

Vyriausias Redaktorius / Editor-in-Chief
Bernardas Brazdžionis
Literatūros Redaktorius / Literature Editor
Juozas Tininis
Foto Redaktorius / Photo Editor
Daumantas Čibas
Anglų kalbos Redaktorius / Senior English Editot
Milton Stark
Anglų kalbos Redaktorius / English Editor
Mrs. Dalilė Polikaitis

Leidėjas / Publisher
Anthony F Skirius
Administratorius /Circulation Manager
Juozas Andrius

Redakcijos atstovai atskiruose miestuose ir valstybėse / Contributing Editors:

Juozas Bertulis, Vladas Būtėnas — Chicago, Illinois; Vytautas Alf. Braziulis — Cleveland, Ohio —; Vladas Mingėla — Detroit, Mich.; Balys Raugas — Philadelphia, Pa.; Cezaris Surdokas — Baltimore, Md.; Petras W. Urban — Cleveland, Ohio; Vaclovas Verikaitis — Toronto, Canada; Vytautas Volertas — Riverside, N. J.

Nuolatiniai foto bendradarbiai / Photographers:

JAV: Brockton, Mass. — B. Kerbelienė; Brooklyn-New York, N. Y. — V. Augustinas, V. Maželis; Chicago, Ill. — A. Gulbinskas, B. Lungys, V. Noreika; Cleveland, Ohio — V. Bacevičius; Los Angeles, Calif. — L. Briedis, Pr. Gasparonis, L. Kančauskas; Manchester, N H. — K. Daugėla; New Haven, Conn. — P. Jasiukonis; Omaha, Nebraska — Rev. L. Musteikis; Philadelphia, Pa. — F. Jakaitis, V. Gruzdys; Washington, D.C. —Photo Alda, P. Labanauskas; Waterbury, Conn. — J. Gaidys.
CANADA: Hamilton,.Ont. — A. Juraitis; Montreal, P. Q. — L. Stankevičius; Toronto, Ontario — J. Dvilaitis.
AUSTRALIA: E. Butkūnas, E. Karpavičius, P. Sakalauskas, Vyt. Vosylius.

Straipsniai, autoriaus pasirašyti pavarde, slapyvardžiu ar inicialais nebūtinai reiškia ir redakcijos nuomonę.

Signed or initialed articles do not necessarily reflect the opinion of the editors or of Lithuanian Days magazine.

Žodinę ir visą kitą medžiagą, spausdintą "Lietuvių Dienų" žurnale, LD leidykla pasilaiko teisę panaudoti kitais atvejais be atskiro susitarimo.

Publishers reserve the right to reprint any or all matter published in Lithuanian Days magazine without seperate agreement with the authors.

Rankraščius ir kitą medžiagą, jei kitaip nesusitarta, redakcija tvarko pagal savo nuožiūrą.
Manuscripts or other matter submitted for publication in Lithuanian Days magazine will be edited at the discretion of the editors, unless otherwise agreed upon.

"LIETUVIŲ DIENOS" YRA SUJUNGTOS SU "KALIFORNIJOS LIETUVIU", LEISTU 1946-49 METAIS.
"LITHUANIAN DAYS" IS COMBINED WITH "CALIFORNIA LITHUANIAN".

Skaitytojų pageidavimu prenumerata atnaujinama automatiškai, nelaukiant atskiro pranešimo. Nutraukdamas prenumeratą, skaitytojas administraciją painformuoja laišku. / If subscription is to be discontinued at expiration, notice to that effect should be sent; otherwise it will renewed automatically. This policy accords with the wishes of our subscribers.

Leidžiama kas mėnuo, išskyrus liepos ir rugpiūčio mėn.
Published monthly, except July and August.

Atskiro nr. kaina 65 centai. **Single copy 65¢.**

Prenumerata metams $6.00 bet kuriame pasaulio krašte.
Subscription $6.00 per year in any country of the world.
Garbės prenumerata / Honorary subscription $10.00.

"Second Class Postage Paid At Los Angeles, California".

LIETUVIŲ
DIENOS
LITHUANIAN DAYS MAGAZINE

4364 Sunset Boulevard • Hollywood, California 90029 • Telefonas: 664-2910

BIRŽELIS, 1965 METAI **JUNE, 1965**
Nr. 6 (155), XVI metai **Vol. XVI, No. 6 (155)**

TURINYS / CONTENTS

Siekimai ir laimėjimai. Vedamasis. 3
Protesto demonstracijos. Iliustruotas reportažas. R. P. 4
J. Brazaitis, **Žmogus, supratęs laiko tėkmę.** Dr. J. Girniaus 50 m. amžiaus proga. 4
K P. Celiešius, **Trys ateizmo veidai.** Dr. J. Girniaus knyga "Žmogus be Dievo" 7
Balys Auginas, **Menininkas.** Humoreska. 8
Stasys Jakštas, **Mano motina.** Poezija. 9
Dalia Kolbaitė, **Vedami nežinomos rankos.** Poezijos ciklas. 9
KNYGOS IR AUTORIAI. Recenzijos, literatūros kronika. 10
E. D., **Londono (Ont.) Lietuvių parapijos metinės.** Iliustruotas reportažas. 11
K P. Urbaitis, **Kol jaunimo yra...** Saleziečių lietuvių gimnazija Italijoj 12
A Kairio komedija "Viščiukų ūkis" Čikagos scenoje. Foto reportažas. 13
Vl. Ramojus, **Lietuvis jėzuitas su foto kamera.** Su A. Kezio SJ foto iliustracijom. .. 14
K. M., **Šachmatininkai mus džiugina.** Pusmetinė apžvalga. 17
VEIDAI IR VAIZDAI. Iliustruota kronika iš viso pasaulio. 18
Žmonės-datos-darbai. Smulkioji kronika. 20

ENGLISH SECTION

Only by joint action of all free people, by Lithuanian Consul J. J. Bielskis. 21
The Living Testament of Faith and Courage. Lithuanian bestseller "Maria Save Us". 22
Excerpt from "The Deluge", a novel by M.Vaitkus. 23
Lithuanian History in Stamps. Part LXXVIII.By A. Bernotas. 24
Resolution, adopted by the House. 24
LITHUANIANS MAKE NEWS. 25
Baisiojo birželio įvykius minint. Foto nuotraukos. 26

VIRŠELIAI / COVERS

Front Cover — Pirmas viršelio psl.

Dr. J. Girnius — filosofas mokslininkas ir visuomenininkas kultūrininkas.

Gimęs 1915 m. š. rytų Lietuvoje, V. D. un-te baigė filosofiją ir studijas gilino Louvaino, Freiburgo i. Br., bei Paryžiaus Sorbonos universitetuose. 1940, pirmos rusų okupacijos metais, dirbo un-to bibliotekoje ir lektoriavo. Nuo 1941 m. pakviestas dėstyti filosofiją, psichologiją ir mokslinio darbo metodiką.

Antrą kartą rusams komunistams okupuojant Lietuvą, pasitraukė į Vakarus. Dėstė keliose lietuvių gimnazijose. Įsitraukė į lietuviškąją kultūrinę ir visuomeninę veiklą. Daug rašė spaudoje lietuvių kultūros ir visuomeninio gyvenimo klausimais. Atvykęs į JAV, Montrealio un-te įsigijo filosofijos daktaro laipsnį. Apsigyveno Bostone. Buvo pakviestas į "Lietuvių Enciklopedijos" redaktorius, kur ir dabar tebedirba. Daug metų buvo "Aidų" kolegijos nariu, o nuo šių metų pradžios perėmė redaktoriaus pareigas.

Nuo mokyklos suolo yra ateitininkų narys, opaskutiniaisiais metais išrinktas at-kų vadu. Aktyviai dalyvauja Fronto Bičiulių ir Lietuvių Bendruomenės veikloje ir parašė vieną svarbiausių šio laiko knygų — "Tauta ir tautinė ištikimybė, kuri pasidarė tartum bendruomenės "evangelija". (Daugiau — 5, 6 ir 7 psl.).

Juozas Girnius — Lithuanian philosopher.

He was born in 1915, in Lithuania. He graduated from the Vytautas the Great University in Kaunas in 1936; furthered his studies in Louvain, Freiburg, Brussels and the Sorbone University in Paris. He received his PhD in philosophy from the University of Montreal, Canada, in 1951. He lectured in the philosophy dept. at Vytautas the Great Univ. from 1941 to 1944. Since 1953 he is one of the Lithuanian Encyclopedia editors in Boston, also editor-in-chief of the Lithuanian cultural journal "Aidai" (Echoes).

J. G. is an active member in Lithuanian affairs, especially among the Catholic Federation "Ateitis" members and the Lith. political party "Fronto Bičiuliai".

His articles appear in many varied Lith. magazine and newspapers. His books are as follows: The Problem of the Lithuanian Character, 1947. Our National Task in Exile, 1947, Liberty and Existence, 1953, Nation and National Fidelity, 1961, and Man Without God. (More — pages 5,6 and 7). Foto V. Maželis

Back Cover — Paskutinis virš. psl.

Sibiro lietuvaičių maldaknygė ir jos vertimai į 7 kalbas, išstatyta Pasaulinėj parodoj New Yorke — Vatikano paviljone. Eksponatą parodai parengė kun. L. Jankus, Balfo reik. vedėjas.

"Mary Save Uus", a series of prayers written on scraps of paper by Lithuanian girls in Siberia and smuggled to the free world in 1959. Original and translations in seven languages is featured at the Vatican Pavilion, in World's Fair, New York. The exhibit is held by Rev. L. Jankus, executive director of United Lithuanian Relief. Editions are: Spanish, Colombia, Lithuanian (original), English, Spanish, Argentina, 2nd English Edition, German, Italian, British, Dutch, Lithuanian, Chinese, Formosa.

More — page 22.

Pabaltijo tautų — Lietuvos, Latvijos ir Estijos atstovai Washingtone birželio 13 d. sudarė protesto demonstraciją, automobiliais veždami daugelį plakatų ir inscenizacijų, vaizduojančių komunistinius žiaurumus. Tai buvo lyg ir komunistų 25 metų okupacijos protesto atžymėjimas.

Representatives of the Baltic States (Lithuania, Latvia, and Estonia) on June 13th held demonstrations in Washington, D.C., to denounce the Communist occupation of their countries.

Daugiau žiūr. 4 ir 26 puslapiuose.

Siekimai ir laimėjimai

Kiek ilgai gali tauta laukti, kiek ilgai gedėti? Ar "trejus metelius", kaip sako liaudies daina, ar tris dešimtis metų, kaip beveik laukiam mes? Istorija rodo, kad tautos laukia tris šimtus ir daugiau metų!

Nei mes, pasitraukiantieji į egzilį, nei paliekantieji savo žemėje nesirengėm tokiai ilgai laukimo ir vergijos žiemai. Okupantas labai norėtų, kad tauta pavargtų laukime, kad žmonės rezignuotų, kad užmigtų kovojančių dvasia. Jis tat išgalvoja įvairiausių vergo žaidimų, laisvės pakaitalų ir sufabrikuotų manifestacijų. Jis žino, kad tuo neapgaus nei pavergtųjų, nei savęs. Bet naiviai pasaulio daliai toji migla imponuoja. Tie, kurių komunizmas tiesiogiai nėra palietęs, negali tikėti, kad šiame tautų išsilaisvinimo amžiuje galimas toks ikiplėšiškas melas ir tokia rafinuota veidmainystė.

Kiek ilgai galima gedėti? Vilniaus gedėjome beveik visus nepriklausomybės metus. Sostinės atvadavimo idėja jungė tautą. Kova dėl Lietuvos laisvės jungia viso laisvojo pasaulio lietuvius. Jeigu gedėtume tik nepasisekusių žygių pelenais pabarstę savo takus, mūsų gedėjimas būtų nieko nevertas. Mūsų gedulas ir laukimas grindžiamas ryžtu, žygiais ir darbais, — juo toliau, juo labiau įgauna tas formas, kurios stiprina galutinjo laimėjimo viltis.

Vienas didžiausių paskutinių pasiekimų yra JAV-bių kongreso Pabaltijo okupacijos pasmerkimas. Atstovų rūmų priimtoji rezoliucija okupacijos 25-tais metais rodo, kad Pabaltijo kraštai nėra užmiršti ir atiduoti lėtai mirčiai. Birželio 21-ji liks kaip naujos fazės data kovos už Pabaltijo laisvę. Kongreso priimtoji rezoliucija nėra iškritusi "iš dangaus", kaip gal kai kas norėtų manyti. Tai yra Rezoliucijų Komiteto pasėka. Atstovo John S. Monagan patiekta ir 298 narių (niekam nebalsuojant prieš) priimta, rezoliucija skamba:

"Kadangi tautų pavergimas svetimųjų junge ir tų tautų išnaudojimas yra pagrindinių žmogaus teisių paneigimas, yra priešingas Jungtinių Tautų Chartai ir kliudo plėsti pasaulio taiką ir bendradarbiavimą; ir

Kadangi visos tautos turi laisvo apsisprendimo teisę; ja pasiremdamos jos gali laisvai apspręsti savo politinį statusą ir laisvai tęsti ūkinę, socialinę, kultūrinę ir religinę plėtrą; ir

Kadangi Sovietų Sąjungos vyriausybė Estijos, Latvijos ir Lietuvos tautoms tas teises prievarta atėmė; ir

Kadangi Sovietų Sąjungos vyriausybė, vykdydama deportacijų bei perkilnojimų programą toliau siekia pakeisti etninę Pabaltijo valstybių gyventojų charakterį; ir

Kadangi Jungtinių Amerikos Valstybių vyriausybė laikosi aiškaus ir tvirto nusistatymo paremti Pabaltijo tautų siekimus laisvo apsisprendimo ir tautinės nepriklausomybės kryptimi; ir

Kadangi esama daugelio istorinių, kultūrinių bei šeimyninių tarp Pabaltijo valstybių ir amerikiečių tautos ryšių: tad ryžtingai skelbiama, kad

JAV-bių Atstovų Rūmai (Senatui pritariant) primygtinai skatina JAV-bių Prezidentą —

a) kad jis Jungtinėse Tautose ir kituose atitinkamuose tarptautiniuose forumuose atkreiptų, jo manymu tinkamomis priemonėmis, pasaulio opiniją į apsisprendimo teisės paneigimą / *Toliau 4 psl.*

Iš pabaltiečių demonstracijų Washingtone birželio 13 d., minint 25 metų sukaktį nuo to, kai Sovietai jėga užėmė tuos kraštus ir iki šiolei laiko pavergę, persekioja ir tremia į Sibirą. ..Nuotraukoje vienas iš vežimų, vaizduojančių pirmuosius trėmimus.

One of the cattle cars, representing the Balts' deportation to Siberia, among other cars in the demonstration in Washington, June 13.

Kongreso narys E. Derwinski kalba susirinksiems prie Lincolno paminklo Pabaltijo tautų demonstrantams, minint birželio trėmimus 1940.

U. S. Congressman E. Derwinski adressing the gathering in front of the Lincoln Memorial, Washington, D.C., June 13th .

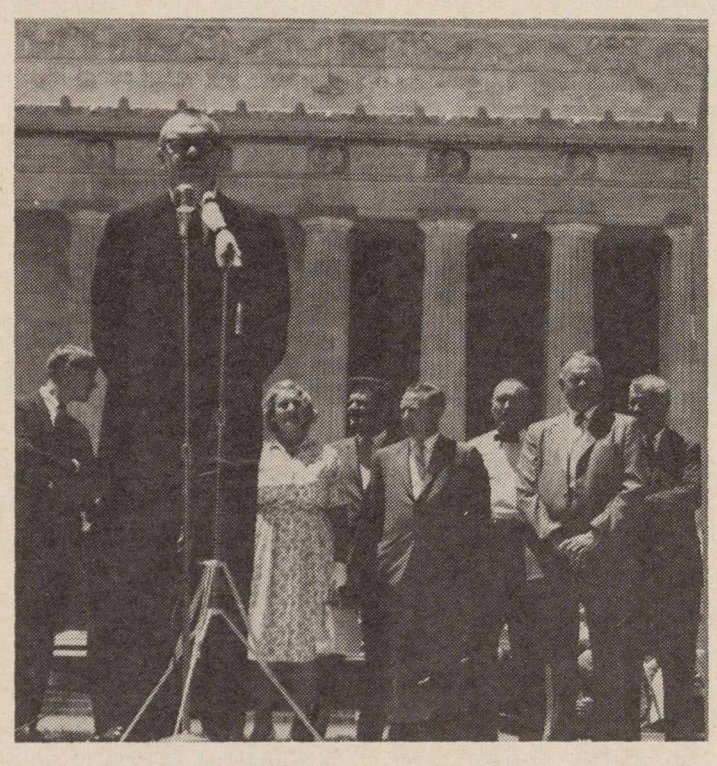

Pabaltiečiai su plakatais prie Lincolno paminklo Washingtone birželio 13, minint Pabaltijo kraštų okupavimą prieš 25 metus.

The gathering in front of the reflecting pool at the Lincoln Memorial, Washington, D. C.

Photographs on page 3 and 4 by M. McC and R. D. P.

Atkelta iš 3 psl.

Estijos, Latvijos ir Lietuvos gyventojams, ir b) kad jis pastūmėtų pasaulio nuomonės svarumą remti šių teisių sugrąžinimą Pabaltijo gyvenojams.

Šią rezoliuciją paskelbė UPI žinių agentūra. Ją pakartojo pasaulio spauda. Berlyno Tagesspiegel žinią paskelbė, užvardinęs "Pasmerkta Pabaltijo okupacija". Kaip banga nuėjo per pasaulį 25 metų okupacijos minėjimo sukaktis, palydėta mūsų demonstracijomis ir svetimųjų pritariančiais žodžiais, kaip: "Prieš 25 metus — laisvės mirties diena" (šveicarų Landeszeitung). Tai rodo, kad mes nesame vieni. Laisvės idėja gyva.

"The Christian Science Monitor" birželio 16 d. vedamajame rašo: "Tarptautinė sąžinė turi vardą — jis skamba: Pabaltijys. Dabar kaip tik sukanka 25-ji labiausiai gėdingo ir vis dar neatitaisyto nusikaltimo istorijoje sukaktis — okupacija ir inkorporavimas į Sovietų Sąjungą trijų mažų, teisingų, laisvę mylinčių tautų — Estijos, Latvijos ir Lietuvos. Šis okupacijos veiksmas buvo hipokritiškai pateisintas, nes... savo metu tos valstybės buvo carinės Rusijos provincijomis. Atrodytų, kad buvę carų nusikaltimai pateisina komunistų nusikaltėliškus veiksmus. Tačiau tikroji okupacijos priežastis buvo senas ir pasaulinui pažįstamas priešas, tai — karo metu atsiradusi galimybė pulti, be pasipriešinimo baimės, savo silpnuosius kaimynus..." Ir baigia: "Pasauliui kaip itk ateina metas prisiminti prieš 25 metus įvykusius nusikaltimus ir tai, kad tos tautos nepaliaujamai siekia laisvės bei laisvu apsisprendimu paremtos vyriausybės. Estų, latvių ir lietuvių likimu turėtų susidomėti kiekvieno krašto piliečiai ir ypač tie, kurie susigundo išklausyti Maskvos skelbiamų pažadų."

Mūsų uždavinys nepavargti pusiaukelėje. Mes taip pat nesam taikos meto ambasadoriai, kurie turi laiko banketams ir reprezentacijai. Ir tie, kurie politikuojam, ir tie, kurie dirbam ramų kultūrinį darbą, ir tie kurie nešam plakatus, ir tie, kurie duodam dolerį, dešimtį, šimtą, — visi esam vieno žygio dalyviai. Ne kovos stebėtojai iš už kampo. "Įeinantieji palikite viltis už vartų, — pasakė Dantė, įeinantiems į pragarą. Neįeinantieji kovos eilėsna dėl tautos laisvės, pasiliksite už tautos durų, sako dabartinė išmintis. Niekas nebus įrašytas atgaline data. Sąrašas sudaromas dabar. Kad nebūtų vėliau per vėlu!

Žmogus, supratęs laiko tėkmę

Juozo Brazaičio kalba (santrauka), pasakyta dr J. Girniaus pagerbime

Tumas Vaižgantas palygino veikėjus su telegrafo stulpais, kurių vielomis eina idėjos.

Tokis palyginimas tereiškia vieną asmens funkciją visuomenėje — pasyvią funkciją. Žmogus betgi nėra tik idėjų nešėjas, skleidėjas, perdavėjas. Žmogus yra idėjų *kūrėjas* Tai aktyvioji asmens funkcija visuomenėje.

Minėdami gimimo ar mirimo sukaktis, nesiribojame tik pasyviąja funkcija. Nesitenkiname asmenine jo kronika — kas jam nutiko nuo gimimo dienos, dėl kurios jis nei atsakingas, nei nuopelnų neturi. Kreipiamės labiau į jo aktyviąją funkciją — ką jis atnešė visuomenei, kokiom idėjom ir kokiais darbais įsijungė į visuomenės gyvenimo srovę.

Šio pabūvio rengėjų pavestas, mėginsiu įsižiūrėti į dr. Juozo Girniaus funkciją visuomenėje — *į jo rolę lietuviškojo gyvenimo srovėje.*

•

Dr. J. Girniaus sąmoningąjį gyvenimą tenka laužti į dvi beveik lygaus ilgumo dalis. Pusė to sąmoningo gyvenimo nutekėjo Lietuvoje; antroji — jau ne Lietuvoje.

Lietuvoje ruošėsi gyvenimui. Iš Utenos gimnazijos atvyko į Kauno universitetą 1932. Čia filosofiją baigęs, išvyko 1936-8 m. toliau filosofijos mokslų gilinti Louvaine, Friburge, Sorbonoje. Grįžęs atliko pilietinę prievolę — karinę tarnybą. Bolševikams atėjus, suspėjo būti paleistas iš kariuomenės. Reikštis moksline ir organizacine veikla Lietuvoje tik pradėjo. Pradėjo paskutiniais keleriais metais filosofiniais straipsniais nuo 1938 "Židinyje", "Logos'e". Pradėjo reikštis akademine veikla jau vokiečių okupacijos metais — pakviestas į Kauno universitetą dėstyti filosofijos bei pagalbinių mokslų. Nuo tada ėmė reikštis jo įtaka jaunosios generacijos mentalitetui augti. Bet tai buvo trumpas laikas.

Antra jo gyvenimo dalis jau tenka tremties metam. Tremties metais jo mokslinis subrendimas buvo atbaigtas ne J. A. Valstybių universitetuose; daktaro laipsniu jis baigė savo studijas 1951 Montrealio universitete, kur mokslinė dvasia yra artimesnė jo pažįstamam Louvainui, Friburgui, Paryžiui.

Kokia tų primintų faktų išvada dr. Juozo Girniaus funkcijai visuomenėje? Išvada ta, kad *jis priklauso lietuvių intelektualų generacijai, išaugusiai jau Lietuvos paskutiniaisiais metais ir išsiskleidusi visu pilnumu tremtyje.*

Išsiskleidė dr. J. Girniaus veikla ir rolė čia tiek, kad jis šiuo metu priklauso prie tremties intelektualinį gyvenimą labiausiai dominuojančių asmenybių. Jis visur pageidaujamas paskaitininkas. Jo knygos virsta lietuvišku mastu bestselleriais. Jis vieno laikotarpio literatų sąjūdžio idėjinis autoritetas. Jis Bendruomenės taryboje. Jis Ateitininkų Federacijos prieky. Jis pagaliau prieky vienintelio tos rūšies žurnalo — "Aidu".

Žodžiu, dr. J. Girnius atsistojo šio meto kultūrinio gyvenimo prieky. Atsistojo ne tik dėl to, kad jis yra kūrybiniu nusiteikimu pačiame amžiaus pajėgume. Prieky dar labiau dėl to, kal *jis yra tarpinis asmuo tarp dviejų skirtingų generacijų — išaugusios Nepriklausomoje Lietuvoje ir išaugusios čia, tremtyje.*

Jis nesutapo su ankstesniąja generacija, kūrusia nepriklausomos Lietuvos gyvenimą. Bet nuo jos ir nenutrūko. Tą Lietuvą kūrusi generacija žiūri į jį ne kaip į atskilėlį, bet kaip į tradicijų tesėją ir jų apvaisintoją naujais minties žiedais. Anos generacijos vienu iš įžymiųjų intelektualinių atstovų yra pernai miręs prof. Pranas Kuraitis. Jis, prieš mirdamas, kalbėjo apie savo mokinį, dr. J. Girnių, su didele šiluma kaip apie didelio pajėgumo filosofą, įžvalgiai pasekantį moderniąsias filosofines mintis. Kuraitis, senasis aristotelinės tomistinės, arba neoscholastinės filosofijos atstovas, nejautė jokio idėjinio konflikto su Juozu Girnium, naujo egzistencinio filosofavimo atstovu.

Dr. J. Girnius nesutapo nė su naująja tremty išaugusia generacija, mokslus baigusia čia, intelektualiai subrendusia ar bręstančia čia. Tačiau su ja ryšį turi dar gyvesnį nei su senąja. Jis tebėra jai autoritetas filosofiniais, pasaulėžiūriniais klausimais. Autoritetas tiek katalikiško galvojimo jaunimui, tiek vadinamo liberalinio galvojimo. Autoritetas rašytojam ir apskritai filosofuojantiem intelektualam.

Šį dr. J. Girniaus ryšį labiau su jaunąja karta pažymėjus, kyla klausimas: *kuo jis pataikė imponuoti šio tremties amžiaus žmogui, labiausiai jaunam?*

•

Dr. Juozas Girnius pataikė *suprasti* tekamo amžiaus srovę. Suprasti jos idėjinius rūpesčius. Ne tik suprasti, bet juos prisiimti, į juos įsijungti. Pataikė suprasti bei prisiimti ir šio amžiaus formas ir jomis reikštis. Sakytum, sugebėjo rūpintis šio amžiaus rūpesčiais ir kalbėti šio amžiaus kalba.

Būtų rizikingos pastangos minučių eigoje išreikšti šio amžiaus rūpesčių bei formų visumą. Bet norint kalbėti konkrečiau tebus pora pavyzdžių. Būdingas šiam amžiui tiesos pažinimo, tiesos ieškojimo alkis. Milžiniški šuoliai technologijoje nepajėgė nustelbti ir šio tiesos ieškojimo, filosofavimo. Ne filosofija kaip kažkas atbaigta, kaip filosofinių surastų tiesų visuma, šių laikų žmogų viloja, bet individualus, asmeninis tiesos ieškojimas, filosofavimas. Jei filosofijos pažinimas yra labiau pasyvus aktas, tai filosofavimas yra aktyvus aktas, yra tam tikra intelektualinė kūryba, reikalaujanti intelektualinės jėgos. — Dr. J. Girnius yra šiam amžiui leistas tokis talentas — įžvalgios logikos, įtaigingų argumentų bei formulavimų, kurie ne tik įtikintų, bet pagautų visą asmenybę klausytojo, gyvenančio propagandos amžiuje.

Man pažįstamoje šio meto lietuviškoje visuomenėje dr. J. Girniaus filosofavimo formos, sakyčiau, madingumu, filosofinių rūpesčių pažinimu ir jų sprendimo kompetentingumu konkurentų neturi.

Tai vienas šio amžiaus ženklas ir sykiu dr. J. Girniaus ženklas.

Tarp metodų į tiesą, o dar labiau į susipratimą, žymėtinas šiam amžiui yra *dialogas.* Tai išsikalbėjimas, šiandien virtęs beveik mada, gavęs magiškos prasmės, lyg anas stebuklingasis akmenėlis žmonių ir tautų santykiavimo karpom nudeginti. Tai priklauso prie šio amžiaus drabužio, į kurį, jei reikia, įsivelka ir dr. J. Girnius.

O. ir J Girniai su sūnumis. Iš kairės: Kęstutis, filosofijos studentas Harvarde, Saulius, vidur. mokyklos mokinys, Ramūnas, fizikos stud. Tuft universitete.

Mr and Mrs. J. Girnius and their three sons.

Tai ne viskas.

Dr. J. Girnius įsijungia, kaip minėta, ir į šio amžiaus filosofavimo turinį — į rūpesčius, problemas. Jei filosofinėse mintyse apskritai sukasi trys objektai — būtis, Dievas ir žmogus, — tai dabartinio filosofavimo rūpesčiuose labiausiai stovi *žmogus* — žmogaus likimas, jo kančia, mirtis ir viso to prasmė. Žmogų, etines vertybes, kuriose yra susijusios su žmogaus egzistencija, dr. J. Girnius pavertė savo minčių ir savo intelektualinių kovų objektu.

Laisvė, humaniškumas, tolerancija yra šio amžiaus didžiausi ir populiariausi siekimai kalbant apie žmogų. Ir dr. Girniui tie idealai, etinės vertybės, yra savi. Ir jis reiškiasi kaip laisvės, liberalizmo gynėjas. Ir jam tolerancija yra pagrindas bei norma žmonių tarpusavio santykiam. Ir jam humaniškumo pasireiškimas yra gyvenimo ir kūrybos siekimas. Tais idealais jis ir gyvena, rašo, kalba, įsijungdamas į šio amžiaus pakilesnių žmonių rūpesčius.

Šie pavyzdžiai įgalintų sakyti, kad dr. J. Girnius virto Vaižganto minėtu šio amžiaus idėjų, rūpesčių, formų "stulpu". *Bet jis nėra tik telegrafo stulpo rolėje.*

•

Atvirai sutikdamas gyvenimo keliamus rūpesčius bei idėjas; atvirai sutikdamas žmogiškųjų santykių faktus, jis betgi stovi prieš juos *su sava individualybe, savom vertybių kategorijom,* pagal kurias jis tuos gyvenimo rūpesčius vertina ir jieško jiem sprendimo. "Atvirybė gyvenimui ir ištikimybė principam" — tie jo žodžiai reiškia dvejopas plotmes — faktinę, kurioje gyvenimas yra, ir idealinę, į kurią žmogaus gyvenimas turi būti pakeltas. Gyvenimo tikrovei kartais atsistoja opozicijoje, ją demaskuodamas, kartais įtaigodamas tos tikrovės tekėjimui naują linkmę.

Tai jau *aktyvus* tikrovės apvaldymas, tikrovės vadovavimas. Vadovavimas pagal — jo žodžiu sakant, — principus, tuos laisvės, hu-

maniškumo, tolerancijos idealus. Apie juos kalba daugumoje savo raštų, paskaitų, svarstydamas iš tos ar kitos pusės žmogaus egzistenciją. Tuos idealus kelia, gilina, aiškina. O aiškinti reikia. Reikia, nes *nieko nėra būdingesnio šiam amžiui kaip tuos populiariuosius žmonių siekimus klastoti, falsifikuoti.* Kalbėti tuos pačius vardus, bet duoti jiem visai priešingą turinį. Į žodžius, kurie reiškia žmogaus *siekiamo* gyvenimo plotmę, dedama jo *faktinio* gyvenimo plotmė ir jau sankcionuojama kaip patenkinanti žmogaus reikalavimus.

Dr. J. Girniaus daugumas veikalų iš esmės plėšia kaukes nuo šių surogatų ir grąžina žodžiam jų pirmykščią tikrąją aukštesniojo gyvenimo prasmę. Iliustruojant šį teigimą pavyzdžiais, labiausiai tektų sustoti prie *laisvės* idealo. Apie laisvę dabar daugiausia kalbama. Ne tik politinės laisvės prasme. Ir asmens moralinės laisvės prasme. Dr. J. Girniaus veikalas "Laisvė ir būtis" (1953) yra šios laisvės prasmės atskleidimas. Net jo straipsnis apie laisvę enciklopedijoje virsta apologija laisvės, kaip labiausiai išsakančios žmogaus esmę:

"Laisvė yra tai, kas žmogų padaro žmogumi, jį išskiria iš kitų būtybių."

"Laisvė yra ne savivalės pateisinimas, o atsakomybės reikalavimas."

Laisvės G. neatsieja nuo apsisprendimo, atsakomybės. Ryškindamas laisvės sąvokoje *apsisprendimą ir asmeninę atsakomybę,* dr. Girnius demaskuoja laisvės supratimą, kaip savivalę, populiariai išreiškiamą žodžiais: ką noriu, tą darau, ką noriu, tą sakau.

Ryškindamas apsisprendimą ir atsakomybę, jis demaskuoja *determinizmą,* kuris siekia išvengti asmeninės atsakomybės populiariu pasiteisinimu, kad asmens veiksmus nulemianti aplinka.

Ryškindamas apsisprendimą ir atsakomybę, demaskuoja asmens *atsisakymą nuo pastangų, nuo aukos*: demaskuoja tekėjimą pasroviui, kurį autorius kvalifikuoja kaip atsisakymą nuo laisvės: "Laisvam galima būti ne automatiškai, bet tik savo paties pastanga."

Laisvės atsisako tie, "kurie patys savo laisvę išblėsina, sustingdami papročiuose, nekritiškai suklupdami prieš autoritetus, atsakomybę pakeisdami paklusnybe, iš dvasinio tingumo savo pažiūromis laikydami tai, kas tėra kitų (prenumeruojamo laikraščio, vad. "laiko mados" ir pn.) propaguojami dalykai. Nėra laisvės be mąstymo, ir todėl negali būti laisvu vadinamas tas, kuris paveda kam nors kitam už save mastyti, kas aklai pasiduoda aplinkai" (citata iš Liet. Enciklopedijos).

Šalia laisvės, turbūt, nėra kitos vertybės, kuri mūsų amžiuje būtų taip kartojama kaip *humanizmas, žmoniškumas.* Žmoniškumas paverčiamas elgesio, kūrybos siekimu bei norma. Visa gera, kas sutinka su žmogaus prigimtimi. Tokiu principu ypačiai linkstama pateisinti žmoguje *gamtą,* apeinant tylom, kad žmogus yra ne tik gamta, bet ir dvasia. Perdaug jau aiškus yra šis žmogiškumo surogatas, kad jį dar reiktu demaskuoti toliau...

Bet dar daug aukštesnė ir rafinuotesnė mūsų laikais ir gal dėl to pavojingesnė kita humaniškumo, žmoniškumo iškraipa. Būtent, populiarioje propagandoje prieš nacionalizmą yra sukurtas *universalizmo* idealas. Populiariai jis išreiškiamas žodžiais: man rūpi ne lietuvis, prancūzas, lenkas; manrūpi pirmiausia žmogus; man rūpi pirmiausia ne Lietuvos ar kito krašto laisvė, bet žmogaus laisvė, kur jis bebūtų. Atsakymas į šią rafinuotą iškraipą yra dr. J. Girniaus knyga "Tauta ir tautinė ištikimybė" (1961). Ji atitiesia humanizmo idealą, nurodydama, kad kelias į universalizmą ir pasireiškimą kūrybiniais indėliais jame eina per tautą, ir tik per tautą. Šuolio nuo individualizmo į universalizmą nėra. Tik per savo tautą.

Dr. J. Girniaus pagerbtuvių metu Bostone. Iš kairės: J. Girnius su žmona Ona, ir prel. P. Juras. Dešinėje poetas S Santvaras skaito sveikinimus. Žodį tarė J. Brazaitis.

Bostonian Lithuanians celebrating Dr. J. Girnius 50th anniversary. Left: Mr. and Mrs. J. Girnius, Msgr. P. Juras, S. Santvaras.

Pagaliau, jei humanizmas ir laisvė drauge veda į *individualizmą,* į asmens autonomiją, atsipalaidavimą nuo visuomenės ir Dievo, tai dr. J. Girniaus paskutinis veikalas "Žmogus be Dievo" turi netiesiogiai įspėjamos prasmės. Veikalas duoda autonomiškų religijos atžvilgiu protų enciklopedinę apžvalgą, duoda jų minčių kritinę analizę. Skaitytojui, jei jis yra "žmogus be Dievo", veikalas yra paskata ir savas mintis kritiškai pervertinti, ar jos tikrai yra logiškos bei psichologiškai nuoseklios, ar populiarusis šiame krašte agnosticizmas patenkina žmogaus protą bei siekimus; skaitytojui "su Dievu" jis yra paskata pasistengti teisingai ir lojaliai suprasti ana "žmogų be Dievo".

Tenka susilaikyti toliau nuo pavyzdžių, kurie rodytų, kaip dr. J. Girnius veikalų mintys yra išplaukusios iš gyvenamo amžiaus rūpesčių, kurie paliečia daugiausia čia augantį jaunimą. Belieka tik išvada:

— Jei laisvės, humanizmo, tolerancijos idealai degraduojami į kasdienybės sankcionavimą, tai dr. J. Girnius jiems grąžina idealo aureolę ir prasmę;

— jei idealų iškraipomis siekiama sankcionuoti gamtinį, biologinį žmogų, tai dr. J. Girniaus filosofavimo šviesa suteikia ir gaivina žmogaus dvasinį augimą;

— jei idealų iškraipomis įpilietinamas kaimenės žmogus, tai dr. J. Girnius grąžina asmenybe su herojiniu pasipriešinimu aplinkai.

Dr. J. Girniaus filosofiniai svarstymai yra apologija žmogui. Yra švyturys žmogaus kelyje į asmens didybe, kūrybinį pasireiškimą, per dramatišką apsisprendimą bei pasirinkimą atskirais momentais, bet ir per vidaus pasitenkinimą, kad atliko tai, ką jis jautėsi turis atlikti.

Dr. J. Girnius yra nusileidęs i savo amžiaus gyvenimo srovę ir *savo veikimu kartais desperatiškai, dažniau herojiškai mėgina srovei vadovauti, įspėdamas nuo povandeninių oulų, rodydamas švyturius.*

•

Vadovavimo rolėje jis nėra nusileidęs į "žmoniją", "universalizmą". *Jis yra lietuvių tautinės grupės rūpesčiuose, labiausiai tos jaunesniosios generacijos.*

Šį pasirinkimą eiti ne į "plačiuosius vandenis", ne į amerikinę kolegijų atmosferą, bet plaukyti lietuviškoje srovėje jis netiesiogiai pats paaiškina, kalbėdamas apie prof. Sasio Šalkauskio kelią:

Kartotini žodžiai, kuriais dr. J. Girnius vertina Šalkauskio ir Maironio pasirinkimą tarnauti pirmiausia savo tautai:

"Savo versmių vanduo gaivesnis už svetimų šalių vyną, savajai tautai laimėtoji šviesa brangesnė už pasaulinio vardo garsą. Tebūnie pirmuoju rūpesčiu, kad kūrybinė šviesa neišblėstų mumyse, besitengiant ja svetimuosius nušviesti. Ne pasaulinė istorija ir ne visuotinė kultūra išlaikys mūsų tautą gyvą, o tik mūsų pačių tautinė kultūra."

Tais žodžiais tebus baigtas apibūdinti ir paties dr. J. Girniaus pasirinktas gyvenimo kelias — jo rolė lietuvių gyvenimo srovėje.

•

Mano žodžiuose trūko žmoniškosios intymiosios pusės — psichologinių pergyvenimų asmens, stovinčio visuomeninėje tarnyboje... O kiek esti nervingo virpėjimo, kada tenka rodytis estradoje visuomenės kritiko, mokytojo, kurstytojo, pranašo, ramintojo rolėje.

Kiek dienų ir naktų mintys neturėjo ramybės prieš tai, degdamos klausimu: ar pasirodes prieš žmones duosi jiem ką naujo?

Kiek graužimosi po to: ar buvai teisingas, rodydamas negerovei rūstybę; ar rūstybė nebuvo perdėta?

Tai vis sudaro tą veikimo pusę, kuri yra nuskandinta veikėjo pergyvenimuose, kaip laivo dalis vandenyse.

Iš gyvenimo paraštės stebėdamas, matau, kad dr. J. G. nėra laisvas nuo tokio jautrumo. Tai neišvengiami veikėjo palydovai. Žinau, kęad ir šiandien jam nėra malonu būti "pozuotoju", būti modeliu "skulptoriam", kurie jam paminkla tašo. Užtat su draugiška pagarba seku, kaip jis herojiškai tebesaugoja ir tebeskelbia žmogaus ir jo kūrybos idealą lietuviškoje visuomenėje. Pagarba priklauso ir poniai Onai, kurią drįsčiau pavadinti Mortos vardu dr. Girniaus šeimos gyvenime.

Kai Pijaus XII žodžiu, dabar taip išplitęs "teisiųjų pavargimas", tai tokis gausus būrys, susirinkęs dr. J. Girnių pagerbti, ypač gausus jaunimas man vaidenas kaip "kietasis branduoys", nors ir pavargusiu, bet ištveriančių ir siekiančių pirmyn, iki jiems teks perimti ir iš dr. Juozo Girniaus lietuvių išeivijos vadovavimo estafetę.

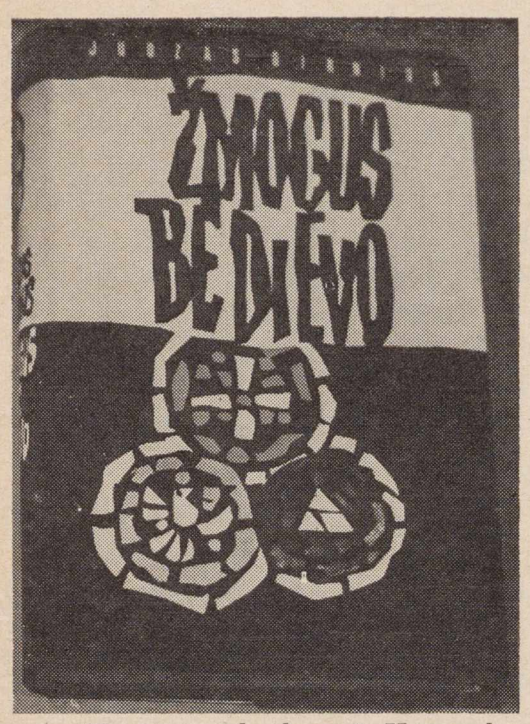

Knygos aplankas A Kurausko

TRYS ATEIZMO VEIDAI

materialistinis, pozityvistinis, humanistinis

Dr. J. Girnius yra mūsų esančių lietuvių tremtyje pats giliausias mintytojas. Tiek jo straipsniai, tiek jo sukurti mokslo veikalai yra giliai išmąstyti ir patrauklūs ne savo populiarumu, bet savo atvirybe filosofinei tiesai. Šį teiginį pilnai pagrindžia tremtyje jo parašytieji ir išleisti veikalai: Laisvė ir Būtis (Karl Jasperso egzistencinė metafizika), Tauta ir tautinė išsikimybė ir žmogus be Dievo; šiame veikale J Girnius sprendžia ateisto problemą.

Ateistas yra tas žmogus, kuris nesidomi Dievo klausimu iš viso. Antiteistas ieško loginio bedievybės pagrindimo ir tuo būdu interesuojasi, kaip sugriauti teistinės teorijos argumentus. J. G. pasirenka pirmąjį atvejį ir bando užmegsti pokalbį su ateistu, gilindamasis į jo kaip žmogaus susirūpinimą.

Pirmiausia pasitinkamas **materialistinis ateistas.** Materialistui egzistuoja tik medžiaga. Už medžiagos nėra nieko: nei dvasios, nei Dievo. Metafizika yra nerealus dalykas ir kaipo tokia ji yra nemokslišką. Ji yra abstraktaus proto rezultatas. Materialistui rūpi apvaldyti medžiagą ir ją panaudoti žmogaus gerbūviui kelti. Materialistai, tirdami tiksliuosius mokslus, daug gera padarė žmonjai ir civilizacijos labui. Tačiau, kai materialistinio ateizmo kūrėjai pradeda teigti, kad šalia medžiagos jokios dvasios nebėra ir jokis Dievas neegzistuojąs, jie peržengia savo užsibrėžtos tikrovės ribas ir padaro fatališką klaidą, kalbėdami priešiškai mokslinio metodui. Jeigu jie medžiagoje neranda Dievo, tai jie pagal savo mokslinį metodą tegali teigti, kad medžiagoje Dievo nėra. Bet kada jie ima teigti, kad ir už medžiagos Dievo nėra, tai tuo pačiu teigimu jie daro šuolį už savo tiriamos tikrovės ribų: išeina už medžiagos ribų ir daro neva mokslinį teigimą, kad nėra Dievo. Medžiagos tyrėjas neturi teisės daryti išvadų už medžiagos ribų. Tokių išvadų darymas priklauso jau nebe fizikai, bet metafizikai. Jie atmesdami iš viso metafiziką savo daromomis išvadomis kuria metafiziką ir tuo būdu patys sau prieštarauja, nes darymas absoliučios išvados, kad nėra Dievo, tuo pačiu yra sukuriama metafizinė tiesa. Čia ir tenka susirūpinti ne tiek materialistų tiesos skelbimu, kiek jų mokslinės elgsenos (metodo) iškreipimu. Materialistas turi teisės daugiausia teigti, kad aš nežinau, ar Dievas egzistuoja. Taigi, neinant su materialistais į mokslines diskusijas, vis dėlto galime juos įspėti, kad jų pačioj mokslinėj elgsenoj (metode) yra netiesumas. O iškreiptas mokslas nėra mokslas, bet iliuzija.

Panašią klaidą daro ir **pozityvistai.** Jie naudojasi tik eksperimentais ir iš jų gautomis bendrybėmis-dėsniais. Jų objektas niekada neprašoka tiriamos tikrovės ribų. Visa tai, ką galime eksperimentais tirti ir patikrinti, sudaro mokslinę tikrovę. O visa tai, kas prašoka mokslinę tikrovę, priklauso jau ne griežtiesiems mokslams, bet filosofijai. Filosofijos objektas yra, remiantis tikrovės eksperimentų daviniais, daryti tikslius apibendrinimus ir pakilti iki visumos — iki būties kaipo tokos. Eksperimentalistas, kol jis laikosi savo pasirinkto mokslinio metodo, negali eiti už eksperimentų ribų ir daryti absoliučių išvadų. Jeigu jis tai daro — jis išklysta iš savo mokslinės srities ir pereina į filosofinę plotmę.

Tačiau ateistiniai pozityvistai visuomet neigia Dievo buvimą. Jie teigia, kad Dievo iš viso įrodyti negalima. Šis teiginys yra padarytas už eksperimentinės tikrovės ribų. Taigi, jis yra ne mokslinis, bet filosofinis — absolučiai apibendrinančio pobūdžio. Šis šuolis iš eksperimentinės tikrovės į filosofinę plotmę yra lygiai taip pat nemokslinis, kaip ir minėtasis materialistų šuolis. Pozityvistai galėtų daugiau teigti, kad eksperimentais remdamiesi Dievo nerado. Tai būtų dar laikymasis savo pasirinktos tikrovės ribų. Bet, kai jie šoka į filosofinę plotmę ir teigia, kad Dievo iš vios nesą, jie prasilenkia su mokslinu metodu ir tuo padaro labai mokslui priešišką šuolį. Juos užjaučiame ne tiek dėl su tiesa apsilenkimo (nes apie loginį Dievo buvimo pagrindimą jie nenori iš viso kalbėtis), kiek dėl jų rūpesčio sužlugimo: stengiasi kalbėti mokslišką ir toje pačioje kalboje daro mokslui priešiškas klaidas.

Dėl **humanistinių ateistų** (A. Camus, P. J. Sartre, M. Heidegger), neigiančių bet kokį substancialų pomirtinį gyvenimą ir akcentuojančių tik šio gyvenimo prasmingumą mirties akivaizdoje (M. Heidegger), arba šio gyvenimo pagal individualiai suvoktos vertės realizavimą (P. J. Sartres), arba iš viso šio gyvenimo beprasmiškumą ir tik gryną užsispyrimą net ir beprasmišką gyvenimą heroiškai išgyventi (A. Camus), J. Girnius atskleidžia jų rūpesčio neapdairumą. Jis vertindamas heideggerinę mąstysena sako: "Jei mirtis yra galutinė žmogiškosios egzistencijos galimybė, tai ir pati mirčiai atvirybė netenka prasmės." (301 p.) Negalime nulemti mirties, bet galime mirtyje nulemti savo amžinąjį likimą. Todėl ir laisvę gali nušviesti ne mirties supratimas, bet amžinosios žmogaus paskirties atskleidimas.

Dėl P. J. Sartres sampratos, kad vertinga yra tai, ką žmogus pasirenka ir prasminga yra tai, kam žmogus angažuojasi ir kad jokios iš anksto nustatytos moralinės normos negalioja, J. Girnius pastebi, kad tokis gyvenimas be jokių bendrų privalomų normų tampa chaotišku ir nihilistišku. Tai yra ne gyvenimas, bet greičiau sauvaliavimas. Kas iš to laisvo absoliutumo, arba galėjimo daryti, ką tik užsinorėjai, jeigu žmogaus moralė išvirsdama į sauvaliavimą susmukdo ir pačią laisvę. Rūpintis tokia laisve, kuri tikrumoje išvirsta į nelaisvę ir panaikina pačią laisvę, yra irgi veikimo būdo nemokslišką pateikimas. Laisvo veikimo nelaisvė yra prieštaravimas savyje. Šis absurdas gavosi dėl to, kad P. J. Sartres iš riboto veikimo persimetė į absoliučių veikimo teigimą. Tai yra metodinė mokslo klaida. Jis norėjo gyvenimą apspręsti egzistencialistiškai, o persimetė į jo apsprendimą metafiziškai.

A. Camus'o siūlymą mirties be prasmybę ir bendrai žmogaus gyvenimo beprasmybę nugalėti ryžtu: pakelti gyvenimo faktus su įrodymu, kad tu juos prisiimdamas gyventi nugali, — J. Girnius vertina kaip galutiniu gyvenimo pralaimėjimu, nes mirtis yra galutinis pralamėjimas, kadangi per ją baigiasi visas žmogiškasis pasaulyje buvimas. Beprasmiškų pastangų suabsoliutinimas: gyventi tik dėl tuščio užsispyrimo ir tą užsispyrimą suabsoliutinti — reiškia siūlyti metafizinį absurdiškumą.

J. Girnius rezumuodamas ateistinio humanizmo beprasmybę pastebi: "Kadangi ateistiniam žvilgiui apskritai žmogiškoji egzistencija išsisemia pasaulyje buvimu, tai ateistui mirtis yra ne tik galutinis, bet ir absoliutus pralaimėjimas nebūčiai" (254 p.).

Baigiamajame žodyje J. G. kreipiasi į krikščionišką sąžinę ir kviečia susimąstyti žmogaus be Dievo akivaizdoje. Krikščionybės istorijai priklauso skirsnis, kurį tenka įvardinti: "krikščionių neištikimybė krikščionybei" (539 p.)

Turėdami savo tarpe ateistinio žmogaus faktą, turime į jį kreiptis ne žmogaus smerkimu bei paniekinimu, bet su krikščioniška meile, nes niekas savo būties gelmėse nėra bedievis, kadangi visų būtis atspindi Kūrėją. Todėl, sako autorius: "Niekas giliau neliudija Dievo, kaip žmogus, ir niekuo žmogus giliau neliudija Dievo, kaip meile" (541 p.).

K. P. C.

Dr. J. Girniaus 50 metų amžiaus pagerbtuvėse (iš k.): S. Santvaras, S. Šimoliūnas, Z. Gavelis, O. ir J. Girniai, B Kerbelienė, J Kapočius ir H. Nagys. Foto V. K.

Bostonians celebrating Dr Girnius' 50th anniversary.

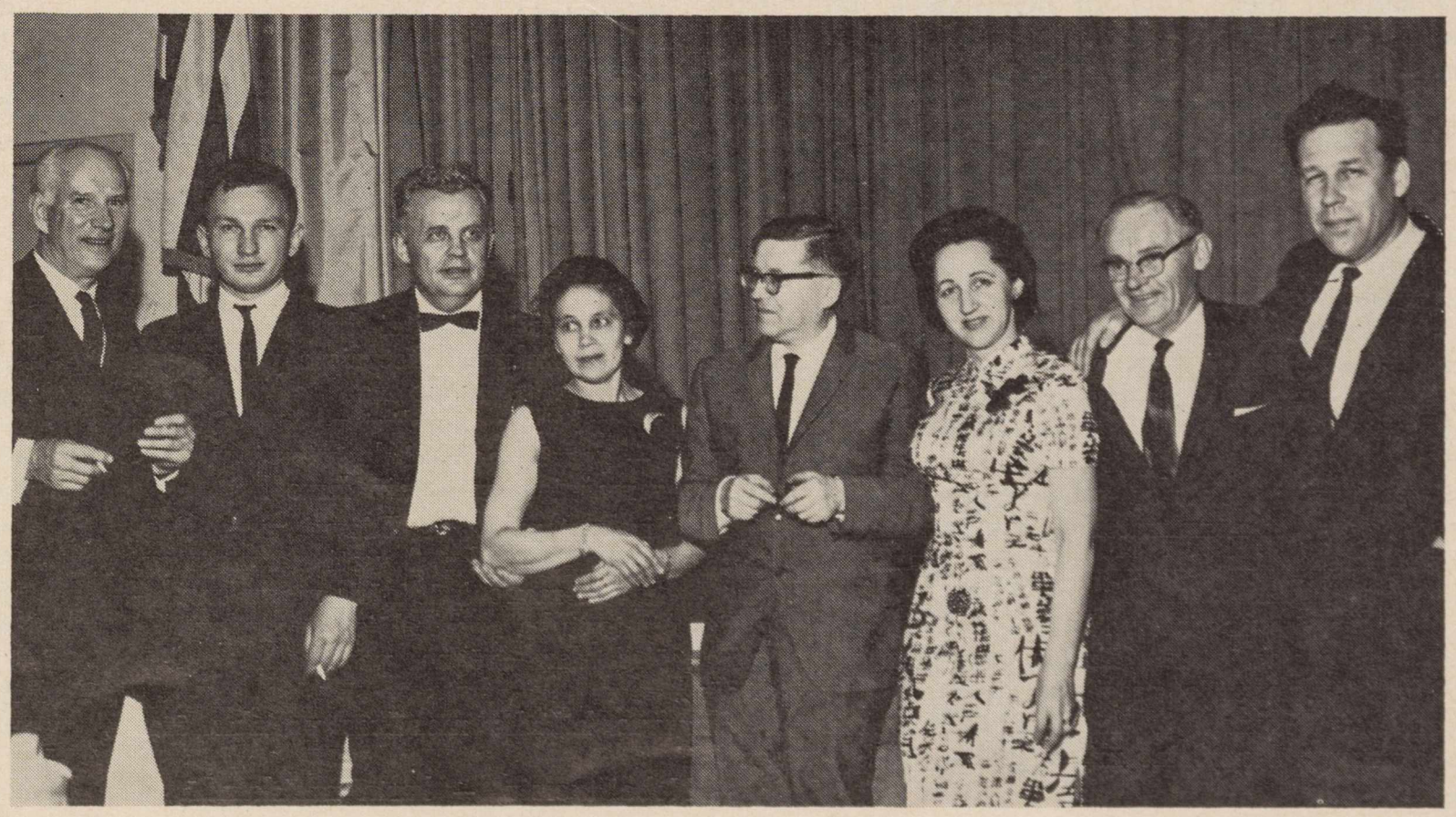

Balys Auginas

Menininkas

Humoreska

Anom dienom iš vokiškų "kempių" į mūsų didmiestį atvyko mano geras bičiulis Virbinas. Negi, va, nepažįstate dailininko Virbino? Kas gi jo dabar nepažįsta — įsikūręs, margapilvis, karališkai. Amerikonų sluoksniuose pažiba! Piešia įvairius atsajinius ratilus, taškosi dažais nesiskaitydamas. Lipdo begalves pabaisas. Laurus parodose skina. Milijonierių vilose lėbauja. Savo kūriniais išplaukė į tarptautinius vandenis, anot nuvalkioto posakio. Ir Lietuvos vyras neužmiršta: laisvina, kiek išgali. Tai auka, o daugiausia, tai paguodos žodžiu.

O tada dar čia pirmosios ateivių kregždės nedrąsiai suko savo lizdus. Ir, žinoma, baisūs buvo laikai. Tiesiog "tamsūs viduramžiai"— pasakytų mūsų liberalai.

Ir, iš tiesų, nekažinkas gero dar ir tebuvo anais mūsų kūrimosi laikais. Įsivaizduokite (beveik gėda net ir prisiminti) — tada vaikščiojom daugiausia dar savom kojom. (Per pedes apostolorum — kaip prasitardavo mūsų vikaras, pėstute nužygiavęs net į pirmąjį tremtinių pikniką.). Nesgi apie nuosavas mašinas nedrįsom net sapne sapnuoti. Tada ir tesapnuodavom, gali sakyti, tik liesučius sapnučius: bėgimus, partizanų kovas... Na, dar kartais paįvairinimui savo herojinį bėgimo epą — masinę emigraciją...

Namų su nuosavais porčiais ir moderniais baldais nebuvo irgi mados turėti. O apie sau priklausančias rezidencijas daugelis, atsiprašant, nė mažiausios nuovokos neturėjo. O kadangi nieko apie tai nenusimanė, tai ir nesapnavo apie šiuos taip kasdienius ir būtinus nūnai mūsų egzistencijos dalykus.

Tačiau jei jūs neatsargiai apie tuos graudžius laikus imsit posteringauti ir dėstyti savo atžalynui, deja, jau čia gimusiam, tai jie, tie popkornų, aiskrymų ir televizijos gadynės ainiai, — tuo paprasčiausiai netikės. Nesgi tai jau senienos, kaip moderniškai ir aristokratiškai imta išsireikšti, — archeologija.

O, atvirai sakant, ir mūsų pačių jau tuo daugelis nebetiki. Nors ne vienas pradžioje sėstelėjo ant erškėčių dyglio, sunkiai muždamasis, o tik paskui prasimušęs susmego į prabangų fotelį. Taigi, ir Virbino šioj palaimintoj žemėj niekas su gėlėm nepasitiko. Ir spauda net nė nemurmtelėjo. Tik nežinomas brolis menininkas jis, mat, tebuvo Unrinėm kelnėm, balfiniu švarkeliu ir NCWC popiergaliu kišenėje. Ir viskas. Net talentas dar buvo kažkur paslėptas. Kaip jis pats man atvirumo valandėlėje prasitarė, apie atsajinį abstraktinį meną, girdėkit, dar nebuvo net pasapnavęs. Stovykline migla, gali sakyt, gyveno.

Tai va, kaip buvo. Į trečią dieną jam pavyko gauti kambarys.

Susikraustė. Nedaug to kraustymo, bet įvykis didelis.

Vakare atsigula lovon ir laimingas rengiasi sapnuoti Ameriką. O čia — pačiame vidurnaktį — šeimininkė beldžiasi: — "Įleisk, sako, reikalas".

—Negaliu, atsikerta mano prietelius Virbinas, — jau guliu. Ir iš viso tokiam pavidale svečių nepriimu.

—Ne su pavidalu, — sako,— bet su pižama...

—Neturiu...

— Tai užsimesk chalatą! — Pykteli šeimininkė, kad tokį pusplikį nuomininką gavo.

— Kad turėčiau! Dar neįsigijau. Tik trečia diena iš senos kontrės. Tai ir guliu kasdieniškai — be nieko... — pakankamai nuoširdžiai dėsto mano dailininkas.

Už durų šeimininkė pakelia balsą:

— O tu sakyk, ar tiesa, ką kaimynai sako?

— O ką gi jie sako? — susidomėjo ne juokais ir pats bepižamis menininkas.

— Nugi, šnekėjo... kad tu... kaip tenais... menininkas būsi...

— Esu menininkas, — pagaliau, nuraudęs ir kuklumu spindėdamas, sutiko Virbinas.

Galbūt, nepažįstate menininkų, gerbiamieji. Bet tokiais atvejais tie jautrios sielos padarai leidžia savo vaidentuvę į lankas. Išgyvena, pasakytume, stiprias emocijas. Taip atsitiko ir su Virbinu.

— "Matai, šnabždėjo jam emocinga sąžinė, — tavo garsas jau pasiekė ir šiuos krantus. Ne be reikalo Naujalis su Kelpša dainavo: *Menas galingas ir stebuklingas...* "

Įsitempė dramatinė įtampa. Garbės pajautimas prabilo. Bet atomazga atsirišo visai netikėtai.

Rūstus šeimininkės balsas perėjo į spiegimą:

— Nu,tai mufinkis iš mano buto! Ir kuo greičiausiai! Nenoriu meniškų burdingierių. Nepageidauju daugiau su policija reikalų turėti. Užteks. Gyveno pas mane toks menininkas...

— O kokio žanro tas jūsų menininkas buvo? — Staiga su nupuolusia nuo viršūnių širdim atsišaukė nelaimingoji auka. Lyg tai turėtų, kad ir ne lemiamos, bet dalinės reikšmės. Tas žanrų kitoniškumas. Kitokio žanro menininką šeimininkė gal bent iki ryto palaikytų.

— Well, negali sakyti, geras buvo menininkas. Dirbo dolerius. Ale Washingtonas — tai kaip tikras. Ir mane dželoj kapsai laikė. Nuomą, matai, buvo savo darbo menu sumokėjęs...

Pokalbį pravedė juodu iki ryto. Virbinas dėjo visą sumanumą, kad nereiktų vidurnaktį kraustytis į gatvę.

Teko priglausti savaitei bičiulį Virbiną. Malėmės sau linksmai keturiese po mažytį kambarėlį. Vis to meno vardan. Reikia ir menas pagerbti, ir bičiuliui padėti. O pats įžiemys — gatvėj meniški įkvėpimai gali sušalti. Ar mažai talentų taip žuvo?!

Taip ir krutame, ačiū Dievui, visi. Žinoma, menininkui sunku ištverti be platumų. Juoba, kad ir mano įpėdinėlis menu susidomėjo: čia teptuką grybštelėjęs pabandys, čia susižavėjęs dar drėgną paveikslėlį pačiupinės...

O mano bičiulio meniškas polinkis ėmė smukti.

— Nebeištversiu, — kartą nusiskundė, — sunku man tokioj laisvoj žemėj, kaip ši — į kurią atvykome gyventi, — gyventi varžomam keturių sienų, jūsų šeimos nevalioje, be horizontų, kur būtų galima išsiplėsti. Ir va, jūsų atžalėlė, — sako, — perdaug menu domisi — mane vargina, kai kurių kūrinių vertę pakeičia... Ir šiaip, prieteliau, ar nemanai, ar tik nebus čia mums ankštoka?

Maniškė nustebo:

— Na, ponas Arvydai, — tai pasakė! Ar jau suamerikonėjai! Dar tik neseniai mes iš stovyklų, o jau toks aristokratas mūsų tarpe! Stovykloje labiau susiglaudinę gyvenom, ir tai nebuvo ankštoka.

— Dargi šilčiau jautėmės... — ir aš, kaip geras šeimos galva, pritariau žmonikei.

— Nenusiminkite. Aš dar pernakvosiu. O ryt išvykstu į sostinę — į Čikagą. Galgi laimės trupinį ten surasiu. Provincija man, jei sakyti tiesą, nusibodo. Tik talento žudymas.

O žmonikė beveik rauda. Susigraudino.

— Nevažiuokit, — prašo švelniai,— kaip nors sutilpsim. Niekas ir toj sostinėj su pyragais nelaukia.

Čia ir aš, tą šlapią padėtį pataisyti norėdamas, bandau bičiuliui drąsos įvaryti.

— Kaip nori, bičiuli, taip ir daryk. Ar ne vistiek, kurioj svieto dalyje namus dažysi ir tvoras perdažysi? Menas visur reikalingas.

— Ačiū, — šokosi kratyti man ranką Virbinas. — Matau, kad supratai mane!

Taip ir išvyko mano bičiulis Arvydas Virbinas į platųjį pasaulį. Gali sakyti, į nevaržomas platybes pasikėlė. Kad nežūtų talentas.

— — — — — — —

O laikas, žiūrėkite, bėga. Ristele. Ir man kartais regis, gerokas penkiolikos amžių akmuo praeitin nusirito. Su visais mūsų gražiais papročiais. Su kuklumu. Morale. Principais.

Šiandien jau ir Virbinas įsigijo ne tik visų pripažinimą jo talentui. Turi jis įsigijęs, kaip ir visi padorūs suamerikonėję ateiviai, puikią vilą, Turi ir žmoną — atsajaus meno įkvėpėją. O ji, kaip ir dera amerikinei Mūzai, turi įgimtą talentą: geba visas mano bičiulio meno teikiamas gėrybes paversti gražiais žemiškais niekučiais.

Bet gražiausia šitoj istorijoj, va, kas: kad ir pats Virbinas jau nebetiki į namų ir tvorų dažymo meną. Juokiasi, jog šitaipos anuomet įsikūriant Naujajame Pasaulyje galėję atsitikti.

Paskubom, probėgšmais aplankęs mane, vykdamas kažkur meno parodos reikalais, prie taurios taurelės, kupinos tauraus nektaro, iš juoko kratydamas apvalėjantį asmenišką materializmą, prasitarė:

— Et, bičiuli, būta tai tik sapno. O jei ne sapno, tai paprastų paprasčiausiai — jau neabejotina seniena. Archeologija.

Nuostabus šis žemynas: jis sugebėjo mus taip neatpažįstamai pakeisti.

Kartais slapčia dar viliuos susapnuoti tą liesąjį čia atvykusį idealistą, beišlendantį iš materializmo šiltų kailinių ir vėl begyvenantį pagal mūsų tėvų lietuvišką moralę.

Bet ir pats susigėstu šios abstrakčios, nuo gyvenimo atsijusios minties. Tikriausiai tai būtų jau labai nerealus sapnas. "Archeologinė seniena..." ir jūs, mielieji, pasakytumėt.

STASYS JAKŠTAS

Mano motina

Mano motiną, tikiu, Dievas atsiuntė žemėn, kad mano seneliai pravertų jai saulės akis... Vėliau angelas meilės taku atlydėjo į namus, kur mano tėvas ją pasitiko, o angelas... grįžo dangun.

Nežinau, kada ir kaip mano motina sukūrė savo namus, tik pastebėjau, kad mūsų namai buvo panašūs į senelių namus. Ir mūsų namuose buvo paveikslų, o iš vieno žiūrėjo akis — tokia rami, visa matanti Dievo akis.

Pradžioje man buvo keista, kad Dievas su viena akimi, o gali matyti daugiau, kaip žmogus. Vėliau supratau, kad mūsų namams užteko tik vienos Jo akies, nes antrąja Dievo akimi viską matė motina mūsų.

Dar mažas pastebėjau, kad mano motina buvo panaši į vienuolę, kuri dienos darbą lydėdavo su meile ir saugojo, kad neužkristų nuodėmė ant mūsų trapiųjų žingsnių.

Mano motina buvo kaip bitė, kuri nepavargsta. Kai ji praeidavo, nusišypsodavo jai žiedas, rytą pabudęs, o lelijos laukdavo jos pabučiavimo.

Ji buvo kaip slaugė, kuri karvei veršiuko padėdavo laukti ir perekšlei pradarydavo kiaušinio lukštą... nes ji jautė dievišką laiką ir paslaptingą jo pasikeitimą.

Gal kas mano motinos buvo kurstęs Romuvos ugnį, nes ir ji mokėjo išsaugoti snaudžiančią židinio liepsną ir tėviškės meilę... Buvo pamaldi: namų kertelėje už stalo įrengė altorių, iš kur Aušros Vartų Marija laimino šeimą ir laimino duoną, kurią ji, motina mano, kasdien paraikydavo

Iš dangaus ji atsinešė stebuklingas rankas. O tos rankos, tos nuostabios rankos! Kiek jos tulpių įaudė į drobes, kiek jos raštų įrašė audimuosna, kaip į juostą, kad ir anūkai praeitį matytų.

Turbūt, angelas motinai parodė žemę, kur snaudė turtai amžių paslėpti, kur tekėjo šaltiniai, kur papartis nekantriai laukė šv. Jono nakties, kad tamsoje pražydėtų...

Ji buvo nykštukų ir milžinų požemio rūmuose, kur galima buvo viską matyti, tik nieko neišsinešti; ji buvo undinių šalyje, iš kur daina išplaukia pasaulin, kad pavergtų žmonių širdis...

Bet labiausiai ji pamilo tėviškę, kur prie liepos stovėjo mūsų namai. Ir ji, kaip ir liepa, niekur iš savo tėviškės neišėjo, nes kas gi kitas būtų apsaugojęs namus nuo pikto?..

Atsimenu, kai motina buvo jau sidabriniais plaukais. O, kaip ji laukdavo mūsų iš miesto! Ir niekad nepamiršiu atsisveikinimo, to paskutinio palydėjimo... Pajutau, koks liūdesys prislėgė namus — sunkus, kaip kalnas, ir juodas, kaip naktis.

Mačiau savo motiną paskutinį kartą. Bučiavau jos žilą galvą pavargusias akis, kuriose sumišęs spindėjo ir rūpestis ir džiaugs-
Mūsų namai stovėjo pasvirę... */mas.*

Mirtis užmerkė jos meilės akis, o aš?.. Aš išsinešiau jos rūpestį ir meilę, kuri lydi viltį ir atneša džiaugsmą. Praėjo mano motina, bet aš vis girdžiu jos lopšinę ir meilę, kuri nenumiršta.

DALIA KOLBAITĖ

VEDAMI NEŽINOMOS RANKOS...

MININT SUKAKTĮ

Likimo vieškeliu, vedami nežinomos mums rankos einam
ir metų metai — pakelės medžiai — plaukia akyse.
Ir daug jau kryžkelių palikom; palikome ir tiltų
(brendančių neviena gedulo upe)
ir pirklių,
kurie nebuvo ir nėra iš tų, kurie atsvertų skaudų svarą, kitą.
Ne. Jie tik pamoja,
ir lašam pakelės preke.

* * *

Tyla vakaro lėtu žingsniu ateina
ir beldžia į abejingumą, susikrovusį daiktais sielon.
Stebėk: anapus lango skliautas gelmėn krito
ir liko tavo veido baltuma įrėminta trapiosios nuostabos.

Vakar diena — lyg kažkur, kažkada nulyta
O šiandien tirpdama laša, minčiai suskilus į šukes,
kurių nė nebandai surinkt.
Tik tyliu klausimu taip nejučiom savy sustoji,
Tik didžiu klausimu stojas prieš tave būtis.

* * *

Tu nesi lengvas, Viešpatie.
Nuplėšęs nuo vienatvės raištį
liepi pažvelgt į kito veidą,
ištiesti skarą, idant neliktų bruo-
žo,
kurs juoda anglimi nebūt įkaitęs
kiekvienoj siūlėj;

iš skaros gi — pasisiūt sau rūbą,
kurs dengt pečius turėtų
saulei lyjant.

FRAGMENTAS

Apvalus vaisiaus išbaigimas
saujoj,
Lašu įšalusi stiklinė gaivuma.
Skliaute šiltais sparnais nulyta.
Kely — melsvų šešėlių eisena.

Tyla prisirpusi siūbuoja
prieblandos tankmėj.
Sukluseęs žemės indas sunksta
pilnuma būties.

EPILOGAS

"Ir jūs liudysite, nes nuo pat pradžios su manim esate." Jon. 14,27.

Žvejai,
žemėn palinkusiais veidais,
raumenų virvėmis, raumenų mazgais,
tempkite tinklus, traukite
gyvais delnais
iš žvėrimi išalkusių gelmių
padalinimo gyvąją duoną —

Nes jau atėjo atėjimo laikas.

Moterie,
apsisiautus prieblandos skara,
nešiojanti veide ašmens išvagota žieve rūpestį,
virpančiais pirštais, drebančia ranka
languos uždeki žiburį,
įžiebki lūkestį, kurs blaškosi liepsna —

Nes jau atėjo atėjimo laikas.

Žvejai ir moterys,
artėkite:
tarp jūsų stovi tas, kuriam atėjo atėjimo laikas.
Gi mūs tinklai tušti; liepsna, it kūdikis, mari.
Mes renkam saujon žingsnius to, kursai praėjo.

KNYGOS IR AUTORIAI

Lietuvių dabarties literatūros apžvalga Pabaltijo tautų tarpe

Jeigu pradėtume skaičiuoti, kiek savų veikalų ar autorių esame išleidę svetimomis kalbomis iki po šio karo, vaizdas būtų liūdnokas ir ašaroms nebūtų galo. Geriau nepradėti. Estai ir latviai šioje srityje buvo mus gerokai pralenkę. Angliškai kalbantis pasaulis, galima sakyti, kaip ir nieko nežinojo, be šykščių eilučių enciklopedijose iki tada, kai prof. A. Senn'as parašė į Collier's enciklopediją. Bet paskutiniaisiais metais barometro rodyklė nuo sausros pasuko gerokai į lietingesnę pusę, ir tos srities derlius, ypač Manyland Books leidykos, vad. Stp. Zobarsko, dėka, kasmet vis didėja. Čia daug bus padėjęs mūsų kai kurių rašytojų užmegstas kontaktas su amerikiečių rašytojais, redaktoriais ir vertėjais, kaip Clark Mills, Charles Angoff ir kt. Išleistos lietuvių liaudies ir individualios kūrybos antologjos, ne tik lietuvių poetų kūrybą išvedė į platesnius horizontus, bet ir angliškai kalbančiam pasauliui atvėrė akis — jie išvydo lietuvių lyrikos — liaudies dainų — stebuklą, kurį Europa matė jau nuo Goethės ir Herderio laikų, bet kuris anglosaksiškam skaitytojui iki šiol , gali sakyt, buvo terra incognita. (U. Katzenelengogeno "The Daina" — lietuvių ir latvių liaudies dainų antologija angliškai kažkodėl nebuvo susilaukusi populiarumo...)

Lietuvių liaudies ir individualios kūrybos padėtį kartais tam tikru požiūriu būt galima palyginti su graikų klasikinės ir šių dienų literatūros padėtimi Naujasis pasaulis, išaugęs ant graikų literatūros bei kultūros pagrindų, kalbant apie graikų literatūrą, tuoj paminės Homerą, bet vargiai remsis Seferi ar Kazantsakį vardais. Nebepakanka šiandien ir mums džiaugtis, kad stebimasi lietuvių liaudies kūryba, bet nemato individualių autorių, kurie yra vertas tautos kūrybingubo tęsėjas.

Pasaulis kitų tautų politinius (arba ir kultūrinius) reikalus dažnai išsiaiškina pagal polit-etnografinius duomenis. Jeigu sykį Lietuvą savinasi kaip inkorporuotą Sovietinių respublikų sąjunga, tai ir atlasai, ir geografijos knygos, ir enciklopedijos Lietuvą terodo į tuos rėmus, įspraustą, nebesirūpindami jos etnine bei kultūrine nepriklausomybe nuo kitų Sąjungos pavergtų tautų. Jeigu Lietuvos nėra Jungtinių Tautų sąraše, tai net ir Unesco, vienas iš UN'o padalinių, šiaip jau besirūpinąs atskirų tautų kultūromis, Lietuvos kultūros neįstengs nė matyti, nė ja rūpintis.

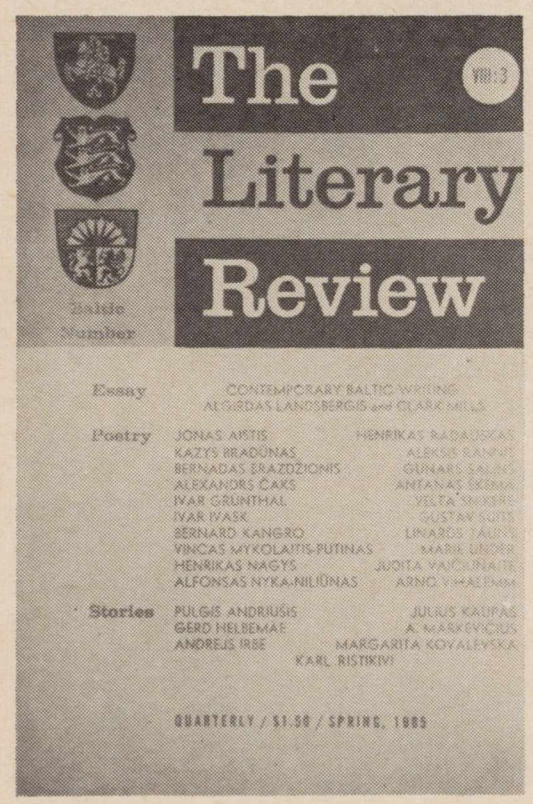

Amerikiečių kultūros bei literatūros žurnalai, leidiniai, antologijos neretai kreipdami dėmesį į kitų tautų literatūros laimėjimus, iki šiol jokiu būdu neleido sau tokios "nuodėmingos" minties — pristatyti kurios nors Pabaltijo tautos lteratūrą ar autorių, atsietą nuo Sovietų sąjungos. "The Literatry Review", Farleigh Dickinson Unto leidžiamas literatūros žurnalas pirmas žengė šį nuodėmingą žingsnį, paskelbdamas lietuvių, latvių ir estų, kaip savarankių tautų literatūrą. žurnalo redakcija aiškiai pabrėžė, jog šie kraštai yra Sovietų Rusijos pavergti, bet nesužlugdyti komunistinio kūjo ir priekalo. Pristatydama daugiausia egzilus rašytojus, redakcija teigia, kad tų kraštų rašytojai randa būdą palaikyti ryšį su savo herojine praeitimi, jog jų kūryba yra artima savai žemei ir dvelkia giedra bei šiluma. Esą, gaila, kad amerikiečiai iki šiol tų kraštų kūrybos nepažinę ir dėlto buvę biednesni...

Pirmai pažinčiai padaryta labai daug. Iš viso numerio, skirto Pabaltijo trims tautoms, Lietuvai tenka 40 psl. (latviams — 35 p, estams — 30). Yra 12 lietuvių autorių (poezijos ir prozos): J. Aistis, Bern. Brazdžionis, K. Bradūnas, V. Mykolaitis Putinas, H. Nagys, A. Niliūnas, A. Škėma, J. Vaičiūnaitė, P. Andriušis, J. Kaupas, A. Markevičius. A. Landsbergis ir C Mills parašė 10 puslapių Pabaltijo literatūrų apybraižą.

Pradėję nuo tautų kūrybinio kelio amžių bėgyje, nuo liaudies kūrybos iki pirmųjų rašto knygų XVI a., po to autoriai aptaria tautinio atgimimo metus ir reikšmę XIX amžiuje, iki priveda prie tų tautų nepriklausomybės po I pas. karo kultūrinio įsijungimo į moderniąją Europos kultūrą, neprarandant savojo tautinio charakterio. Trumpai paminėję Pabaltijo tautų kūrybinę padėtį okupacijoje, autoriai iškelia rašytojų pastangas laisvajame psaulyje glaudžiai susijusias su savų tautų tautinėmis aspiracijomis.

Iš šios apybraižos skaitytojas nesusidarys nė vienos tautos literatūros augimo ar bendro vaizdo. Jame kalbama daugiau apie žurnalan dedamus autorius. (Skyrium pridėtos visų dedamų autorių trumputės biobibliografinės anotacijos). Dedamų autorių parinkimas buvo nelengvas, tai reikia pripažinti. Gerų beletristų egzilyje yra visa eilė: Baronas, Gliauda, Kralikauskas, Pūkelevičiūtė, Mazalaitė, Alė Rūta, Katiliškis, Vaičiulaitis... o įdėta tik P. Andriušis ir J Kaupas (A Škėma kažkodėl paverstas poetu!). Bet blogiausia išėjo su iš ok. Lietuvos A. Markevičium. Kodėl paimtas Markevičius, kai ten aplenkta visa eilė daug stipresnių beletristų? Atrodo, jog čia bus pakenkusi amerikiečiuose įsivyravusi mada ieškoti naujų Pasternakų, Dudencevų, Solzenyčinų... Deja, niekuo nepanašus į juos A. Markevičius. Aptarime jis paskelbtas kaip "atlydžio" produktas, netrukus "dingęs nuo literatūros scenos", apie kurį, esą, "nuo to laiko nieko nebegirdima". Netiesa. Literatūros scenoj jis tebėra, bendradarbiauja periodikoje ir leidžia knygą po knygos: 1960 — Šūvis miške, apysaka, 1962 — Požeminiai vaiduokliai, nuotykių apysaka, 1964 — Vaistininko duktė, apysaka-romanas. Iš tokio pristatymo, kaip T.L.R., okupuotoje lietuvoje literatai gali tik pasijuokti, kaip iš visiško nesiorientavimo. Brangi vieta galėjo būt atiduota tokiems meisteriams, kaip Vaičiulaitis.

Nežiūrint to ir kitų smulkmenų, T. L.R. Pabaltijo tautų laidoje lietuvių literatūrai padarytas didelis patarnavimas, pirmas žingsnis į tarptautinį pripažinimą. Padėka savam A. Landsbergiui ir bičiuliui C. Mills, , padėka žurnalo redakcijai, o ypač redaktoriui C. Angoff'ui.

Rekomenduotina daugeliui šį žurnalo numerį įsigyti sau ir propagandai. (J. Br.)

"The Literary Review", an International Quarterly, published by Farleigh Dickinson University, Teaneck, N. J. Spring, 1965. $1.50

Galima gauti ir LD leidykloje.

Du jaunuoliai Karklupėnuose

Albinas Baranauskas iki šiol buvo žinomas kaip novelistas. Pirmasis jo novelių rinkinys išėjo 1956 m. vardu "Sniego platumos". "Aidų" žurnalas, įvertindamas jauno autoriaus sugebėjimus, bematant paskyrė jam už šią knygą premiją. Vėliau pasirodė jo antroji beletristikos knyga "Kalvos ir lankos" (1959) Ir šis rinkinys kritikos įvertintas gerai.

Su trečia savo knyga autorius iš novelės pasuko į romano žanrą. Šis jo romanas, vardu "Karklupėnuose", laimėjo "Draugo" romano konkurso premiją. Vadinasi, veikalas išsiskyrė iš eilės kitų, vertinant objektyviai, nežinant autoriaus pavardės.

Romano veiksmas sukasi apie du asmenis — du jaunuolius Lietuvos miestelyje. Janina Steponaitytė, vos baigusi gimnaziją, iš Kauno su tėvais persikelia gyventi provincijos miestelin, kur po kurio laiko gauna tarnybą. Čia ji susipažįsta su Julium Kalvaičiu, taip pat jaunu kitos įstaigos tarnautoju. Užsimezga artima draugystė, kuri išvirsta į meilę — gražią, nekaltą, romantišką. Tai ir sudaro visą romano turinį.

Autorius — puikus psichologas. Vaizduodamas Janinos ir Juliaus išgyvenimus, neįveda į romaną ypatingų dvasios lūžių ar neišpainiojamų situacijų, bet viską išsako nuosekliai, paprastai, įdomiai išreikšdamas personažų jausmus ir nuotaikas. Skaitytojas kartu su personažais gyvena, eina žingsnis po žingsnio tolyn į jų meilės labirintą. Viskas gyvenimiška, tikra, nepertempta. Kartais reikia stačiai stebėtis, kaip autorius taip įspėja ir parodo jaunos mergaitės sielos vidų. Tai gero rašytojo kūrėjo pažymys.

A. Baranausko romano veikėjai atvaizduoti lietuviškos gamtos fone, kurį autorius piešia kaip dailininkas paveikslą. Meistriškas gamtos vaizdavimas glaudžiai susietas su personažų išgyvenimais, nuotaikomis ir jausmais. Gamta jo personažams yra tarsi rėmai paveikslui.

Autoriaus pasakojimas paprastas, be įmantrumų, bet stilingas. Sakinys dailus, neapkrautas puošmenomis, tiksliai išreiškiąs mintį. Jo kalbos grožis pasireiškia ypač ten, kur jis aprašo gamtos vaizdus: "Jiedu ėjo į raudonus vakarus po tuopomis, iš kiurų leidosi paskutiniai lapai, iki šiol spyręsi vėjui ir šalnoms, kad nūn ramiai nuvingiuotų į poilsį, patys jo išsiilgę" (83 p.) Baranauskas vaizduoja gamtą ne statišką, bet dinamišką. Autorius labai glaudžiai susigyvenęs su gamta ir sugeba jos interpretacija naudotis, ypač ten, kur reikalinga labiau išryškinti kurio nors personažo dvasinę būseną. Be to, panašūs lyriniai gamtos vaizdai, sukurti keliais taikliais žodžiais, tarsi teptuko brūkštelėjimais, rodo estetinį autoriaus nusiteikimą. Tiek personažus, tiek ir gamtos vaizdus jis moka skaitytojui pristatyti taip, kad jie pasidaro įdomūs, išsiskiriąs, perkelti į meninę tikrovę. **J. Tn.**

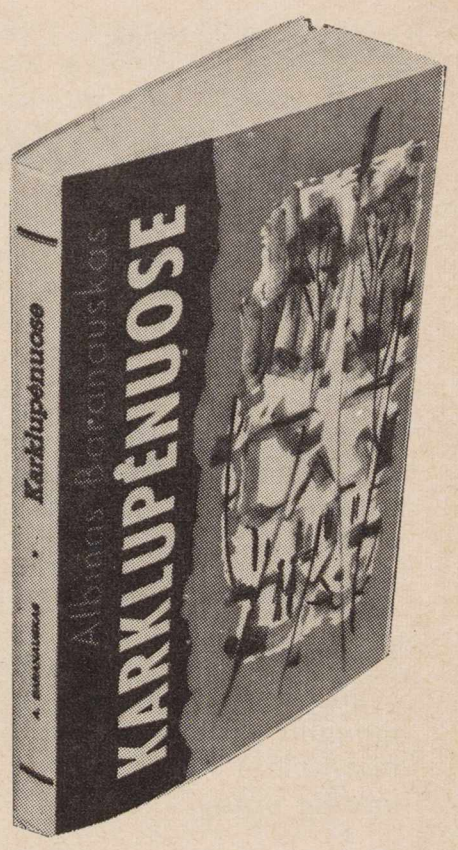

A. Baranausko "Karklupėnai", aplanką piešė P. Jurkus.

"Giedra" skelbia romano konkursą

Korporacija Giedra ir vyresniosios giedrininkė skelbia romano konkursą. Tarp nuostatų sakoma, kad romano pagrindinė veikėja turi būti stipraus charakterio lietuvė moteris. Veikalas turi būti parašytas mašinėle (nemažesnis kaip 200 romaninio formato psl.) ir pasirašytas slapyvardžiu (atskirame voke pridedama autoriaus vardas pavardė, adresas ir kitos reikalingos žinios).

Kūrinius siųsti ne vėliau 1966 m. birželio 30 d. "Giedros" romano komisijai, 6621 So. Troy Ave., Chicago, Ill., 60629. Premija: $1000. Autorius, laimėjęs šio konkurso premiją, be papildomo honoraro I laidos teises perleidžia vyr. giedrininkėms ir Giedros korp.

Komisija: K. Bradūnas, Č. Grincevičius, D. Kučėnienė, Iz. Motiekaitienė ir J. Vaičiūnienė.

— **Jaunimo literatūros premijai** atsiųsta 25 veikalai: 7 poezijos rinkiniai, 8 scenos vaidinimai ir 9 prozos dalykai. Premijai buvo galima siųsti 1964 m. spausdintos knygos ir rankraščiai. Jury komisiją sudaro: Benediktas Babrauskas, Kazys Bradūnas, Česlovas Grincevičius, Juozas Plačas ir J. Juozevičiūtė.

Daugiau — 16 psl.

Londono, Ont., parapijos komitetas. I eil. iš kairės: J. Ordas, L.Eidimtas, kun. B. Pacevičius, pirm. J. Butkus; II eil.: P. Genčius, K. Kudukis, Br. Misius, Daniliūnas r A. Petrašiūnas.

Scenes from the activities of London, Ont., Lithuanian parish, celebrating first anniversary.

Klebonas su skautais vasaros stovykloje. Iš kairės: skltn. M. Daniliūnaitė, merg. stov. adj., psktn. D. Chainauskienė, seserijos vadė, stovyklos talkininkės — vyr. skautės: B. Eidimtienė, Ir. Dragūnevičienė ir B. Rauckienė; II eil.: skautų vietin. sktn. M. Chainauskas, bern. stov. adjutantas skltn. E Blyskis, jungtinės stov virš. kun. B. Pacevičius, pad. vyr. skltn. A. Dragūnevičius, remėjų pirm. V. Gudelis ir sktn. L. Eidimtas su vaikaičiu.

LONDONO (ONT.) LIETUVIŲ PARAPIJOS METINĖS

Šiluvos Marijos parapija Londone neseniai atšventė savo metines, praeitin palydėdama istorinius metus, čia dažnai vadinamus "renesanso" metais. Anksčiau salės ir nuomojama bažnyčia būdavo apytuštės, dabar — jos yra pilnutėlės.

Londonas, — 175.000 gyventojų ir 110 metų senumo miestukas, — yra maždaug vidurkelyje tarp Detroito ir Toronto, — į kiekvieną jų maždaug 120 mylių kelio ir tiek pat iki JAV-bių sienos. Miestukas pasižymi švarumu ir proanglišlais konservatoriais.

Lietuvių jame apie 300. Kad ir negausūs būdami, lietuviai jautė reikalą susiburti ir įkurti savo parapiją. Seną, buvusią anglikonų bažnyčią nupirko už, palyginti, žemą kainą — 25.000 dol. Energingas klebonas kun. B. Pacevičius, padedamas par. komiteto ir kitų tikinčiųjų, suorganizavo bažnyčios pirkimo vajų, surinkdamas šioje 75 lietuviškų šeimų kolonijoje per tris nepilnus mėnesius 16.000 dol. Kai kurie aukojo net po 500-600 dol.

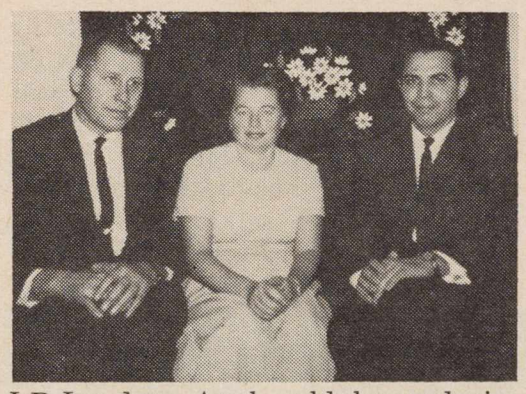

LB Londono Apyl. valdyba, padariusi pirmuosius žygius kunigui atkviesti. Iš k.: pirm. J. Butkus, daugiausia pasidarbavęs atkviesti kunigą ir įsigyti bažnyčią, sekr. U. Blyskenė, narys statybos reik. E. Bliumas.

Scenos vaizdelis "Jūratė ir Kastytis" per parapijos metines; atlieka lit. mokyklos mokiniai, vad. L. Eidimto. Rež. ir dekoratorius kun. Pacevičius..

Talkon atėjo ir gretimos parapijos ar jų geros valios parapiečiai. Kunigų Vienybės pirm. ir Hamiltono Aušros Vartų parap. kleb. prel. dr. J. Tadarauskas bažnyčiai paaukojo visų spalvų arnotus, o kleb. kun. P. Ažubalio vadovaujama Šv. Jono Krikštytojo parapija Toronte įteikė net 2.000 dol. čekį. Tokiu būdu per ketvirtį metų sudaryta 19.000 dol. suma. Arch. dr. Kulpavičius dovanai paruošė vidaus pertvarkymo ir sumoderninimo projektą. Parapiečiai savanoriškai ir be atlyginimo atliko visą techniską darbą. Dabar bažnytėlė viduje yra moderniška, graži, jauki ir lietuvio sielai miela.

Parapija įsteigta 1964 m. vasario 16 d., o bažnyčios atidarymo iškilmės įvyko 1964 m. birželio 14 — baisiųjų vežimų dieną. Tai neatsitiktinumas: "Mūsų religiniai įsitikinimai ir lietuvybė yra du viens nuo kito neatskiriami dalykai", sako mūsų klebonas. Ir mes jam pritariam.

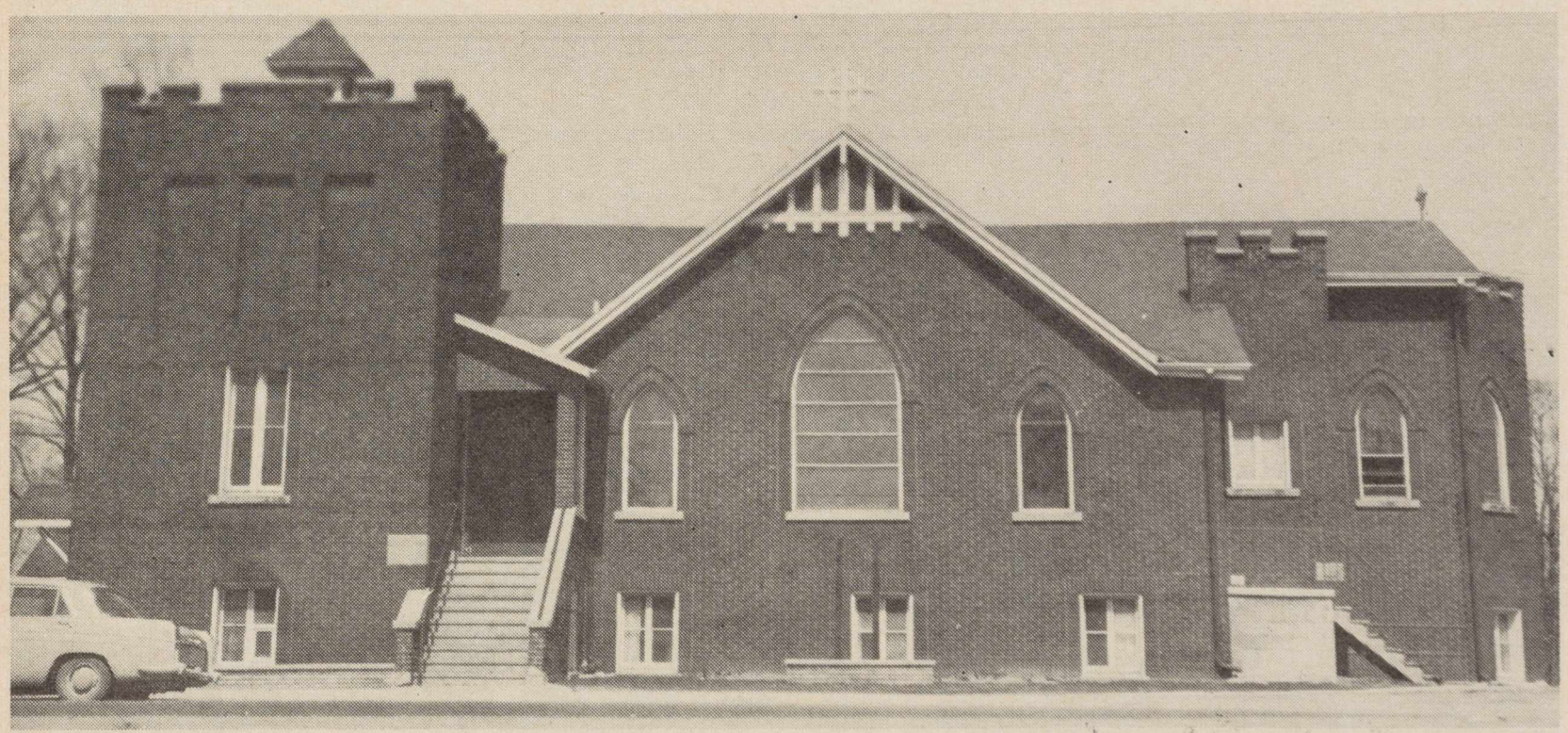

Londono (Ont., Canada) lietuvių parapijos bažnyčia. Vidus atnaujintas pagal arch. Kulpavičiaus planą.

Lietuvių saleziečių namai Castelnuovo Don Bosco Italijoj.
The front view of Lithuanian Salesian Institute of Castelnuovo Don Bosco, Italy.

Lietuvių saleziečių berniukų gimnazijos mokiniai, mokytoja ir įstaigos vadovai su svečiais geradariais kun. B. Sugintu ir Val. Šimkum.
Lith. Salesian Institute students and teachers with guests from U.S.

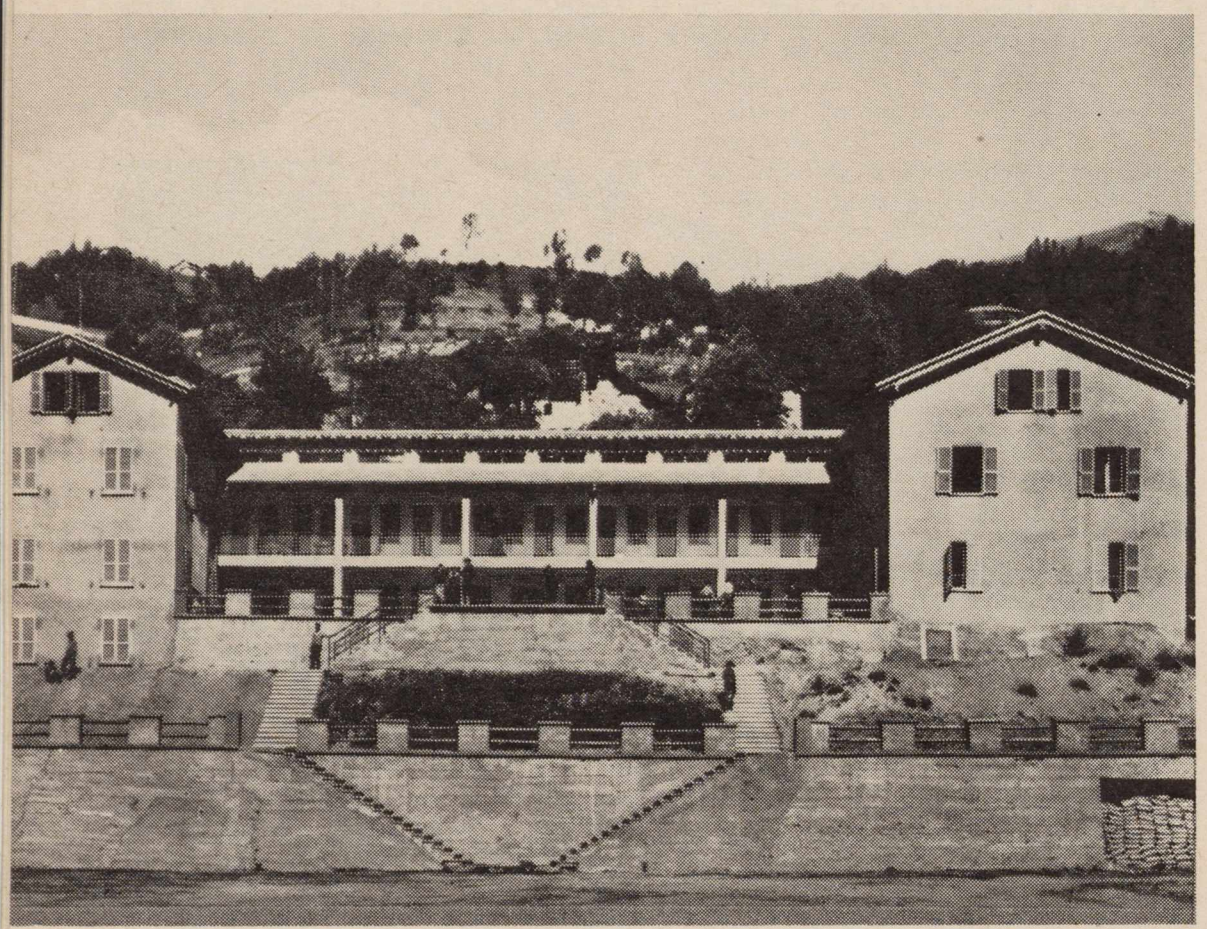

Lietuvių saleziečių vasarnamis Antey St. Andre (Aosta) Italijoj.
Resort house of Lithuanian Salesian Institute of Don Bosco, Italy.

Kol jaunimo yra...

Lietuvių saleziečių berniukų gimnazijos reikalu Italijoj

Šiais metais lietuviškoji mokykla ir spaudos studija Castelnuove, Italijoj, įžengė į savo 14-tuosius gyvavimo metus.

Šimtai berniukų perėjo per tas dvi svarbias mūsų tautinio auklėjimo įstaigas.

Italijos Alpėse, Matterhorno apylinkėj. Ark. Samorė ta proga pašventins lietuvišką kryžių, pastatytą saleziečių vasaros stovykloj.

Kol jaunimo yra, tauta dar nemirusi, reikia tik tuo jaunimu daugiau rūpintis ir jį gelbėt nuo paskendimo svetimybių sūkuriuose.

Paskutiniu laiku berniukų skaičius saleziečių gimnazijoj gerokai padidėjo. Tai ženklas, kad ir Europoj dar yra pakankamai lietuviškai nusiteikusių šeimų, reikalingų lietuviškos mokyklos.

Daugumas berniukų būna pas saleziečius ištisą metų eilę, kur jie ir mokosi ir vasarą poilsiauja. Apie dešimt saleziečių pedagoggų dirba ir aukoja viską tęsdami auklėjimo darbą. Tačiau jie neturi jokių pastovių pajamų šaltinių, o tik savo tautinių institucijų, organizacijų ir pavienių tautiečių paramą. O išlaidų netrūksta. Vien kasdienei duonai reikia pusantro dolerio vienam moksleiviui dienai. Metams susidaro 540 dolerių. 60 berniukų išmaitinti per metus reikia 30.000 dolerių sumos. Tai bauginanti suma. O kur kiti mokyklos, bendrabučio, vasaros stovyklos išlaikymo reikalai.

Štai dėlko nenustebkite išgirdę ar susitikę kun. P. Urbaitį Jungtinėse Amerikos Valstybėse lankanti jaunimo rėmėjus.

Į New Yorką mane, kaip kapelioną, ir mano knygas nemokamai atvežė geraširdė laivų kompanija, kad visas gautas aukas parvežčiau nepaliestas. Mano kelionę aprobavo Saleziečių Misijų Centras (dvidešimt metų esu išgyvenęs Kinijoj kaip misijonierius).

Norėčiau savo ir įstaigos direktoriaus vardu prašyti lietuvių visuomenę man padėti: suruošti susirinkimus ar šalpos arbatėles, kad turėčiau progos susitikti su geraširdžiais ir pasiturinčiais lietuviais. Būtų parama, jei atsirastų, kas domisi mūsų leidiniais ir jų nusipirktų. Galėtų atsirasti mecenatų, kurie apmokėtų tik spausdinimo ir pašto išlaidas — pasiųstume spaudos Pietų Amerikos tautiniam jaunimui ir organizacijoms.

Jau susitariau su Balfo centru, kad jis, kaip iki šiol, priims pinigines aukas salezečų gimnazijai ir duos nuo taksų nurašymo kvitus.

Balfo valdyba, matydama mūsų bėdas, jau paskyrė maistui tūkstantį dolerių. Taip pat tikiuosi iš Balfo centro pasirinkti mokslo vadovėlių, rūbų, maisto produktų, kuriuos grįždamas nuvešiu moksleiviams.

Visas aukas siųsti į Balfą (105 Grand St., Brooklyn, N. Y. 11211) arba į mano laikiną apsistojimo vietą — 2421 W. 45th St. Chicago, Ill. 60632.

Su dėkingumu visiems geradariams rėmėjams —

Kun. P. Urbaitis,
Saleziečių įstaigos atstovas

Lietuvių saleziečių bendrabučio — I. — miegamasis, II. mokslo salė ir III. valgykla.

Lithuanian Salesian Institute of Castelnuovo Don Bosco, Italy. I. —Bed room, II — Study hall, III — Dinning room.

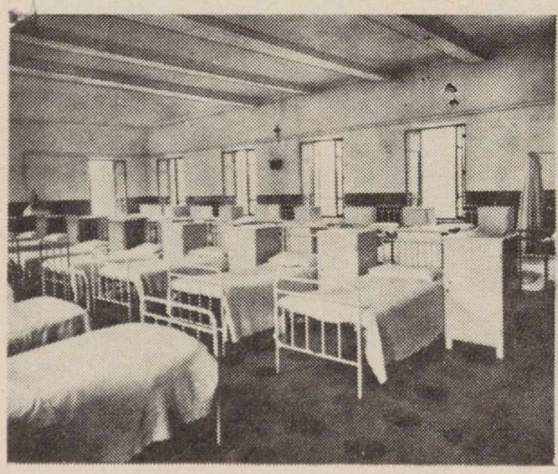

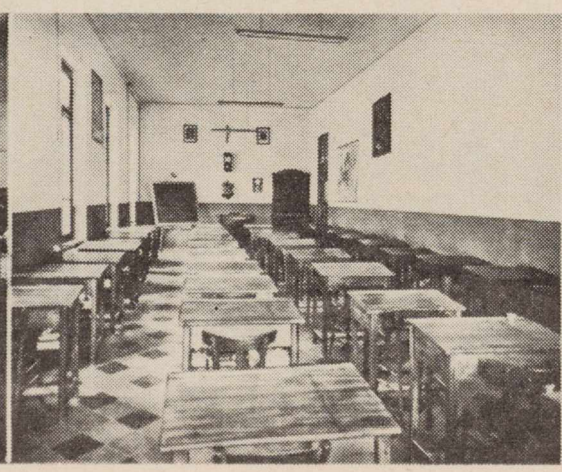

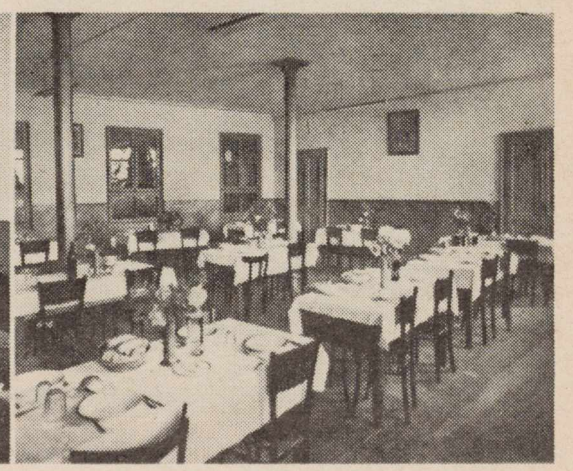

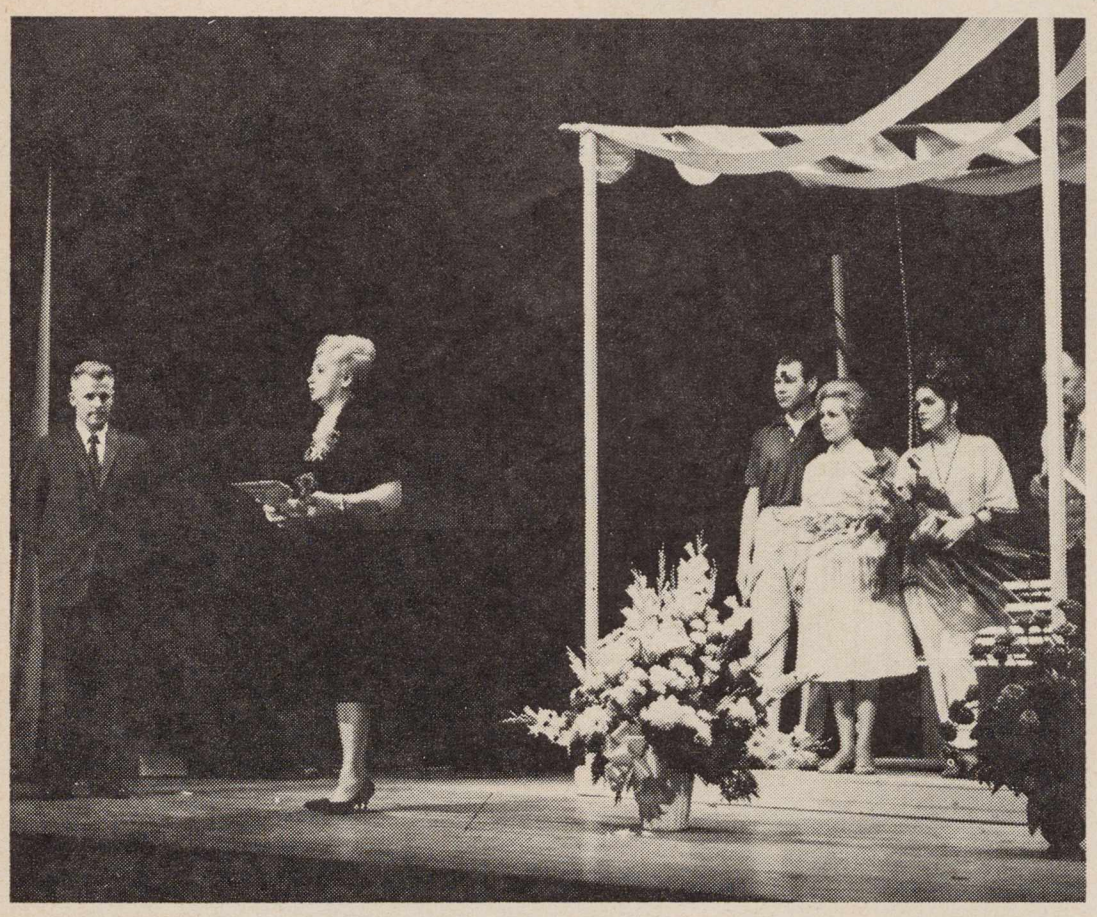

Scenos Dartuotojų Sąjungos pirm. sol. S. Adomaitienė skaito premijos paskyrimo aktą, kuriuo Anatolijui Kairiui skiriama premija už komediją "Viščiukų ūkis". Ceremonijos atliktos premjeros metu Chicagoje.
Foto P. Petruitis

I veiksmo scena: Julija Cijūnėlienė ir Elena Rukuižienė.
GIEDRĖ: Visi kiaušiniai buvo balti, bet viščiukai išeina raudoni.

Anatolijaus Kairio komedija

"VIŠČIUKŲ ŪKIS" ČIKAGOS LIETUVIŲ SCENOJE

Foto nuotraukos A. Kezio, SJ

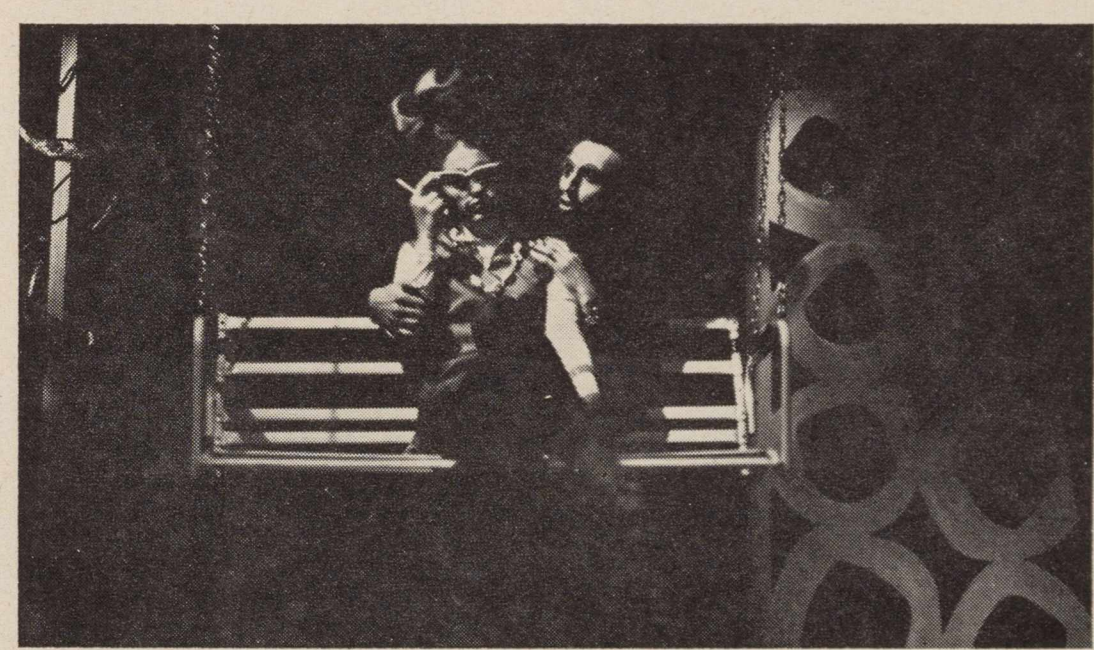

I veiksmo scena: Regina Stravinskaitė ir Arvydas Dikinis.
ARŪNAS: Brangute, aš pasiilgau tavo basų kojų...

II veiksmo scena: Romas Stakauskas ir Juozas Raudonis.
SAKALAS: Dvidešimt penki metai, o groji kaip keturiolikos?

Scenes from the Lithuanian prize winning play by A. Kairys "Chicken Farm", staged in Chicago, May 15th.

A. Kairio komedijos "Viščiukų ūkis", prieš metus laimėjusios Scenos darbuotojų sąjungos konkursą, premjera įvyko š. m. gegužės 15 d. Veikalą režisavo A. Dikinis. Jis apie šį veikalą spaudai tarp kitko pareiškė: .."Autorius nori žaisti ir moka žaisti ir.. po šiuo žaidimu slypi labai rimtų dalykų..... Šios komedijos uždavinys yra parodyti, kad mes kartais nelaisvėjame, Vydūno žodžiais betariant, bet priešingai, einame nelaisvės kryptimi. Ir šis mūsų pasidavimo vergijai procesas įgyja groteskiškų formų". (Draugas, 1956.V.15).

* * *

A. Kairys mūsų dramaturgijoje užima naujas ir tvirtas pozicijas. Ką tik paskelbta, kad Skautų Ramovės skelbtame konkurse scenos veikalui -partizanams ir laisvės kovoms atvaizduoti A. Kairys laimėjo dvi premijas: I-mą už 3 v. tragedijetę "Šviesa, kuri užsidegė" ir II — už 3 v. vaidinimą "Eldorado".

III premija paskirta M. Venclauskui už 3 v. vaidinimą "Gimtosios žemės ugnis."

Jury komisiją sudarė rašytojai ir scenos žmonės: Ben. Babrauskas, C. Grincevičius, Z. Kevelaitytė-Visockienė, K. Oželis ir V. Ramonas.

Lietuvis jėzuitas

Su foto kamera

Paskutinių kelių metų bėgyje ypač ima ryškėti lietuvių jėzuitų įnašas į išeivijos kultūrinį lobyną. Kun. Br. Markaitis, SJ. dabartinis lietuvių jėzuitų provinciolas, iškilo kaip kompozitorius. Jo instrumentinės muzikos kūriniai yra įtraukiami į amerikiečių konservatorijų ir universitetų studentų rečitalius, į Canadian Broadcasting radijo tinklą, kuris pertransliuojamas per įvairius radijofonus pasaulyje, taip pat kai kuriais atvejais perduodami ir per televiziją vietinėse programose. Kun. Br. Markaičio naujoji simfoninė tautinė kantata "Vilniaus varpai", kuriai žodžius parašė poetas K. Bradūnas, šalia verdi "Requiem" atlikta Lietuvių operos ir kitų chorų šių metų birželio 13 d. Chicagoje, pagerbiant partizanus ir visus žuvusius už Lietuvos laisvę per 25 okupacijos metus.

Taip pat kūryboje, bet kitoje šakoje — foto mene vis labiau iškyla ir garsėja jaunas lietuvis jėzuitas kunigas Algimantas Kezys. Į jėzuitus įstojęs 1950 m. Amerikoje, A. Kezys, SJ foto menu susidomėjo 1957-8 metų laikotarpyje, kai lietuvių jėzuitų vasarvietėje Waterfliet, Mich. vadovavo jaunųjų fotografų būreliui. Išsiųstas studijoms į Belgiją. kun. A. Kezys, SJ. savo laisvalaikį kiek galėdamas skyrė foto menui, jį studijuodmas ir gyvenime nesiskirdamas su foto kamera.

Sugrįžęs į Ameriką, išbando savo laimę amerikiečių foto mėgėjų tarpe. Visi puikiai žinome, kad technikos ir gerbūvio krašte JAV-se beveik kiekvienas žmogus ar šeima turi foto kameras ir, kur bebūdami, savo gyvenimo detales bando užfiksuoti ir objektyvuose. Tarp milijonų amerikiečių atsiranda ir šaunių foto mėgėjų, kurie iškyla su tikrai meniškomis nuotraukomis. O geriausias iš geriausių atrenka įvairių laikraščių ir žurnalų skelbiami konkursai, kuriuose skiriamos ir didesnės ar mažesnės premijos. Kun. A. Kezys, SJ. pabando viename kitame tų konkursų dalyvauti. Ir štai jis laimi dvi pirmas premijas Louisville, Kentucky. "The Courier-Journal" skelbtame foto konkurse. Kai laimi premiją tokiame pat konkurse West Baden Springs, Indianoje, kur tuo laiku studijavo teologiją, Indianapolio, Ind., laikraštis "The Criterion" kun. A. Kezio, SJ. foto nuotraukas ir jo biografijos bruožus bei darbų sąrašą įdeda į pirmą puslapį. Biografijoje aiškiai akcentuojama, kad jaunas lietuvis jėzuitas yra pabėgęs iš Lietuvos nuo komunistų tironijos.

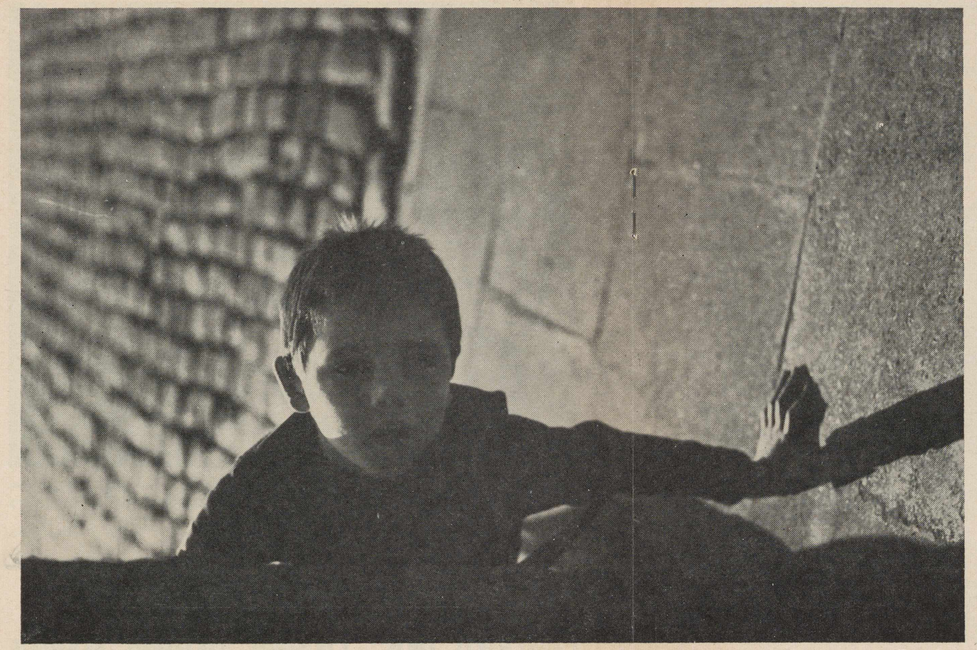

Kun. A. Kezio, SJ. foto nuotrauka —**Nuobodžiaujant** Boredom

Žingsniai gatvėje / Steps on the street Foto — Kun. A. Kezys, SJ

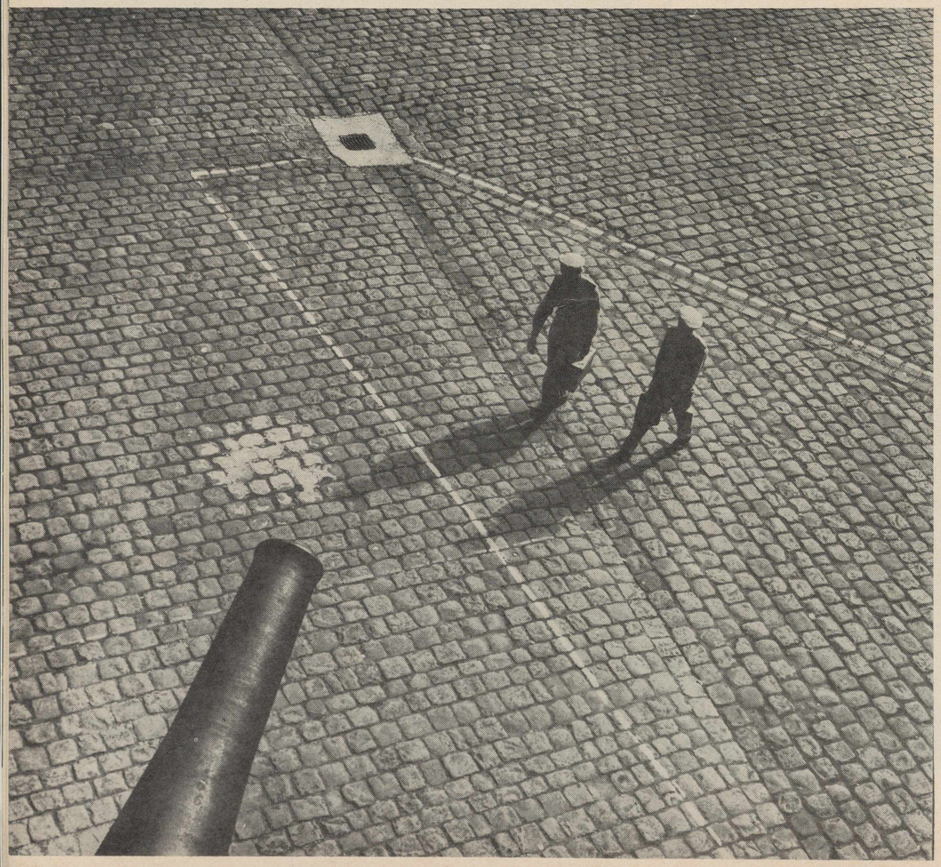

1963 m. gruodžio mėn. Chicagoje Jaunimo centre įvyksta pirmoji kun. A. Kezio, SJ. foto paroda, skirta lietuviams pasidžiaugti jo foto menu. Paroda susilaukia nemažo pasisekimo. Nors ji vyksta ne vidurmiesčio galerijose, kurias pagal rutiną lanko didžiųjų dienraščių kritikai, bet amerikiečiams mažai žinomam Jaunimo Centre, vistiek paroda susilaukia įvertinimo Chicago Tribune, o kitas dienraštis — Daily News — sekmadienio kultūriniame priede skiria visą puslapį kun. A. Keziui, SJ. ir jo darbams.

Iš lietuvių parodą taikliausiai apibrėžia dail. A. Kurauskas, pastebėdamas: "A. Kezys, SJ., kaip fotografas, neskirsto savo pasirinktų motyvų į "taurius ir žemus", "humaniškus ir nežmoniškus", "absurdiškus ir prasmingus". Kaip kunigas, jis ieško visatos Kūrėjo veido įvairiose gyvenimo apraiškose, įvairiuose momentuose, kuriuos jaučia tik poetinio nusiteikimo asmenybė. Lietuvių fotografų, rašomų didžiąja raide, emigracijoje teturime vos keletą. Algimanto Kezio, vienuolio fotografo pristatymas yra įkvėpimas ir paskata tiek profesionalui, tiek eiliniam žiūrovui."

Įdomūs yra ir paties kun. A. Kezio, SJ. žodžiai, kur jis sako: "...Manąjį kelią būtų galima apibūdinti labai paprastai — tai nuolatinis vaikščiojimas ir ieškojimas: be plano, be direktyvų, be draugo ir padėjėjo, bet kada, bet kur... Temos pasisiūlo pačios. Tik jas reikia atrasti, atpažinti, na, žinoma, ir mokėti turimomis fotografinėmis priemonėmis užfiksuoti."

Savo pirmąją parodą, įvykusią Chicagoje, 1964 m. kovo mėn. kun. A. Kezys, SJ. parodo New Yorko lietuviams Apreiškimo parapijos salėje, Brooklyne, o amerikiečiai jo foto darbus pamato tą pačią parodą perkėlus į Fordhamo universitetą, New Yorke.

1964 m. vasarą kun. A. Kezys, SJ. nuvyksta į Pasaulinę parodą New Yorke, ir iš šios kelionės susidaro naujas foto kūrinių ciklas. New Yorko pasaulinės parodos tema foto paroda įvyksta Chicagoje 1964 m. lapkričio mėn. 21—29 dienomis. Be lietuvių parodą aplanko nemažai ir amerikiečių. Chicagos Meno Instituto Fotografijos skyriaus kuratorius Hugh Edwards, atvykęs į kun. A. Kezio, SJ parodą Jaunimo Centre, jai parodo išskirtiną dėmesį ir pareiškia norą, kad foto kūriniai būtų išstatyti Chicagos Meno Institute. Susitariama ir dėl datos — kun. A. Kezio,SJ. foto parodą toje Chicagos meno šventovėje įvyks š. m. gegužės 25 — birželio 18 dienomis. Ten ji ir vyko. Tai vienas iš paskutiniųjų kun. A. Kezio, SJ. prasiveržimų į plačiuosius vandenis (Apie parodą žiūr. šio LD nr. angliškame skyriuje, 25 psl.).

Kun. A. Kezio, SJ foto nuotrauka — **Lyrika.** Lyric — photo by A. Kezys, SJ

Kun. A. Kezys, SJ. yra nuoširdus lietuvis patriotas ir didelis jaunimo bičiulis. Be kitų pareigų, jis yra Chicagos aukšt. lituan. mokyklos ir Lituanicos skautų tunto kapelionas. Tiek aukštesniojoje lituanistinėje mokykloje, tiek ir skautų tarpe jis ugdo ir moko jaunuosius fotografus pažinti ir pajusti tikrąjį foto meną ir jį puoselėti. O jaunųjų fotografų darbai ir pažanga jau ryškiai matoma Chicagos aukšt. lit. mokyklos Tėvų komiteto leidžiamame ir kun. A. Kezio, SJ. globojamame jaunųjų laikštėlyje "Tėvynės atgarsiai".

Be to, kun. A. Kezys, SJ. redaguoja jėzuitų leidžiamą laikr. "Žvaigždę", kurios techniškame apipavidalinime ir foto nuotraukose matyti menininko ranka. Taip pat jis bendradarbiauja "Laiškai Lietuviams" žurnale, kurio puslapiai dažnai papuošti jo foto nuotraukomis.

Ne vienas A. K. foto reportažas yra tilpęs LD žurnale, o 1960 m. A. Kezys laimėjo LD foto konkurse premiją už Jaunimo namų foto grupę.

Vl. Ramojus

IN MEMORIAM

EMILIS SKUJENIEKS

Birželio 11 d. po sunkios ligos mirė Emilis Skujenieks, gimęs 1903 m. birželio 16 d. Bauskėje, latvių rašytojas ir lietuvių literatūros vertėjas į latvių kalbą. Nuo 1922 iki 1928 m. jis gyveno Lietuvoje, atliko karinę prievolę ir dirbo mokytojo darbą. E. Skujenieks tiek suaugo su lietuviais ir lietuvių literatūra, kad be savo kūrybos latviškai jis tapo lietuvių literatūros propaguotoju latviuose, būdamas savas pas vienus ir pas kitus.

Latviškai E. Skujenieks rašė eilėraščių, apysakų, romanų, scenos veikalų ir literatūrinių straipsnių., tarp jų apie lietuvių rašytojus V. Krėvę, Putiną, Grušą, Inčiūrą ir kt.

Iš lietuvių literatūros jis išvertė: V. Krėvės žentą, Vaičiūno Naujuosius žmones, Aukso žaismą, Nuodėmingą angelą, S. Čiurlionienės Aušros sūnus, Pinigėlius, Dvylika brolių, B. Sruogos Milžino paunksmę, V. Alanto Buhatelterijos klaidą, V. Ramono Kryžius, Dulkes raudonam saulėleidy, R Spalio Gatvės berniuko nuotykius, Ant ribos.. Be to, yra išvertęs visą eilę lietuvių poezijos kūrinių — J Aisčio, Bern. Brazdžionio, Putino, K. Inčiūros ir kitų. Jo surinkti vertimai sudarytų gražią lietuvių poezijos antologiją latviškai.

E. S. buvo Lietuvių Rašytojų Draugijos narys.

LD žurnalo 1958 m. balandžio nr. yra išspausdinta jo apysakaitė "Besočiai nuo pasienio" (su autoriaus foto nuotrauka ir biografinėmis žiniomis).

STASYS LAUCIUS

Birželio 15 d. mirė rašytojas Stasys Laucius. Buvo gimęs 1897 m. spalio 11 d. Kelmėje, Raseinių aps. Jo vyresnysis brolos Bronius Laucevičius, rašęs Br. Vargšo slapyvardžiu, žinomas senesnių laikų Amerikos lietuvių rašytojas dramaturgas. Pradžioje pasirašinėjęs Laucevičium, vėliau stasys susitrumpino pavardę į Laucių.

Buvo karininkas, nepriklausomybės kovose dalyvavo savanoriu kūrėju, vėliau išėjo į atsargą ir daugiau kaip 20 metų dirbo mokytojo darbą keliose pradžios mokyklose (žvingių, Laukuvos, Šilalės, Kauno). II pas. karo metu pasitrukęs į Vakarus, Vokietijoje mokė lietuvių gimnazijose, dalyvavo literatūros vakaruose. Paskui emigravo į Angliją, iš kur persikėlė į JAV-bes, į Čikagą. Buvo vedęs, išaugino dvi dukteris (Gražina Stankūnienė, Lucija Petrikonienė).

Pradėjęs rašyti 1921 m., vėliau (1924-5-6 spausdinosi Krivulėje ir kt. 1927 m. debiutavo nedideliu lyrikos ir satyros rinkinėliu "Pirmoji banga". Visas satyrų rinkinys pasirodė 1928. 1932 m. Vytauto didžiojo komitetas išleido jo istorinę poemą "Vytauto karžygiai". Su ja autorius dalyvavo Vytauto Didžiojo literatūros konkurse. Poema buvo taip šmaikščiai parašyta, kad teisėjams buvo galvosūkio, ar tik tai ne Kazio Binkio darbas.

Apie 1930 metus periodikoje (Lietuvos Aide) išdygo naujas satyrikas Stellos vardu. Jis užgriebė daug aktualijų, mėgo pajudinti teatralų ir kitų menininkų gyvenimą, sunku tat buvo įsivaizduoti, kad Stella būtų provincijos mokytojas.

Gausi ir sėkminga buvo St. Lauciaus teatrinė kūryba, kurios, kažkodėl, nei teatras, nei jo kritikai atitinkamai nėra pastebėję ir iškėlę. Gal daugiau dėl to, kad jis orientavosi į provincijos sceną, kuriai ypaš trūko vaidinimų. Už savo veikalus S. Laucius laimėjo konkursuose kelias premijas ir Lietuvoje ir paskutiniaisiais metais JAV-se.

Štai jo vaidinimų vardai: Kelias iš pelkių, 1936, Žydinti žemė, 1937 (jaunųjų ūkininkų tema), Signalas, 4 v. drama iš laisvės kovų, 1938, Ponios žydrienės bendrabutis... Plačiai vaidinti ir kiti jo scenos veikalai: Laisvės keliai, Ugninis ratas, 1931, Apsukrus vyras, 1941. 1953 m. išleista jo vienveiksmių vaidinimų rinkinys "Raudonoji melodja". JAV-se pasirodė satyrinė poema Respublika.

Mažiausia duoklė teko mažiesiems — stovykliniais metais išleistas rinkinys "Po pilkais debesėliais"

Laucius, nesiveržęs į avangardą, tvirtai ėjo savo kūrybos keliu ir išvarė įvairią ir turtingą literatūros pradalgę.

Buvo Liet. Rašytojų D-jos narys.

Lietuvių Rašytojų šeima laisvajame pasaulyje gedi, netekusi savo kolegų, kruopščiai vykdžiusių savo kūrybinį pašaukimą.

NAUJOS KNYGOS

Atsiųsta paminėti

Daigeliai. I. Moksleivių metraštis 1964-1965. II. ČALM (Čikagos Aukštesniosios Lituanistinės Mokyklos) 15 metų veiklos apžvalga. 1965. Iš leido Čikagos A. L. Mokyklos Tėvų Komitetas. Galima gauti: 5620 So. Claremont Ave., Chicago, Ill. 60636 248 psl. Labai gausiai liiustruota. Redagavo meksleivių red. kolegija, metraščio globėjas Juozas Masilionis. (Recenzija vėliau bus).

Antonianum. Pranciškonų šv. Antano gimnazijos abiturientų metinis leidinys. IV-ji laida. Iliustruota baigusiųjų nuotraukomis ir gimnazijos veiklos vaizdais. Spaudė pranciškonai Brooklyne. 48 psl.

Juozas Guta, **Žilam plaukui.** Eilėraščiai. Išleido 1965 m. "Šaltinis", 21 The Oval, Hackney Rd., London, E. .2 Great Britain. 64 psl. $1.

11840 Kittridge Street Tel. 761-0909 North Hollywood, Calif

"LA CONDESA" Apartments

JONO L. ir GERTRUDOS A. VAINAUSKŲ

naujoji nuosavybė — 46 butų apartmentinis namas "La Condesa Apartments yra 11840 Kittridge Street, North Hollywood, Calif.

Butai yra vieno ir dviejų miegamųjų, puikiai įrengti, patogiai išplanuoti. Visi pilnai iškloti nailoniniais kilimais; kiekviename kambaryje yra termostatai nustatymui šilumos, kuri įtaisyta lubose. Moderniškai įrengtos virtuvės su visais reikmenimis, automatiniu oro vėsintuvu ir kt.

Kieme yra apšildomas maudymosi baseinas. Labai daug vietos mašinų (sau ir svečiams) pastatymui. Netoli krautuvių centrai ir greitkelis..

* *

Svečiai, atvykę iš toliau, gali gauti butą su baldais trumpam laikui išnuomoti. Kainos nebrangios.

KAS TIK TURI GERĄ SKONĮ,

VISKĄ PERKA PAS LIEPONĮ.

LIETUVIŲ PREKYBOS NAMAI

Furniture Center, Inc.

Vietinių ir importuotų baldų prekyba.

Baldai siunčiami į visą Ameriką ir už jos ribų.

MARQUETTE PARKE

6211-6219 So. Western Ave. PRospect 8-5875

CHICAGO, ILLINOIS

Edward Bros. Colonial Mortuary

1000 Venice Blvd. ● RIchmond 9-8281

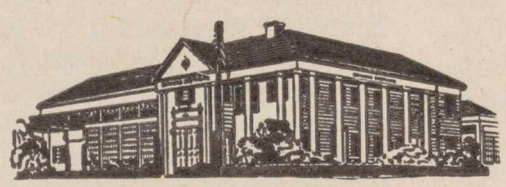

Lietuvis Laidotuvių Patarėjas

ADOLPH CASPER

Namų Telefonas 284 - 6489

Sibiro tremtinio gyvenamoj palapinė (piešta grįžus iš tremties į Lietuvą). (Sienos ir stogas dengti velėnomis, kurios suaugę saugo vidų nuo vėjų).

Kai lietuviškieji komunistiniai bonzos statėsi Vilniuje, Klajpėdoje, Palangoje sau vilas ir tuko, jų ištremti lietuviai Sibire vargo badaudami, šaltyje ir skurdžiose lūšnose. (Žiūr foto dešinėje).

Foto nuotrauka iš Sibiro: lietuvis tremtinys prie savo vargo rūmų...

Left and above Pictures of Lithuanian dwellings in Siberia.

Pabaltijo tautų demonstracijoms rengti komitetas posėdžiauja: priešais— dr P. Vileišis, jo deš. kom. vicep. Z. Strazdas, kairėj repr. pirm, V, Balčiūnas. Nuotr. kairėj, vidury W. Chase (Čekanauskas), dešinėje , vidury— inf. pirm. A. Dragunevičius. Nuo ap. dešinėj pirmas spaudos atst.J Bernotas, antras — fin. pirm. J. Guntulis. Kiti latvių ir estų atstovai.

Detroito miesto meras J. P. Cavanagh priėmė pabaltiečių delegaciją ir pasirašė specialią proklamaciją, skelbiančią Pabaltijo valstybių dieną.
Nuotraukoje meras duoda proklamaciją Dainai Astašaitytei. Kiti (iš kairės): latvė Ilona Strembė, Benita Astašaitienė, estas Ilmar Heinaru. Ta pačia proga mažoji lietuvaitė apdovanota Detroito miesto raktais.
Mayor of Detroit J. P. Cavanagh, with Baltic delegation.

Committee for Baltic demonstrations in Hartford, Conn.
One of placards demanding: "Freedom for Baltic States."

Didysis plakatas, kuris buvo nešamas birželio 20 d. demonsctracijoje Hartforde. Iš k.: kom. pirm. dr. P. Vileišis, teis, Pr, Mončiūnas, reprezentacijų pirm. V. Balčiūnas ir kom. vicepirm. Z. Strazdas.

VEIDAI IR VAIZDAI

(Iliustruota kronika)

Geg. 29 d. staiga mirė pulk. Kazys Grinius (buv. prezidento Griniaus sūnus), sulaukęs 65 m. amžiaus. Jis buvo Karo Mokykl. lektorius, karo attache Berlyne. Nuo 1951 m. dirbo "Amerikos Balse".

Nuotraukoje: pulk. K. Grinius AB 12-jų metinių atžymėjimo dalyvių tarpe. Stovi iš dešinės: J. Vitėnas, J. Blekaitis, P. Labanauskas, K. Grinius, dr. V. Dambrava, Vestel Lott, ir A. Klieforth, V.of. A. programos direktorius, Barbara Darlis, L. Dambriūnas, ponia ir Robert Bauer, Juozas Laučka, A. Vaičiulaitis.

Sėdi iš kairės: buv. AB virš H. Loomis, L. Šimutis, Alto pirm., stud. J. Strimaitytė, R. Murrow, J. Kajeckas, Lietuvos Atstovas, dr. Kostas Jurgėla, liet. AB vedėjas.

The Late K. Grinius,3rd from r., among coworkers of "Voice of America".

Piešinys plakato, nešto demonstarcijoj Hartforde. Žiūr. 17 ps.

"Laiškų Lietuviams" straipsnio premijų įteikimo aktas. Protokolą skaito jury kom. narė V. Tumasonienė. Šalia stovi kom. pirm. J. Ignatonis ir LL red. K. Trimaks, SJ. Foto A. Gulbinskas

---

Publika Los Angeles Šv. Kazimiero par. šventės koncerte. Dainavo sol. D. Stankaitytė, B. Dabšys ir par. choras, vad. muz. B . Budriūno. Foto L. Kančauskas

Audience during the annual St. Casimir parish concert in Los Angeles, Calif.

Publika "Laiškų Lietuviams" 15 metų sukakties minėjimo koncerte Jaunimo Centre Čikagoje. I-je eilėje iš kairės J. Jaškauskas iš Dayton, Ohio, II premijos laimėtojas, T. Marijonų provinciolas V. Rimšelis, gen. kns. P. Daužvardis su ponia, Šmaižys, V. Šmaižienė iš Winipego, III premijos laimėtoja, Pr. Razminas iš Čikagos, I premijos laimėtojas ir J. Vaišnys,SJ., buv. LL red., Jaunimo konkurso I-ji premija jaskirta A Gylytei, II-ji — A. Hermanui iš Vasario 16 gimnazijos, Vokietijoje. Foto A. Gulbinskas

Concert and award ceremony of the magazine Laiškai Lietuviams" (Letters to the Lithuanians).

Marijos Aukšt. Mokyklos Čikagoje "Rūtos" ratelio abiturientės su šv. Kazimiero seselėmis pagerbė žuvusius už Lietuvos laisvę.

I eil. iš kairės: ses. Emerenciana, ses. Bernarda, ses. Nicola, ses. Kristina, ses. Salesia, ses. Helen, ses. Perpetua ir ses. Redempta...

II eil. trečia iš kairės — "Rūtos" ratelio vicep. Birutė Balčiauskaitė, pirm. Rita Baraitė, sekr. Kristina Grabauskaitė, socialinių reik. ved. Rūta Gustaitytė ir ižd. Raminta Raslavičiūtė.

Birželio 6 d. Marijos Aukšt. Mokyklos "Rūtos" ratelio abiturientės kartu su Šv. Kazimiero seselėmis auklėtojomis ir tėvais Jaunimo Centro koplyčioje susirinko paaukoti mišių už mirusius dėl Lietuvos Nepriklausomybės. Mišias aukojo vysk. V. Brizgys.

Po mišių didelis būrys susirinko sodelyje prie paminklo, kur ats. majoras P. Šeštakauskas pravedė iškilmes. Dir. ses. Salesia ir ses. Kristina, "Rūtos" ratelio globėja, uždegė aukurą. Ratelio vardu Rita Baraitė padėkojo tėveliams ir seselėms už gražų lietuvišką auklėjimą. . Po himnų LB c. vald. pirm. Jasaitis abiturientes pasveikino. Baigiant iškilmes, padėtas vainikas ir pagiedota "Marija, Marija"

Lith. students and members of the "Rūta" club with their teachers at Maria High School, Chicago.

Boleslovas Masiulis mirė š. m. bal. 18 d., sulaukęs 76 m. amžiaus. Jis buvo teisės žinovas ir daugelio įstatymų autorius. Gimęs Tverečiuje, Vilniaus krašte, pradžioje buvo mokytoju, vėliau teisėju ir Vyr. Tribunolo teisėju, Valst. Tarybos nariu ir jos pirmininku, o 1938 Teisingumo Ministru.

Buvo plunksnos žmogus, teisės klausimais bendradarbiavo L. Enc-je.

B. Masiulis su žmona Katarina (Gustaityte),

Late B. Masiulis and his wife. B. Masiulis was prominent Lith. lawyer.

LMK Federacijos atstovių suvažiavimo geg. 1-2 d. New Yorke darbo posėdis. Matyti iš k.: sol. V. Jonuškaitienė, L. Bieliukienė, pirm., G: Žilionienė, Pabalt. mot. tar. pirm., O. Tonkūnienė, O. Saulaitienė, Z. Juškevičienė, I. Banaitienė, M. Ulėnienė, (neatpažinta), dr. M. Kregždienė, V. Šileikienė, (neatpažinta), V. Čečetienė.

Anicetas Bubelis, aktyvus 1892-1904 m. liet. knygnešys, gegužės 13 d. savo artimųjų tarpe atšventė savo 90-tąjį gimtadienį. Banketas įvyko Chicagoje Visų Šventųjų par. Tuo pat metu pagerbtas K. Rubinas, LRKSA 33 kuopos valdyboje išdirbęs 50 metų. Nuotraukoj dalyvių dalis (iš kairės): K. Žebrauskienė, kun. P. Patlaba, U. Bubelienė, A. Bubelis, L. Šimutis, pasakęs kalbą ir įteikęs dovaną, M Rubinienė, K. Rubinas, kun. A. Stankevičius; stovi: K. Bružas, J. Skeivys, dr. J. Reinys, P. Kurzikauskas, dr. V: Šimaitis, Srubšienė, B. Macevičius, P. Zelba, J. Litvinas, V. Žilinskas.

Linksmi St. Petersburgo Amerikos Lietuvių Klubo nariai 10 metų sukakties minėjime šeštokų viloje gegužės 16 d. Iš kairės: Betty Kiausas, Francis Sinkus, Emily Parmalis, Frank Šeštokas, Emma Šeštokas, Jene Lepnickas, Josefa Ballas ir Barbora Samaska.

Some members of St. Petersburg American Lithuanians club celebrating their 10th anniversary, hopped through a couple of native dances.

ŽMONĖS, DATOS IR DARBAI

LIETUVIŲ DIENOS

Birželio mėn. 1965

— **Rugp. 15 d. LD piknikas ir loterijos laimėjimai. Nepamirškit at siųsti bilietėlių. Paremkite žurnalą.**

— Vienas mūsų prenumeratorių Australijoje rašo: "Mielieji, kaip jūs laikotės Los Angeles padangėje? Šiandien du amerikiečiai kaip tik skrenda virš Australijos, ir aš prisiminiau, kad neišsiunčiau jums čekio, kurį prieš kelias dienas paėmiau iš banko apmokėti LD prenumeratai..." O juk astronautai skrido ne vien per Australiją! Ar kitiems jie nepriminė, jog laikas atsilyginti LD prenumeratos skolą? Mielieji skaitytojai, netrukus amerikiečiai astronautai skris aštuonias dienas per daugelio mūsų skaitytojų galvų. Bus laiko ne tik skolą atsiminti, bet ir čekį ar pinigus LD administracijai pasiųsti.

— **Dail. Jonas Rimša,** kurio kūrybos iliustruotas reportažas tilpo P. Amerikos liet. kongreso paminėjimo numeryje (1965 m. balandžio mėn.), iš Buenos Aires atsiuntė redakcijai padėkos laišką ir dedikuotą vieną savo parodos katalogų. Jis rašo, kad šių metų spalio mėn. tikisi atvykti į JAV ir čia surengti keletą savo kūrybos parodų — Clevelande, Chicagoj ir gal Los Angeles.

Norime pridurti, kad dail. J. Rimša mielai bus laukiamas ir priimtas. Jo darbai jau yra išėję į tarptautinį forumą, lietuviams bus garbė įsigyti šio svetur pagarsėjusio lietuvio dailininko kūrinių.

— **M. Gimbutienė,** archeologijos profesorė, universiteto (UCLA) siunčiama, liepos 1 d. išvyko su dukterimi živile į Europą rinkti steigiamam Primityvinio meno Muziejui medžiagos. Aplankys įvairias archeologinių kasinėjimų vietoves, muziejus etc. daugelyje kraštų: Austriją, Graikiją, Persiją, Turkiją, Švediją, Vid. Europos valstybes ir kt. Ekspedicijoje išbus apie pusantro mėnesio.

— **Alfonsas Kairelis,** buvęs Vilniaus Apylinkės Teismo teisėjas, po sunkios vėžio ligos mirė Buenos Aires mieste, Argentinoje. Pasitraukęs iš Lietuvos, su šeima gyveno Vokietijoje, o karui pasibaigus, persikėlė į Paryžių. Iš ten išvyko į Buenos Aires, kur ir gyveno iki mirties, vadovaudamas stalių įmonei ir tuo pelnydamas šeimai pragyvenimą. Dalyvavo vietiniame kultūriniame lietuvių gyvenime.

LD redakcija savo bendradarbei Onai Lukšytei Kairelienei ir jos dukrai Rasai reiškia širdingą užuojautą.

— **Lietuvių Filatelistų Draugija "Lietuva"** Čikagoje išleido specialius vokus (did. ir mažesnio formato), primenančius pasauliui, kad imperialistinė Sovietų Rusiją prieš 25 metus gėdingai okupavo Lietuvą ir kitus Pabaltijo kraštus ir iki šiolei laiko juos pavergusi. Minimas baisusi birželio mėnuo, kada per dvi dienas Rusijos komunistai sugrūdę į gyvulinius vagonus ištrėmė į Sibirą apie 40.000 lietuvių.

Ta pačia proga primenama, kad draugija neseniai yra išleidusi ir kitomis progomis parengtų vokų, pvz. Vilniaus grįžimui, K. Donelaičio, Dariaus-Girėno sukaktims ir k. Be to, dr-ja "Lietuva" yra išleidusi įvairių ženklų. Adr.: A. Beleška, 6921 S. Claremont, Chicago, Illinois 60636.

* * *

Čia matomas filatelistų voke atspaustas grafikos piešinys.

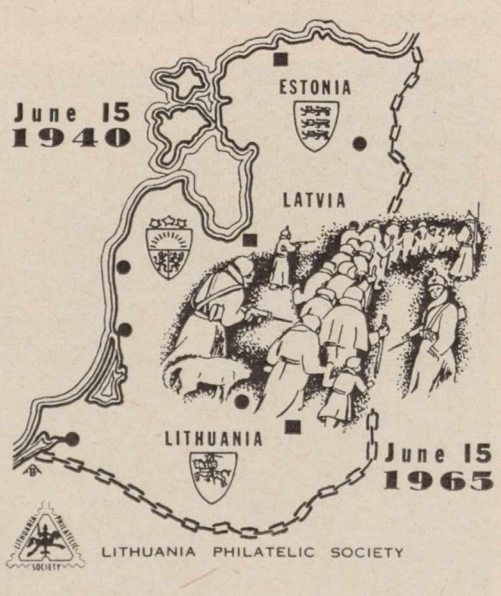

Šiais metais "Lietuvių Dienų"

PIKNIKAS

įvyksta rugpiūčio 15 d. McCambridge Park, 1515 N. Glenoaks Blvd., Burbank, Calif.

Pikniko pradžia 12:30 val. dienos.

Iš pernai metų atsimena mūsų bičiuliai, kad tai labai patogi vieta ir turi daugybę visokių įvairumų piknikautojams. Čia galima maudytis, žaisti tenisą, sviedinį, yra įvairių vidaus žaidimų ir pn. Kartu atėję jaunieji ir mažieji tikrai nenuobodžiaus, o vyresnieji galės vėsiai praleisti kad ir šilčiausią dieną.

Kviečiame savo skaitytojus, bičiulius ir visus Los Angeles ir apylinkių lietuvius dalyvauti.

Čia bus ne tik sekmadienio poilsis, susitiksime su žurnalo leidėjais ir redaktoriais, pasimatysime su senais pažįstamais, bet ir įvyks laimėjimų traukimas žurnalo rėmėjams. Didieji laimėjimai yra: Hi-Fi Stereo patefonas, dail. V. Stančikaitės aliejinis paveikslas, rankinis laikrodis ir daug kitų.

Bus duodami lietuviški valgiai ir vėsinantieji gėrimai.

The LITHUANIAN DAYS magazine annual

PICNIC

will be held this year on August 15, at McCambridge Park, 1515 N. Glenoaks Blvd., Burbank, Calif.

Every one will take chance to win Symphonic Stereo Hi-Fi, Oil painting, wrist watch and many other prizes.

Lithuanian food and refreshments will be served

LIETUVIŲ FONDAS

LITHUANIAN FOUNDATION

7243 So. Albany Ave.,
Chicago, Illinois 60629
Tel.: HE 4-4076

Kapitalas — Lietuvai, nuošimčiai lietuvybei, tokiu šūkiu pradėta Lietuvių Fondo telkimas. Lietuvybė tais nuošimčiais jau naudojasi, bet jų dar mažai. Reikia sudėti didesnį kapitalą — ir kuo greičiau. Lietuvi, pagalvok, argi nieko negali įdėti Lietuvių Fondan? Siųsk bent šimtinę tuo tarpu.

VYČIŲ ATSTOVAI SUVAŽIUOJA Į LOS ANGELES

— Šiais metais Vyčių suvažiavimas įvyksta Los Angeles mieste rugp. 5-8 dienomis. Rengimo komiteto pirmininku yra L. Valiukas. Be suvažiavimo organizacinių posėdžių programoje yra didelis **koncertas,** kurio programą atliks iš Čikagos atkviesta solistė Prudencija Bičkienė ir Los Angeles Šv. K. par. choras, vadovaujamas komp. Br. Budriūno. Programoje numatoma ir vietinių solistų. Koncertas (kaip ir visa kita programa) vyks Statler viešbutyje — rugp. 6 d. 8 val. 30 m.

Rugp. 7 d. 9 val. vakare įvyks suvažiavimo **šokiai;** rugp. 8 d. 7 val. vakare — suvažiavimo **pokylis,** kuriame dalyvaus aukštų svečių ir bus įteiktas pasižymėjimo medalis vienam amerikiečiui, pasidarbavusiam Lietuvos labui.

Lietuviai kviečiami gausiai visuose iškilminguose parengmuose dalyvauti. Informacijomis ir bilietais aprūpina komiteto nariai A. Skirius ir J. Andrius LD administracijoje. Tel.: 664-2919.

PARODOS

— Faenzos mieste, Bolonijoj (Italijoj) 1964 m. buvo paskelbtas XXII tarptautinis meno konkursas, kuriame dvi premijos paskirtos Shepy National School of Arts mokyklai Edmontone, (Alberta, Canada), kurios vedėju yra dail. **Alex. Šepetys.** Viena premija — už meninius laimėjimus paskirta visai Shepy mokyklai, kita — tos mokyklos narei už keramikos darbus.

— **Mikalojus Ivanauskas** rugp. 28-29 ir rugs. 4-5 d. rengia savitos liepsnos tapybos (flame painting) ir grafikos parodą Cicero mieste, Theodore Roosevelt mokyklos salėj, 50th Ave. ir 15th St.

Parodoje bus išstatyta daugiau kaip 100 darbų, kurie apima autoriaus 30 metų originalios deginimo technikos darbo laikotarpį. Katalogas paruoštas lietuvių, anglų, prancūzų, vokiečių, italų ir portugalų kalbomis. Išleistas dviejų spalvų plakatas.

— **Adomo Galdiko** paroda Los Angeles liet. kolonijoj (Šv. Kazimiero par. mokyklos patalpose) praėjo nepaprastai sėkmingai. Atidarymo dieną birž. 20 visos trys salės buvo pilnos žmonių, lankytojų netrūko visą savaitę iki uždarymo birž 27. Iš daugiau kaip 40 paveikslų pas losangeliečius lietuvius paliko apie 30 paveikslų. Dail. A. G. buvo A. ir A. Raulinaičių svečias, aplankė apylinkes ir žymesnes vietoves.

— Gegužės 3-17 d. Londone Upper Grosvenor Galleries įvyko **Elenos Gaputytės** skulptūros paroda. Ta proga išleistas estetiškai parengtas katalogas.

P. V. RAULINAITIS

Real Estate-Insurance-Tax Returns

Notaro darbai; namų ir automobilių apdraudos; mokesčių apskaičiavimas; tarpininkavimas namus perkant ir parduodant; dokumentų vertimas.

NO 2-5433, Los Angeles 27, Calif.

Res.: 1972 N. Commonwealth Ave.

HELEN'S HOUSE OF BEAUTY

HELEN MOCKUS-MOTUŠIS
5265 Fountain Ave.
HOLLYWOOD California
Telephone: NOrmandy 5-3351

ANTANAS F. SKIRIUS

REAL ESTATE — TAX SERVICE

INSURANCE

Kreipkitės telefonu NO 4-2919
arba įstaigoje
4366 Sunset Blvd., Hollywood 29. Calif.

— Gegužės 1-9 d. Čiurlionio galerijoj Čikagoje surengta penkių Australijos lietuvių grafikų paroda. Dalyvavo: Eva Kubbos, Vaclovas Ratas, H. Šalkauskas, Alg. Šimkūnas ir Adolfas Vaičaitis. Rengė Santaros-Šviesos Čikagos skyrius.

Pabaltijo Tautų Diena New Yorke

Šiais metais Pasaulinės parodos metu New Yorke nebebus atskiros **lietuvių dienos,** taip sėkmingai praėjusios pernai, bet užtat **rugsėjo 5 d. bus bendra Pabaltijo Tautų diena,** kurios programą atliks lietuviai, latviai ir estai. Lietuviai kviečiami dalyvauti dienoje ir taip pat finansiškai paremti programos pravedimą. Visuomenės parama įgalins lietuviams joje geriausiai pasirodyti ir tuo pakelti savo prestižą, kaip sako savo rašte komitetas, kurio pirmininku yra Al. Vakselis (112-09 95th Ave., Richmond Hill, N. Y. 11418). Iždininko adresas yra: A. Šetikas, 84-11 101st St., Richmond Hill, N. Y. 11418.

Parodos rėmuose birželio 13 jau įvyko lietuvių pamaldos Vatikano paviljono koplyčioje. Vatikano paviljone yra išstatyta Sibiro maldaknygės orginalo ir įvairių laidų lenta. Atnaujintas pernai pastatytas lietuviškas kryžius, kuris ir šiemet kreipia lankytojų dėmesį. Be to, lietuviai pasirodys New Yorko valst. paviljono programoje.

KOREKTŪROS

— Praėjusiame LD nr. Detroito mokyklos aprašyme įsivėlė keletas klaidų: visur turi būti kun. K. Simaitis (ne Simutis); skiltyje Mokytojai, 11 eil. J. Mikulionienė perkelta į 20 eilutę, o turi būt 12 eil. Be to, autorius ne Vil, bet Vl. Mingėla. Atsiprašome. Red.

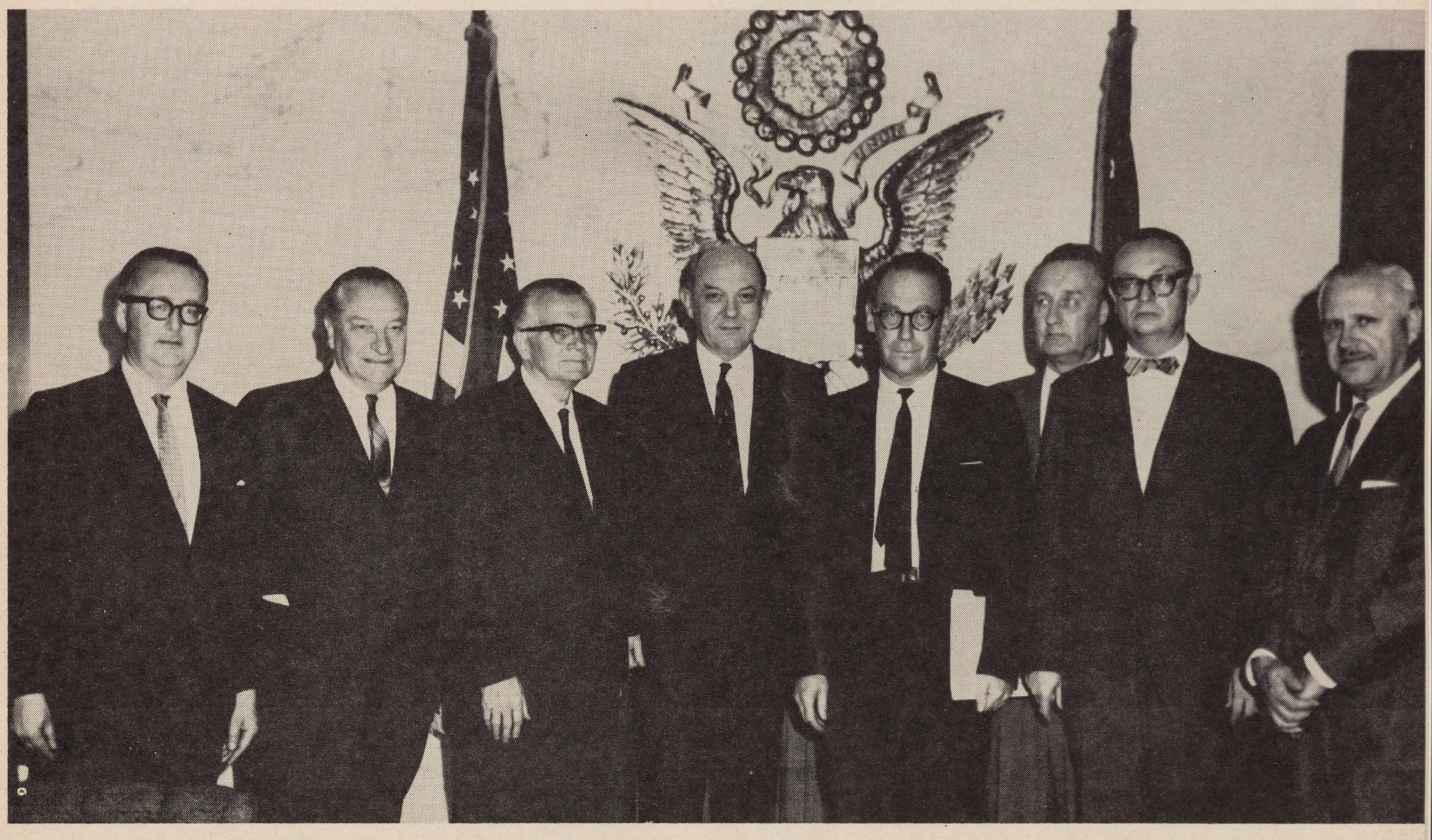

American Baltic Committee delegation during the audience with Dean Rusk. From left: B. Albats, director of the Latvian bureau in Washington, Latvian Assn's vice-pres. Alf. Berzinš, chairman of the American-Lithuanian Council L. Šimutis, Secretary Dean Rusk, Latvian Associantion's pres. prof. P. Lejinš, Estonian delegate J. Buschman, Estonian National committee chairman Heikki Leesment and vice-chairman of American-Lithuanian Council, A. Rudis.

Secretary D. Rusk received an official memorandum from the Baltic Committee, describing the present situation of the occupied Baltic States. Mr. Rusk was very impressed and requested the delegation to furnish him additional information about political, economic and cultural activities in Baltic States.

Bendrojo Amerikos Pabaltiečių Komiteto delegacija audiencijoje su Valstybės sekretorium Dean Rusk šių metų birželio 23 dieną.

The audience lasted 30 minutes. Lithuanian, Latvian and Estonian problems were discussed. Members of the delegation raised other questions and problems about Baltic States, US and Soviet Russian consular agreement, cultural cooperation, the role of the United Nations in the liberation of captive nations.

Sad Anniversary

Remarks of Dr. Julius J. Bielskis. Consul of Lithuania, at the Baltic States Freedom Rally, June 13, 1965 at Los Angeles, Calif.

Twenty five years ago Soviet Russian armies invaded and forcibly occupied the Baltic States, that is Lithuania, Estonia and Latvia. The Russians have immediately resorted to inhuman activities anr have peprpetrated unbelievable crimes against the innocent population of these occupied countries. Besides tortures and murders of the national and spiritual leaders, the Russians herded the people in droves, ordered them to crawl on all fours like animals, and later to kneel down before freight cars in railway yards to await their turn to be loaded into those cattle cars and taken to Siberia and other distant parts of Russia to slave labor camps, for a slow and turtured death...

This year, according to Soviet Russian propaganda, they are celebrating the 25th anniversary of the "liberation" by them of the Baltic States. The Russians will again do the herding of the remaining people of Lithuania, Latvia and Estonia. They will force the people to carry the communist Russian flags and placates, march the streets, sing and dance,, and praise the occupants for their "liberation". Soviet Russia is already publicizing such events, and undoubtedly will do much more of that, to the free world as being an expression of thanks and appreciation of the population of those unfortunate countries for their "liberation".

Liberation of what or from whom? Yes, ironically Soviet Russians have liberated them from their families, from their homes, from their loved ones. Liberated them from their happy and prosperous life in their own free and independent countries!.. And Soviet Russia in endeavoring to show to the free world, particularly to the uninformed people of Africa and Asia, that the people of the Baltic States are thankful and are singing and dancing praise.

Yes, the people sing and dance with tears in their eyes and with broken hearts, deprived of elementary human rights and human dignity, surrounded by communist agents and Soviet Russian armed forces. Soviet Russia once again dare to compound its crimes against humanity and adds much insult to severe

Continued next page

LIETUVIŲ
DIENOS
LITHUANIAN DAYS
JUNE / BIRŽELIS 1965

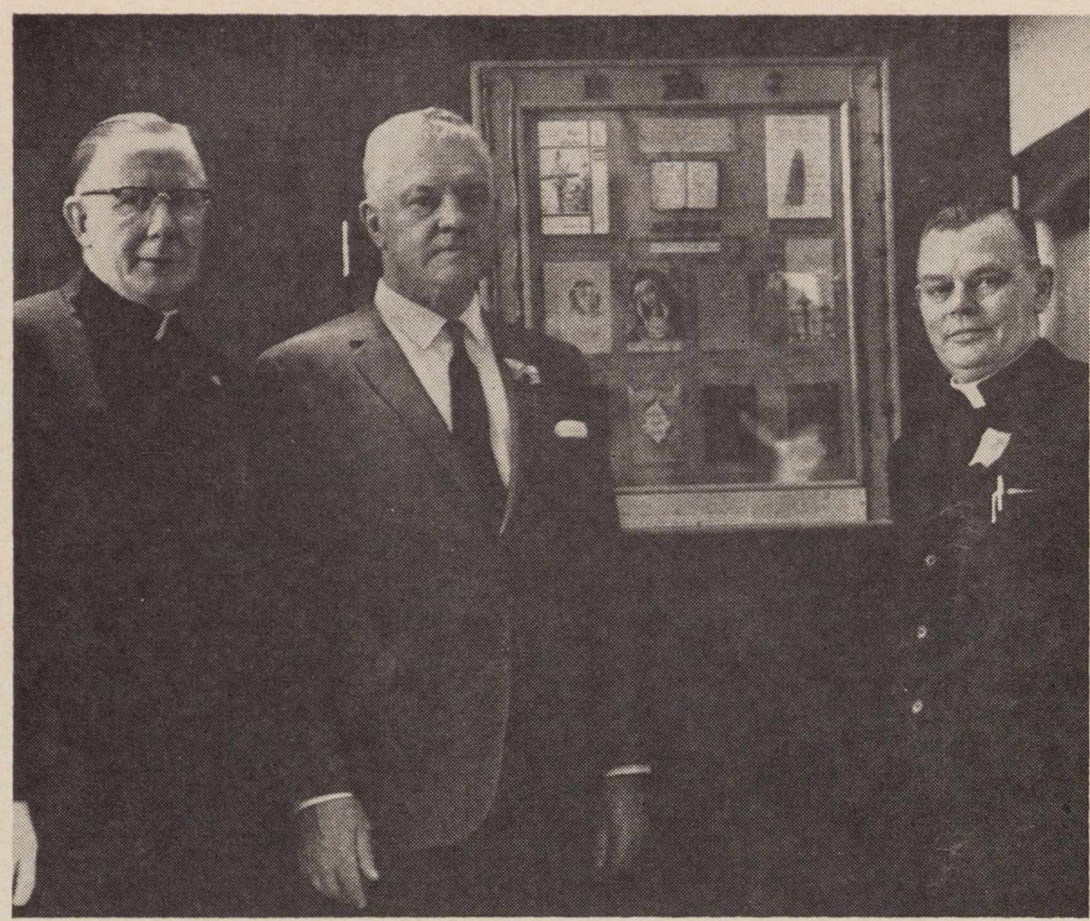

The prayerbook from Siberia on display at the Vatican pavilion.

Sibiro maldaknygė eksponuojama Vatikano paviljone. Iš k.: prel. J. J. Gorman, Vatikano paviljono ved., Lietuvos gen. kons. V. Stašinskas ir kun. L. Jankus, maldaknygės parodos iniciatorius.

THE LIVING TESTAMENT OF FAITH AND COURAGE

Twenty five years ago the Communist wave engulfed Lithuania — an independent and Catholic nation since 1250. — Since 1941 three hundred thousand Lithuanians have died or have been deported to Siberian Concentration Camps for their faith in God and aspiration of freedom.

In one of these camps four Lithuanian girls, their religious feelings unquenched by the cruel and bitter surroundings, resolved to write a series of prayers.

They wrote on scraps of paper, and bound them together into a book, and entitled it "MARY SAVE US". In 1959 it was smuggled out of Siberia to the free world and presently is seen here.

These prayers can be compared to the psalms chanted by the Jewish peple when they suffered the pain of exile in Babylon. They attest faith and love which can warm the human spirit even in a Concentration Camp: **"Jesus, have mercy on them who condemn; have mercy on unjust Judges".**

His Holines, Pope Paul VI, has given His Blessings to this book of prayers, "MARY SAVE US". It has been published in seven languages and twelve editions. 610,000 copies printed with introductions by many venerable Cardinals and Bishops.

This collection also includes a Rosary, made in a Concentration Camp from black bread. The prisoners used prayerbooks and rosaries of their own make, because the Communists had forbidden them to have any kind of religious article or service.

This is a short information concerning the special Exhibit in the Vatican Pavilion at the World's Fair, New York, 1956.

For more informations write to: Rev. L. Jankus, 105 Grand St., Brooklyn, N. Y. 11211

Books & Periodicals

The Living Testament of Faith and Courage. Special edition of "Mary Save Us". Translation by K. A. Trimakas, SJ. and R. Sealey. Cover and illustrations by P Osmolskis. Copyright — L. Jankus. 58 pages of text: original (Lithuanian) and translation. 24 additional pages, which contains 8 prefaces from editions of this prayerbook, translated in various languages. Prefaces are written by Cardinal Ciognani, Card. Alfrink, Archb. of Utrecht, Card. Cushing, Archb. of Boston, Card. Caggiano, Archb. of Buenos Aires, Card. Heenan, Archb. of Westminster and others.

The book is dedicated to commemorate the 25th anniversary of the occupation of Lithuania. All income from this publication will be used exclusively for the relief of Lithuanian deportees to Siberian concentration camps. Write to: Rev. L. Jankus, United Lithuanian Relief Fund of American, Inc., 105 Grand Street, Brooklyn, N. Y. 11211

Lituanus. Lithuanian quarterly. Volume ten / Number 3-4. 1964. 112 pages. P. O. Box 9318, Chicago, Ill. 60690. Editor T. Remeikis.

Lituanus is a journal of arts and sciences, dedicated to a scholarly presentation and examination of all questions pertaining to the countries and peoples of the Baltic States, particularly Lithuania.

In this issue: P. Zundė: Demographic Changes and Structure in Lithuania; L. Dambriūnas: A General Characterization of Lithuanian Language; Al. Plateris: Occupational Adjustment of Professional refugees , A Case Study of Lithuanian Professionals in the United States; Br. Vaškelis: Jurgis Baltrušaitis: A Lithuanian and Russian Symbolist; Al. Vaškelis: Pietist Spirit in Donelaitis poetry; Seven poems by J. Baltrušaitis. The Art of Virkau. Commentary. Book Review. Bibliography.

Vytas Tamulaitis, **Nimblefoot the Ant.** Her Adventures. Translated from the Lithuanian by Albinas Baranauskas and Clark Mills. Illustrated by Pranas Lapė. Published by Manyland Books, Inc. 85-37 88th St., Woodhaven, N. Y. 11421. 184 pages. Price: $3.95.

A story for young readers. Lithuanian children greeted the book with joy, and the same year (1937) author was awarded by juvenile literature prize of the Lith. Red Cross.

Now V. Tamulaitis resides in Toronto, Canada.

Bishop E. Swanstrom receiving the prayerbook from Siberia.

Sibiro maldaknygė įteikiama vys. E. Swanstrom, NCWC reikalų vedėjui. Vidury prel. Martinkus, Balfo pirm., deš. kun. L. Jankus, Balfo reik. ved.

Continued from page 21

..We have gathered here, as our people everywhere in the free world ar gathering these days, to raise our bitter voice heavenward against such aggressive, cruel and inhuman acts of Soviet Russia. Along with communism they are colonizing and russianizing the occupied countries. In reality, Soviet Russia is conducting a genocide in those countries by continued deportations, j particularly of the young people, into the depths of Russia and bringing russian colonists into the Baltic States. These facts and figures were recently brought out by qualified witnesses at a hearing conducted at New York by a subcommittee of the United States Congress.

No, we did not gather here to lament, cry and complain. We realize its futility. But we are gathering so that jointly we may make a stronger appear to the civilized world to join us in the determined struggle against the tyranny of our common enemy — Soviet Russian depredations, colonization, and the spread of communism regardless by whom it is sponsored. We believe that the entire free world will be with us once our voice is heard and our problem are understood. We need more friends, particularly in the area of communication media — the newspapers, radio, television. We need more such good and understanding friends of the Baltic States and of other subjugated or threatened with subjugation nations. We need friends of human freedom and dignity, such great, dedicated and valued friends as George Todt, George Putnam. Elmer Peterson and others.

There are multitudes of individuals and organizations devoted to the cause of human freedom and national independence of organized people. It is up to us to approach them, furnish them with the necessary and desired information and literature. Once informed of our plight, they will help us to reach the people of other countries, particularly of the newly liberated countries which are members of the United Nations, but whose newly acquired liberty is also being threatened by subversive elements. Those people must be informed of the predatory activities of Soviet Russia in the occupied countries, and that Soviet Russia is using the United Nations forums as a sounding board for its distorted, false, twisted and vicious propaganda. The free nations must realize that they also are being insidiously approached by communist agents who are creating an imminent danger to their newly gained freedom and independence.

Only by joint action of all free people that we can wrest the freedom from the clutches of the tyrant invaders and restore the independence to the subjugated people, and to safeguard the liberty and independence of all the people everywhere.

LET'S GO AWAY FROM HERE...

From **The Deluge**, a biblical novel by Mykolas Vaitkus

8.

As they returned to the cave, Aninoth had lighted the lamp and prepared a meal. In the faint glow of the wildly flickering flame the girl had the air of a fantastic princess, a spellbinding daughter of the king of the underground.

They ate and drank wine from the hospitable jar, and their eyes followed one another's movement, as they made mental notes and wove a fine, multi-patterned tapestry of moods, a thousand times finer than possamer.

Sinth gazet at ninoth, and his eyes shone like two stars, mirrored in the soft, friendly glances of the girl, as their light penetrated to the very depths of her soul. Jared noticed and followed their glances, his eyes by turns overcast with melancholy and bright with wierd reflections of the embers of jealous anger in his breast.

When they had eaten, Jared said to Sinth:

"We might go out for another look, to see what's going on."

"Yes," agreed the young man unwillingly. "Yes, we must. If the water is still rising, I must try by every means to reach the city. I must look for my family and see that they not perish."

"But what if you're recognized and taken prisoner again?" asked Anninoth. "You won't find your people, anyway. What if the water is already too deep to cross the valley on foot? And you'd get lost in the city, even if you reached it. Maybe you shouldn't try. Anyhow, someone will take care of them."

A bright glance of Sinth gave her a thanks, perhaps most of all for the reason she had spoken.

"In such times people don't usually much help one another," muttered Jared.

"Yes, yes", Sinth hastened to agree. "I'll go help them myself."

"I'll go with you to search for them — between the two of us, we'll be more likely to save them" cried Jared, casting a glance at Aninoth. She gave him a warm look and added:

"I'd like to og, too."

"No, you cannot," decided Jared peremtptorily. "Not in a time like this. The dangers are like mountain wolves aprowl with their eyes gleaming... You stay home, girl. Take care of the cave and make sure that no strangers, animals or men, seize it!"

"But she could be assaulted here!" cried Sinth. "We must think about that, too."

"Then why don't you take me with you?"

"No, no," shot back Jared, irritated. "It's far more dangerous there! You'r to stay here, Aninoth. You're not afraid, are you?"

No "No, I'm not, but..."

"Well, then, stay. Take this axe. Stand in the entrance and keep watch. We've no time to waste. Let's go!"

And the boys left, each with a long look at Aninoth. There was some sadness in Jared's glance, while Sinth's eyes shone with tenderness. Aninoth responded with a warm, sober glance. She remained in the cave without further argument. The blows of life, like a powerful hammer, had already begun to pound into shape the fine gold of her soul.

The two boys went on, buried in thought. Sinth, who saw himself wandering in a resplendent paradise, had forgotten the rain and other evils; quite unaware, he lagged behind. He was jolted from his vague meditations by the excited voice of Jared:

"Watch out! There's a spotted cat on that boulder!"

"What, a leopard?"

"Yes, don't you see him? On top of the rock. Apparently just swam over — he's all wet, licking his fur and trembling with cold. What a sight!"

"That's bad! If he stays here..."

"When they're hungry they get dangerous. We'd never feel safe."

"And other beasts might follow, to save themselves on our mountain."

"Well we're sure to have trouble with animals. Bue we can't take any chances now. Let's pick up some stones."

Each one armed himself with a few heavy rocks and crept up to the spotted foe. Dazed with fear, he saw and felt nothing but the grim menace of the flood. A heavy stone flung by a strong hand struck the leopard on its spotted skull. Like a sack of feathers, the beast tumbled down the rocky slopes and splashed into the water.

Jared and Sinth went all the way down to the heap of rocks and stones that they had piled up that morning to block the way up the mountain. There, from a distance, they heard human voices.

"Was it the spotted one that jumped into the water?"

"So it seemed to me."

"There might be a whole nest of them up the mountains."

"It's possible."

"Let's go father away from here."

The refugees waded away from the mountain. Soon another little band came splashing up.

"How about here?"

"Nothing but rocks... There are so many loose stones all over the slope — how can we clib?"

"That's nothing, you'll see. What else can we find? I'm sick of soaking in the water.

One after another they began to crawl up the slope.

"Let's stand up, whispered Jared to Sinth, and they did so.

"You see? There are people here already," said one of the new arrivals.

"Help!Help!" screamed Jared in a desperate voice. "The Evil Ones are after us! They want to strangle us!"

::What, what? Where? What Evil Ones?"

"There, there, right behind us... Oh, look, look! They're coming this way..."

Jared seized Sinth by the hand and pulled him after himself; like the enormous bullfrogs they leaped into the water. The newcommers followed with loud splash, scrambling away from the mountain as best they could.

Jared said to his friend:

"We were lucky! The locust went the other way. Now we can look for your family."

They began to wade across the valley toward the Nehl, but not for long; within a hundred paces the water reached to their shoulders, and they began to swim. Jared said to Sinth:

"We won't make it. Let's turn around."

"But what will happen to my family? Maybe they need my help now."

"You won't reach them this way. Let's go back."

"No, I can't, I must go on."

"I won't let you! Let's turn around."

"But I must save my family!"

"We'll think about that when we're safe on land. Back we go!"

They returned. As they waded back to the mountain, they met a band of little black animals swimming their way; now panicky, the creatures reached the first of the rocks with their last strength, scurried out of the water, and darted over the bank. There, like flitting shadows, they vanished up the mountain.

'Monkeys. We'd better let them be," said Jared to his surprised friend.

As soon as the two had clambered over the rocks that they had themselves set up, another group of animals swam up, squaling tiredly, and began to clim awkwardly ashore.

"Hey, they're jackals! We certainly don't want these guests," shouted Jared. And he began yelling and hurling stones. Sinth joined him, and between the two of them, they soon scattered the exhausted beasts and drove them away.

"Tell me more about your family. Who are they, anyway? Do you know who's taken them?" asked Jared.

"My father, my mother, and my sister. Itnah gave my mother to one of his slaves... as a slave. He himself took my father, to serve him personally And my sister, my poor sister, he took to his palace. I boil inside when I think of it... Oh, if I could lay my hands on him! If only the angered gods of my ruined country would relent and let me vent my rage, which weils up in my breast and seeks a way out to action, to vengeance... Oh, if I could only reach that tyrant!"

"Your hour of revenge may be nearer than you think. Yes, let your highest gods, if such there be, grant peace to your soul after you have avenged yourself. And what's more important, let then return your dear ones to you. Yes, Itnah has done a great wrong to your country, to your family, and to you. He owes me something, too... Quite a lot! And he won't get away with it! Give me your hand, I tell you that we'll avenge ourselves together. Now let's talk about how we might help your people. Of course, if we can do anything at all... Why, we don't even have a way to reach the city. A raft? Where are the tools, where's the material? Yes, there are trees on the mountain, but we have only an axe. That isn't enough."

"What am I to do, then?"

"Calm down, my friend. Or try, at least. It seems to me that..."

"What, what? Tell me."

"Now let's reason. Your sister is important to Itnah — he won't let her perish in the flood; therefore her life isn't in danger. Your father is a king, hence a toy too valuable for Itnah's vanity to allow him to let go; in fact your father is as valuable as a jewel of the crown. As for your mother, though she's now the slave of a slave, she is no less a queen; keeping her in that state of humiliation, Itnah satisfies his arrogance and brightens the dark cave of his soul. Could he do without this draught, so sweet to his palate? He knows he possesses a rare source of consolation, which he will make every effort to preserve."

"Your words are as sweet as the honey of the mountain bee; everything you say is as full of wisdom as the words of the gods themselves. But my soul is not at rest, Jared, and my heart still smarts. O, High Ones! You persecute me too cruelly! No, I cannot... I must act. I must hurry there. They may be perishing this very moment, crying out my name... My dearest father, strentching forth his hands, calls for my help. And my mother, so far away, bound and helpless... I see my dearest ones dying and must look on from a distance, unable to move from the spot... No, I cannot, I cannot bear it! Do you hear, gods? It's too much, too cruel thus to torture innocent people, it's wrong to dishonor a weak old couple and a simple girl! Send your blind fury down on me, punish me, but at least have the decency to leave the weak in peace!"

From the Lithuanian translated by A. Baranauskas

Mykolas Vaitkus, writer and poet, on Oct. 27, 1963 celebrated his 80th birthday. He is one of the oldest Lithuanian writers, to this day writing and publishing, and leading an active creative life.

He fled the Soviet occupation in 1944 and at first lived in W. Germany. Since he emigrated to the U. S. he has been chaplain of the retreat house in Peace Dale, R. I.

Beside lyrical poetry, M. Vaitkus appeared as a prose writer. He published dozens of novels and memoirs. "The Deluge" (Tvanas), a biblical novel, will appear this fall, published by Manyland Books Co., New York.

Three samples of surcharged Lithuanian postage stamps. Forty-nine different kinds were surcharged.

Lito valiuta perspausdintų Lietuvos pašto ženklų pavyzdžiai. Buvo perspausdinti įvairūs 49 pašto ženklai.

LITHUANIAN HISTORY IN STAMPS

Part LXXVIII

By ANTANAS BERNOTAS

A very important problem of the Lithuanian government was the introduction of its own currency. When World War I started in 1915 and Germany occupied Lithuania Russian-Czarist rubles (1 rub. — 100 kopecks) were in use. At first the Germans and the population at large continued using the ruble. But by the spring of 1916 the German government had already established in Posen (now in Poland) the so-called "Ostbank fuer Handel nnd Gewerbe, Darlehnskasse Ost" (The Bank for Commerce and Industrie, Loans-Casse East), which started to print new currency for thme countries occupied by the German army. This currency was called "Ost-Rubel (100 Koperks). Soon a branch of this "Darlehnkasse Ost", was opened in Kaunas and from August 6, 1916, the new monetary unit became obligatory in all of Lithuania. The "Ostrubel" was in circulation not only in Lithuania but also in the neighboring Polish communities; in White-Russia, in Latvia and in Estonia as well from 1918. One Ostruble was equal to one Russian-Czarist ruble or 2 German marks.

Also issued were the so-called "Iron Kopecks" (mint of iron) in coins of one, two, three kopecks, and banknotes indominations of 20 kopecks to 100 rubles. Coins were inscribed in German and Russian, while the paper money was printed in the German, Lithuanian, Polish and Latvian language. In 1917, in Lithuania, about 125 million rubles of this new money was put into circulation. The continental German mark was also in circulation, but the population preferred the old Czarist rubles.

On April 4, 1918, the "Darlehnskasse Ost" of Kaunas issued another new rurrency, this time called the "Ostmark" (100 Ospfennig), which was in circulation in Lithuania, Latvia and Estonia, in denominations of half a mark to 1000 mark bills. This time the printing was in the German, Lithuanian and Latvian languages. It is estimated that 290 million of these new "Ostmarks" circulated in Lithuania alone.

When in 1918 the republic of Lithuania emerged an independent nation, the country took over all of the currency, including the German By February 26, 1919, a decree was issued redesignating the "Ostmark" as the Auksinas, and the "Ostpfennig" as the Skatikas. Under these designations all official business was done and wages paid; under these imprints Lithuanian postage and revenue stamps were issued.Later an agreement with Germany reintroduced the Ost currency into Lithuania. The old Czarist rubles were declared invalid in March, 1919. In September, 1922, there were about 3500 million Ostmarks" (formerly Auksinas) in use in Lithuania.

Because the value of the German mark at this time was very low and inflation began, the Lithuanian Auksinas (dependent as it was upon the mark) also began losing its purchasing power. On the open market even a small object became very costly. For example, a rooster bought in the market-place cost several thousand Auksinas.

The Lithuanian government, whose chief problem continued to be the monetary reform, proclaimed a new law on August 16, 1922. The law stated that henceforward domestic currency would be issued which would be called the Litas (consisting of 100 Cents), and which would be based on gold parity (or on foreign currency, also based on gold parity). For this purpose the "Lietuvos Bankas" (Lithuanian Bank) was established in Kaunas. It was financed with three million gold rubles (received from Russia according to the peace treaty of 1920) and other foreign capital in the country. The new Lithuanian litas was equal to 10 cents USA. The law also required that the litas was to be backed at all times by one-third gold reserves.

On September 25, 1922, the litas currency was put into circulation, and the population was permitted to exchange its "Ostmarks" (or Auksinas) for litas until the end of the year. The exchange rate on the "Ostmark" varied every day and declined steadily. At first only paper bills were issued, later brass and silver coins were also minted. In later years about 100 million litas circulated in the country. The litas lived to become one of the most stable currencies in the world.

The Lithuanian post office surcharged all previous issues of the Auksinas postage stamps and put them into circulation beginning in October, 1922 (See illustrations above).

(To be continued)

● Architect **V. Petrulis** won the first three prizes in the annual amateur film demonstrations, sponsored by the Toronto, Canada, amateur photographers' club. Mr. Petrulis presented his colored film "At New York's Fair", which was awarded first prize. Last year Mr. Petrulis won the second award for his film "Trinidad". This year he has been elected to the club's committee and is responsible for the club's projects. The membership consists of 160 members.

"Lithuanian Days" readers are requested to return the stubs from the raffle tickets they received. Drawings will be held on August 15, during the annual "LD" picnic.

DIVIDENDAI MOKAMI KAS 90 DIENŲ ANT VISŲ TAUPYMO SĄSKAITŲ

TAIP

TAUPYDAMI PAS MUS, JŪS GALITE PASIRINKTI TAUPYMO RŪŠĮ, KURI JUMS PATOGIAUSIA... TAI NEDELSDAMI PASIŲSKITE ČEKĮ DABAR.

4½% DIVIDENDAI PASIUNČIAMI KAS ¼ METŲ UŽ INVESTMENTUS

TAUPYMO SĄSKAITOS IKI $10,000 APDRAUSTOS F.S.L.I. ĮSTAIGOSE.

ST. ANTHONY SAVINGS & LOAN ASSN.

1447 So. 49th Court

Cicero, Illinois 60650

JUOZAS F. GRIBAUSKAS

sekretorius

Tel.: 656-6330 ir 242-4395

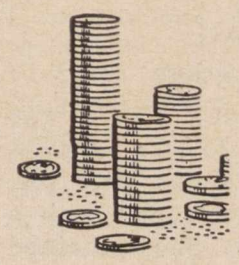

PLANINGAS TAUPYMAS

moka gerus dividendus

PRADĖK TAUPYTI ŠIANDIEN!

Pinigų taupymui nereikia važinėti, juos galite atsiųsti paštu, nes mes apmokamvisas pašto persiuntimo išlaidas.

Dabartinis dividendas 4½ % išmokamas du kart per metus.

TIKIMĖS, kad turėsime progos Jus pamatyti ir patarnauti Jums ir Jūsų namiškiams

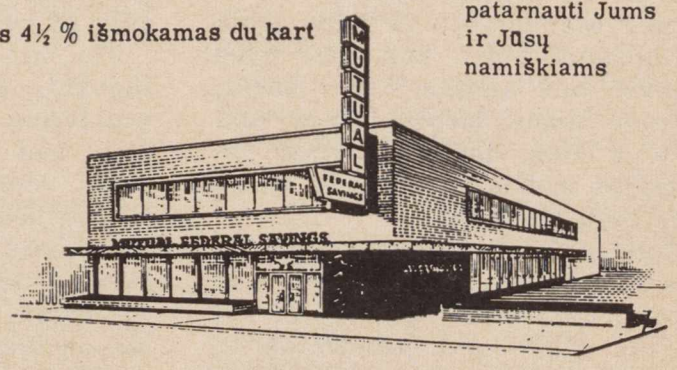

MUTUAL Federal SAVINGS LOAN ASSOCIATION

Pirmadienį, antradienį ir penktadienį nuo 9 val. ryto iki 4 val. po pietų.
Ketvirtadienį nuo 9 val. ryto iki 8 v. vak.
Šeštadienį nuo 9 val. ryto iki 1 val. po pietų
Trečiadienį uždaryta visą dieną.

Chartered and Supervised by the United States Government
2212 W. CERMAK ROAD ● CHICAGO 8, ILLINOIS

Phone VIrginia 7-7747 John J. Kazanauskas, Pres.

AUTOMOBILIAMS VIETA GRĖTA MŪSŲ ĮSTAIGOS

Father Algimantas Kezys, SJ. (See article below and pages 14 and 15)

Integrity, Consonance, Light

Photographs by A. Kezys, SJ

Thirty-six photographs by Algimantas Kezys, SJ, S.J., are on display in the Art Institute of Chicago through July 18, 1965.

Algimantas Kezys, S.J., is an American Lithuanian Jesuit priest. Born in Lithuania in 1928, he came to this country in 1950, joining the Jesuit order in that year. His studies were completed at West Baden College, Indiana, and he received an M. A. degree in philosophy from Loyola University in Chicago. He was ordained in 1961 and is now a member of the American Lithuanian Jesuit Fathers with headquarters in Chicago and mission in Canada, Brazil and Uruguay. Father Kezys presently is editor of Žvaigždė (The Star), the Sacred Heart Messenger, published in Lithuanian.

In 1964, Father Kezys made a remarkable survey in photographs of the New York World's Fair. Of the thousands who approached this fantastic event with cameras — ranging from busy professionals to casual visitors — he alone has made a personal, original statement of what seemed an impossible subject when seen in the work of others. Fourteen of these pictures are in the present exhibition. With them are twenty-two examples of his earlier work covering a large range of subjects and many places.

The bold use of large patterns and design, the brilliant contrasts of silhouette and pure light result in surprising discoveries and the elucidation of the relationship of objects in space. Nothing describes this better than the famous words of Thomas Aquinas: "Integrity, consonance, light."

Father Kezys has had photographs exhibited in Detroit, Cleveland, Chicago, Philadelphia and New York. Many of them have appeared in numerous magazines and other publications, notably THE HOLY SACRIFICE, a picture book on the Mass in Lithuanian, which was published this year.

● **Miss Jūra Gailiušytė,** finishing her studies for M. A. degree in biochemistry, is working to determine how pyruvate carboxulate enzyme works in a live cell. Results of this experiment were published in the Biochemica et Biophysica Acta magazine. This publication comes out in English, French, and German. Her second article, together with Dr. C. R. Benedict, will be published in the same magazine; it is entitled: "Effect of denaturing agents on yeast pyruvate carboxilace".

● **Dr. Vytautas Bieliauskas,** head of the Psychology Dept. at Xavier University, Cincinnati, Oho, on April 29 — May 1st, attended the Midwestern Psychologists' Associations' conference at the Palmer House, Chicago, and headed the lecture series presented by Psi

LITHUANIANS MAKE NEWS

Chi. Earlier this year Dr. Bieliauskas presented a lecture and seminar to the Catholic priests giving retreats about the psychology of retreat. On May 3 and 4 he presented lectures and a seminar in Richmond, Va., and the North Carolina University.

● Under the direction of the **Lithuanian Women's Club** in Chicago a **Lithuanian Folk Art exhibit** was organized on May 1st by chairman M. Kriaučiūnienė, and vicechairman E. Kučiūnienė at the Logan Square Public Library, which lasted until June 1st. National costumes, amber jewelry, hand woven articles, leather crafts and wood carvings, books and paintings were exibited. A total of 73 articles. A letter by Dean Rusk was exibited among the exponents, in which he notes that the United states have not recognized Lthuania's incorporation of the Soviet Union.

● **Miss Rūta Jokubaitytė** on May A. A. U. (American Athletic Union) 15th participated in the Lake Erie district junior athletics meet. In the 12-13 year girls' group she won first place in the 50 yd. dash, second place in the 75 yd. dash, and also first place in the shot put.

● **Sister M. Aquesina** of the St. Casimir order of nuns, on June 8th received her Ph.D. degree in English from Loyola University. Sister Aquesina graduated from De Paul and has an M. A. degree from Loyola. Since 1964 she has been assigned to direct the program of high schools which are under the leadership of the St. Casimir congregation.

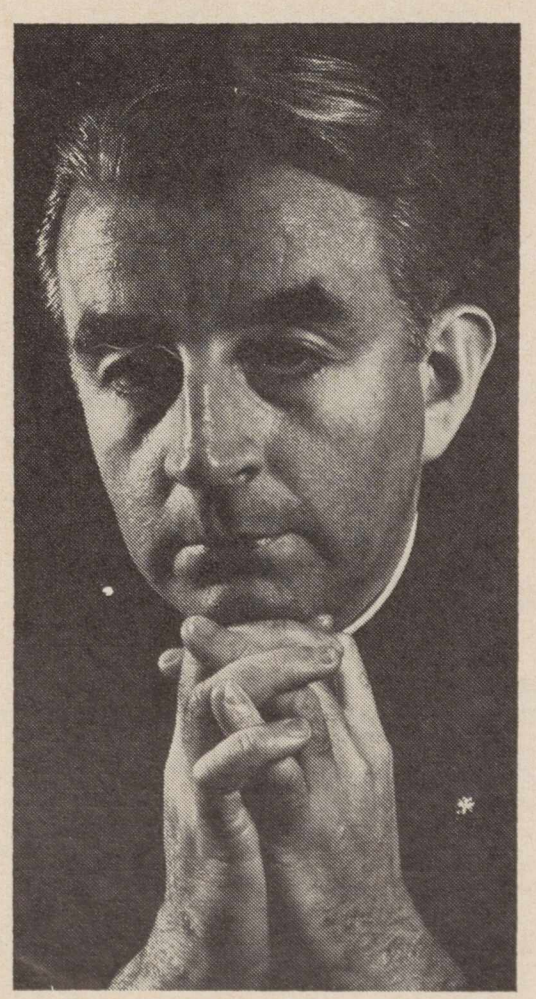

Father Bruno Markaitis, SJ.

● **Father Bruno Markaitis, SJ.** provincial of the Lith. Jesuit Fathers in Chicago and noted Lithuanian composer, recently composed a symphonic cantata, entitled "The Bells of Vilnius". This cantata was performed by a joined Lithuanian chorus at the Airie Crown Theater, McCormick Palace, on June 13, 1965.

● **Leona Lauraitienė-Deveikytė** recently finished her musical studies at St. Joseph's college. She for same time has been accompanist for the National Broadcasting Company's symphoniy orchestra, which is under the direction of Joseph Galicio. Mrs. Lauraitis has performed an all Liszt program commemorating the 150th anniversary of his birth. She has appeared in the Steinway Centennial series and on June 27th she played on the "Artists Showcase" television program.

● On June 13, 1965 in Washingotn, D.C., a motorcade by Americans of Baltic origin to commemorate and protest the 25 year of occupation of Estonia Latvia and Lithuania by USSR.

The 104 participating cars were divided in tree columns. Each column had a motocycle escort and proceeded from Carter Barron's, (the assembly and staging area), down 16th, noCnecticut. 17th, Pennsylvania Ave. (past the White House), past Washington Memorial. All cars parked a long Independence Ave. and the participants went on foot to the steps in front of the Lincoln Memorial overlooking the reflecting pool, where US congressman E. Derwinski addressed the gathering. (See page 4). He reminded that Communism was still the greatest menace the West was facing, complimented the ex DP's for their endeavors on behalf of the oppressed Baltic states and asked them to persist in their efforts. Afterwards, the three girls in folk costumes, who rode in the cage of the first float (it symbolized that the Soviet Union is jailer of nations) carried a wreath into the Lincoln Memorial and placed it at the foot of the statue of Lincoln. The wreath was dedicated "to the great emancipator whose ideals were not meant for only one people and one age". (See protographs on page 3 and 4).

LITHUANIAN MAPS

Andrius, with the technical assistance of Profs. A. Salys, Stp. Kolupaila, K. Pakštas, Drs. M. Braks, M. Gimbutas, and A. Šapoka.
is now available, compiled by J.
A multicolored map of Lithuania
This is the definitive map of 1939, with insets of Lithuania in the Bronze and Iron Age.

Only a limited supply available.

Wall map, approx. 35x46: $4.50
Book map, in folder: $3.50

Now available to Lithuanian Days readers

ŠACHMATININKAI MUS DŽIUGINA

Lietuviai šachmatininkai, išsklaidyti po platųjį pasaulį, šiuos metus įpusėjo svariais laimėjimais.

— **Romanas Arlauskas,** P. Australija, baigė trečiuoju pasaulio korespondencines šachmatų pirmenybes (World Championship IV, Final) ir gavo didmeisterio vardą. Jis pirmasis iš lietuvų pasiekė tokio titulo. (žaidžiama oro pašto laiškais).

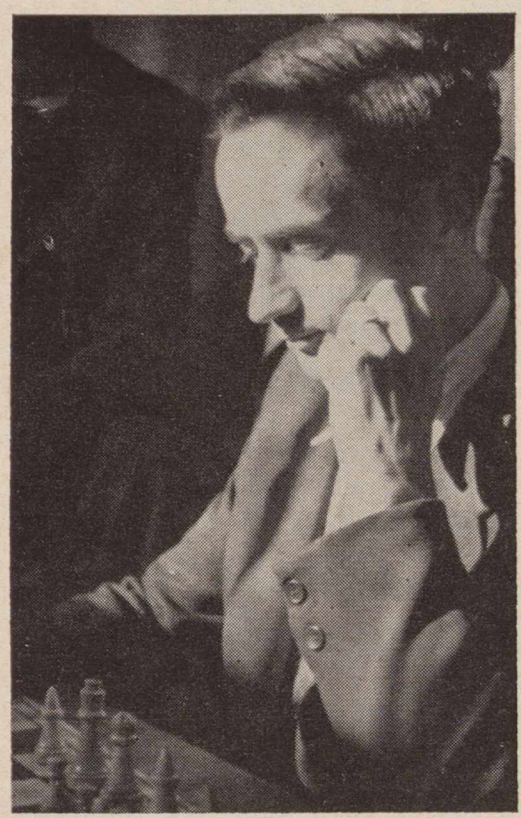

Romans Arlauskas

— Argentinos komandoj V-se pasaulio koresp. šachmatų pirmenybėse žaidė **Nastopka.** Paskelbta, kad jis įveikė Čekoslovakijos, Olandijos ir Graikijos varžovus; lygiom sužaidė su suomių Johansonu; pralaimėjo Boyson'ui (Turkija).

— Kanados šachmatų pirmenybėse, birželio pabaigoj, Vancouvery, dalyvavo **Povilas Vaitonis,** Hamilton, Ont. Jis du kartus buvo Kanados ir penkius kartus — Ontario čempionas. Turi tarptautinio meisterio titulą.

Povilas Vaitonis

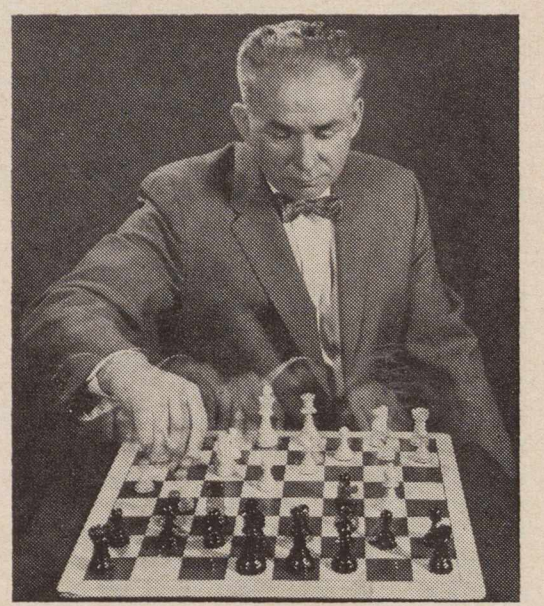

Povilas Tautvaiša

—Illinois čempionas **Povilas Tautvaišas** pasidalino pirmą vietą su Ed Formanek ir A. Sandrinu Chicagos pirmenybėse. Dalyvavo rekordinis skaičius žaidikų (194) "Chess Review" tas pirmenybes vadina "Milžinų kovomis". Jose dar pasižymėjo **V. Palčiauskas, V. Narkevičius** ir **K. Jankauskas,** pakrovę po 5½-2½ taškų.

— **P. Tautvaišas** stipriam Amerikos meisterių turnyre birželio mėn. Minneapoly, Minn., pasidalino antrą vietą su didmeisteriu Arthur Bisguier, N. Y. ir JAV armijos čempio-nu D. Rivera.

— Illinois pirmenybėse, Chicagoje, **Kazys Ramas** buvo geriausias iš A. klasės žaidikų, o **Bikulius** — B klasėje.

Kazys Škėma

— **Kazys Škėma,** 1964 m. Motor City čempionas, šių metų pirmenybes užbaigė antruoju, vienintelis, nugalėjęs naująjį čempioną Driscoll. Antruoju jis baigė taip pat Hurron Valley pirmenybėse.

— Boston Sunday Globe, birželio 20 d., pabrėžia, kad Bostono čempiono **Gedimino Šveikausko** nutrauktoji partija su Jugoslavijos meisteriu Milan Vukcevič yra lemtinga ne tik abiem klubam (Lietuvių ir Cambridge), bet nuo jos pareina ir naujasis Met lygos čempionas.

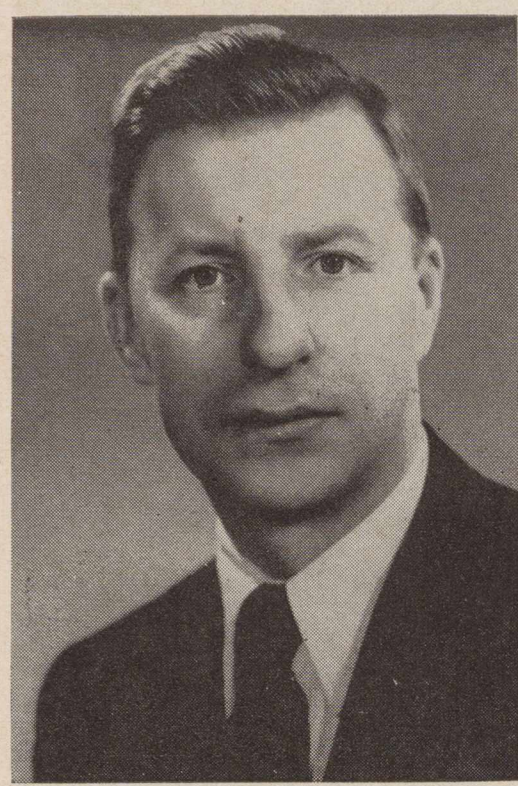

Ignas Žalys

— **Ignas Žalys,** Quebeco čempionas, dalyvaus JAV atvirose pirmenybėse rugpiūčio mėn. Puerto Rico valstybėj. Jis praeitose JAV-bių pirmenybėse įveikė kelius JAV meisterius ir sužaidė lygiom su didmeisteriu Bisguieriu, N. Y.

— **Algis Makaitis,** Harvardo univ. studentas Bostono tarpklubinėse du kartu įveikė Bostono co-čempioną Alex Keyes.

— **Vincas Žukaitis** žaidė Dayton Ohio, rinktinėje.

— JAV (USCF) meisterių klasėje turime keturius lietuvius: Povilą **Tautvaišą, Povilą Vaitonį, Kazį Škėmą** ir **Igną Žalį.**

P. Tautvaišas savo įvertinimu (2364) yra antruoju iš visų JAV meisterių ir yra prie pat pakopos į Senior-meisterius (prasideda nuo 2400 taškų). Ekspertų klasėje: **V. Palčiauskas, K. Jakštas, K. Jankauskas, G. Šveikauskas, dr. A. Nasvytis** ir **S. Winikaitis.**

— New Yorko žarnalas "Chess Review" skelbė **Kazį Merkį** Amerikos "Postal Chess" žaidikų pirmose eilėse: 1. Hans Berliner, Md., 2. Kazys Merkis, Mass., 3. Robert Steinmeyer, N. Y.

— **Kazys Merkis** įkeltas JAV-bių komandon, kuri dalyvauja VI pasaulio korespondencinėse šachmatų pirmenybėse.

Į JAV komandą jis patenka antrą kartą. 1959-62 m. dalyvavo IV-se pasaulio pirmenybėse ir buvo našiausias JAV komandos taškų rinkėjas, įveikęs Kanados, V. Vokietijos, Ispanijos ir Jugoslavijos varžovus, lygiom baigęs su Argentina, pralaimėjęs tik Australijos atstovui.

— Adelaidės **Vytis** įkėlė į P. Australijos pirmenybes 5 šachmatų komandas! Nepaprastas jų vadovo **P. Lukošiūno** nuopelnas.

— Londono "Chess" skelbia, kad **Mončiunskas** sėkmingai žaidžia Anglijos koresp. pirmenybėse. Praėjusiais metais jis laimėjo "Premier" varžybas.

— Anapus geležinės uždangos. A. **Uogelė,** iš Šiaulių, laimėjo Sovietų S-gos kaimo šachmatininkų pirmenybes Gruzijoj. **Vladas Mikėnas** buvo vyr. teisėju baigminėse Sovietų šachmatų pirmenybėse Kijeve.

— **V. Mikėnas,** Vilnius, laimėjo Lietuvos pirmenybes, 2 vietą užėmė **A. Uogelė,** Šiauliai.

— "Fernschach" skelbia, kad UdSSR/Litauen procentualiai pirmauja savo grupėje Europos taurės koesp. varžybose. Į šias varžybas Sovietai yra įkėlę šešias komandas, viena jų yra Lietuvos rinktinė (Mikėnas, Vistaneckis, Lapienis, Uogelė ir kt.).

— Lietuvių šachmatininkų pasiekimus nuolat mini ir šiltai juos vertina latviai savo žurnale "Šacha Pasaule", kurį redaguoja Aleksands Liepnieks, Lincoln, Nebr. (Iš šio lakraščio yra paimtos ir čia spausdinamos dviejų šachmatininkų karikatūros. Red.). k. m.

— **Viktoras Palčiauskas,** Chicago, Ill. laimėjo birželio 26-27 d. Fox Valley atviras pirmenybes, Aurora, Ill., sukoręs 5:0 taškų! Tautvaišas pasidalino antrą vietą su H. Mayeriu, pustaškiu atsilikę nuo Palčiausko. Buvo 77 dalyviai.

CRANE SAVINGS & LOAN ASS'N

B. R. PIETKIEWICH,
President

2555 W. 47 th St., Chicago 32, Ill.

CLEM'S MARKETS

● Puikios lenkiškos dešros, šviežiai namuos gamintos.

● **Importuoti** lenkiški kumpiai ir kitos iš Lenkijos prekės: **alus, vynas, silkės, grybai, įv. sriubos.**

● Įvairiausi mėsos ir maisto produktai.

Galima užsisakyti mažesniais arba didesniais kiekiais specialiai pagamintų lietuviškų dešrų piknikams, bankietams, vakarienėms.

Clem's Markets jau keletas metų patarnauja Los Angeles ir apylinkės lietuviams.

3002 W. Florence ● PL. 95058
7529 S. Normandie ● PL. 3-9676

Clem Taberski, savininkas

Atvykus į Kaliforniją, kviečiame į

BEACON MOTOR HOTEL

Arti prie
Beach, Westwood, Beverly Hills & Hollywood

3020 Wilshire Blvd. Santa Monica, California

EXbruck 4-9144 **EX 4-2986**

Mrs. A. Lukšis — Owner and Mgr.

LIETUVIŲ RADIJO PROGRAMOS,

kurios bendradarbiauja su "Lietuvių Dienomis".

Montrealis, Canada

LIETUVIŠKAS PUSVALANDIS

Kiekvieną šestadienį 5 val. 30 min. pp.
CFMB stotis — Banga 1410.
Programos vedėjas **L. Stankevičius.**
1053 Cr. Albanel, Duvernay, P. Q. Canada
Tel: 669-8834

Toronto, Ont, Canada

TĖVYNĖS PRISIMINIMAI

Kiekvieną sekmadienį nuo 1 iki 2 pp. WHLD stotis, Niagara Falls, N. Y. Banga 1270. Programos ved. **J. R. Simanavičius,** 974 College St., Toronto 4, Ont., Canada. **Telef.:** LE 4-1274 — Daina Co.

Hartford, Conn.

"TĖVYNĖS GARSAI"

Connecticut valstybės kultūrinė valandėlė
WBMI — FM 95.7 mc.
Kiekvieną sekmadienį 12:00 — 1:00 p. p.
Programos vedėjas **A. Dragūnevičius,**
273 Victoria Rd., Hartford, Tel. CH 9-4502

Waterbury, Conn.

LIETUVIŲ RADIJO PARTIJA

WBRY, Waterbury, 1590 Kilocycles
Kiekvieną šeštadienio vakarą
6:10 iki 7:00 p. m.
Programos vedėjas ir direktorius,
John D. Adams (Adomaitis)
5 Harriet Ave., Waterbury, Conn. 06708
Telefonas: 753-8898

WASHINGTON, D. C.

Voice of America — Amerikos Balsas

Voice of America, Washington 25, D. C.

Pirmoji (pusės vaandos) **laida** duodama kasdien Lietuvos laiku 20 valandą trumpomis 13, 16, 19, 31, 41 ir 49 metrų bangomis. Ji **kartojama** 21 val. 30 min. — 19, 25, 31, 41 ir 49 mtr. bangomis.

Antroji (rytinė, 4-tos val.) **laida** Lietuvos laiku duodamas 6 val. 30 min. ryto — 31, 41 ir 49 metrų bangomis.

JAV-se standartiniu žiemos laiku laidos

JAV-se stand. žiemos laiku laidos girdėti **New Yorke** 12 val. dieną, 1:30 p.p. ir 10:30 val. vak.; **Chicagoje** — viena val. anksčiau; Los Angeles trim val. anksčiau.

Argentinoj, Brazilijoj, Columbijoj: 2 val. p.p., 3:30 ir 12:30 val. naktį; Venezueloj — pusantros valandos anksčiau.

Australijoj: Sidney, Melbourne, Tasmanijoj — 3 val. ryto, 4:30 ryto ir 1:30 v. p.p. Adelaidėje — pusvalandžiu anksčiau; Perthe — 1 val. naktį, 2:30 ryto ir 11:30 dieną.

Vokietijoj, Prancūzijoj, Ispanijoj — 6 v. vak., 7:30 v. vak. ir 4:30 ryto.

Madrid, Espana

VYKDOMOSIOS VLIKO TARYBOS RADIJO BIURAS MADRIDE

TAUTINIS ISPANIJOS RADIJAS transliuoja lietuviškai 21:30 — 21:55 Lietuvos laiku (arba 19:35—1955 Vid. Europos laiku) 25 ir 42 metrų bangomis. (Kartojama kitos dienos rytą 8:25 Lietuvos laiku [6:10—6:25 Vid. Eur. laiku] 42 metrų banga) ir nuo 17:40 iki 17:55 val. 42metrų banga (9.370 kl.).

Roma, Italia

ROMOS RADIJAS

Transliuojama kasdien nuo 20 val 50 min. iki 21 val. 10 min. Vidurio Europos laiku, 41,15 ir 50,34 metrų bangomis.
Vedėjas **Dr. J. Gailius.**
Circonvallazione NOMENTANA 162

Vatikanas, Italia

Programa transliuojama 8 kartus savaitėje Sekmad. rytais 10:30 - 11:00 Lietuvos laiku kiekviena vakarą 20:15 - 20:30 Liet. laiku.
Bangos: 31, 25, 19 ir 196 metrų.
Vedėjas **Kun. Dr. V. Kaziūnas.**
Adresas:
Sezione Lituana, Stazione Radio
CITTA DEL VATICANO.

Chicago, Illinois

SOPHIE BARCUS

RADIJO ŠEIMOS PROGRAMOS

Kas rytą nuo pirmadienio iki penktadienio 10:00 — 11:00.
Šeštadienį is sekmadienį 8:00—9:30.
"Vakaruškos" pirmadienio vak. 7:00-8:00.
Visos programos iš
WOPA Stoties 1490 klc. A. M. 102-7 F. M.
7159 S. Maplewood Ave., Chicago 29, Ill.
Tel.: HEmlock 4-2413.

MARGUTIS

Seniausia ir populiariausia radijo programa Chicagoje.
Nuo šių metų kovo mėn. 15 d. transliuojama iš naujos ir galingos radijo stoties WXRT — radijo banga FM — 93,1. Kas dieną nuo 7 val. vakaro (išskyrus šeštadienius ir sekmadienius)
Programos vedėjas **Henrikas Žemelis.**
Adresas: MARGUTIS, 6755 S. Western Ave. Chicago, Ill. 60636. tel GRovehill 6-2242.

Baltimore, Md.

"RADIJO PROGRAMA LIETUVIAMS"

Girdima Marylande ir Washington, D. C.
Sekmadienių popietėmis 12:30—1:00
STATION WWIN — 1400 K. C.
Programos vedėjai: **Albertas Juškus,**
4515 Wilmslow Rd., Baltimore 10, Md.,
Phone: Tuxedo 9-8693;
Kęstutis Laskauskas, 1312 Birch Ave.,
Baltimore 27, Md. Phone: Circle 2-1779

Detroit, Mich.

LITHUANIAN MELODIES Radijo valandėlė
girdima kiekv. šeštadienį 8:45—945 p.p.
iš Detroito stoties WJLB — 1400 kil.
Pranešėjai: **Patricia Brandza ir Algis Zaparackas**
Vedėjas **Ralph Valatka.**
15756 Lesure Ave., Detroit 27, Mich.
Telephone: BRoadway 3-2224

"LITHUANIAN VOICE"

WQRS stotis, FM banga 105,1.
Sekmadienio rytą nuo 8:30 iki 9 val.
Programos vedėjas **J. Kriščiūnas,**
803 N. Crawford, Detroit, Mich.
Tel.: VI 1-5724

New York - New Jersey

"LIETUVOS ATSIMINIMŲ"

Radijo valanda girdima
kiekvieną šeštadienį 5:00—6:00 val. p. p.
iš New Yorko stoties WEVD - 1330 kilv.
ir 97.9 meg. (FM).
Direktorius **Jokubas J. Stukas,**
1016 Schleifer Rr., Hillside, N. J. 07205.
Tel: 289-6878 (Code 201)

Kultūrinė liet. radijo valanda anglų kalba

per SETON HALL Un-to stotį WSOU-FM
pirmadienio vakarais 9:30. 89.5 meg.
Vedėjas **J. J. Stukas.**

Philadelphia, Pa.

Lietuvių Bendruomenės Radijo Programa
BENDRUOMENĖS BALSAS

Stotis WTEL — 860 kilocycl.
Šeštadieniais nuo 1:30 iki 2:30 p. p.
Kultūrinės apžvalgos, žinios, vietos kronika, muzika ir skelbimai.
Programas tvarko ir praveda redakcinis kolektyvas.
Rašyti: "Bendruomenės Balsas",
1203 Green St., Phila., Pa. 19123
Telef. PO 5-0932

Pittsburgh, Pa.

The First Lithuanian Radio Program in Pittsburgh, Penn.

Pittsburgh, Penn. - WPIT 730 kilocycles.
Sekmadieniais 12:30—1:00 p. p.
Programos vedėjai:
Povilas ir Gertruda Dargiai.
Visais reikalais kreiptis:
2040 Spring Hill Road, Pittsburgh 16, Pa.

WILKES-BARRE, PA.

Liet. Bendruomenės sk. Radijo programa
Sekmadieniais 3—3.30 val. p. p.
Stotis WPTS, 1.000 W. Ch.. 1540 Pittston, Pa.
Radijo komisija: V. Paulauskas, kun. B. Danis, dr. B. Kaslas, N. Bajorienė ir Vacl. Romanas. Pranešėja N. Bajorienė.

Rochester, N. Y.

Lietuvių Radijo Klubas

Rochester, N. Y. — WHEC — 1460 klc.
Programos kiekvieną sekmadienį
9:30 — 10:00 rytą.
Klubo valdyba:
Pr. Saladžius, garbės pirm., 309 Alphonse St. (21); **Pr. Puidokas,** pirm. 38 St. Jacob St. (21); **A. Cieminis,** vicepirm. 226 Lux St. (21); **Vyt. Žmuidzinas,** ižd. 235 Furlong St. (21); **R. Kiršteinas,** sekr. 213 Berlin St. (21); **Br. Krokys,** narys 10 Dudley St. (5).
Programas praveda valdybos nariai ir šie vedėjai: **R. Gaidytė, St. Ilgūnas, D. Šiurilienė, H. Žemelis.**

Cleveland, Ohio

Lietuvių Radijo programa
TĖVYNĖS GARSAI

penktadieniais 8—9 val. vakaro
per WXEN-FM stotį 106,5 mc
Vedėjas — **Juozas Stempužis.**
4249 Lambert Rd., Cleveland 21, Ohio
Tel. 382-9268

So. Boston, Mass.

LAISVĖS VARPAS

Naujosios Anglijos Lietuvių kultūrinė Radijo Programa

Sekmadieniais — 8-9 val. rytą.
AM bangomis 1190 kilociklų; FM bangomis 105.7 megaciklų iš
WKOX, Framingham, Mass.
P. Viščinis, programos vedėjas,
173 Arthur Street, Brockton 18, Mass.
Tel. JUniper 6-7209.

LIETUVIŲ RADIJO KORP. PROGRAMA

Seniausia liet. Radijo programa Naujojoje Anglijoje, veikianti nuo 1934 m. bal. m. vedama **Stepono ir Valentinos Minkų,** girdima nauju laiku (viena valanda anksčiau):
Sekmadieniais nuo 1:00 iki 1:30.
Boston, Mass. — WLYN - 1360
Programoje: pasaul. žinių santrauka, muzika, dainos ir Magdutės pasaka.
502 E. Broadway, So. Boston 27, Mass.
Tel.: AN 8-0489

Lietuvių Radijo valanda

Sekmadieniais nuo 11:00 iki 12:00 val.
WHIL — 1430 banga, Medford 55, Mass.
Jonas J. Romanas, vedėjas
170 H Street, South Boston 27, Mass.
Tel. ANdrew 8-7635

LIETUVIŲ DIENŲ žurnalo ir knygų PLATINTOJAI

JUNGT. AMERIKOS VALST.:

Baltimore, Md. — A. Česonis.
Brooklyn, N. Y. — DARBININKAS; J. Pašukonis.
So. Boston, Mass. — D. Giedraitis, S. Mikus,
Chicago, Ill. — K. Babickas; Balys Brazdžionis; DRAUGAS; J. Karveis; MARGINIAI; H. Naujoks; B. Pakštas; I. Sakalas, A. Seménas; B. Štangenbergas; P. Švelnys; TERRA.
Cicero, Ill. — J. Meménas, E. Stangenbergas.
Cleveland, Ohio — Dirva, V. Rociūnas.
Detroit, Mich. — Gaiva, Neringa, St. Anthony's Parish Library.
Elizabeth, N. J. — P. Kudulis, A. Rudzitas.
E. St. Louis, Ill. — A. Vaitkus.
Grand Rapids, Mich. — J. Belinis.
Los Angeles, Calif. — V. Prižgintas.
Newark, N. J. — K. Trečiokas.
Omaha, Nebr. — E. Ribokienė, kun. L. Musteikis.
Philadelphia, Pa. — J. Karaška, B. Raugas, V. Karalius.
Pittsburgh, Pa. — F. Žilionis.
Rochester, N. Y. — A. Sabalis.
Waterbury, Conn. — J. Gaidys, Spauda.
Waukegan, Ill. — V. Petrauskas.
Wilkes-Barre, Pa. — V. Ramanauskas.

ITALIJOJE:

Rome — Kun. V. Mincevičius.

ISPANIJOJE:

Madrid — Kun. K. Patalavičius.

NAUJ. ZELANDIJOJE:

Auckland — G. Procuta.

VENECUELOJE:

Rev. A. Perkumas. Z. Domeika

ANGLIJOJE:

London — D. Daunoraitė.

KANADOJE:

Toronto Ont. — A. Kuolas J. Smolskis Time Cigar Store, V. Aušrotas.
Hamilton, Ont. — S. Bakšys; J. Pleinys.
St. Catherines, Ont. — K. Kudukis.
Montreal, Que. — P. Rudinskas (Parish Library.
Winnipeg, Man. — Br Bujokienė.
W. Lorne, Ont. — A. Kojelaitis.

AUSTRALIJOJE:

Melbourne — A. Vingis, B. Zumeris.
Canberra — V. Balsys.
N. Geelong — L. Bertašius.
St. Kida — N. Butkūnas.
Sydney — Kun. P. Butkus.
Adelaide, Edwardstown, — A. Kubilius.
Rivervale, W. Australia — Kun. L. Kemėšis.
Williamstown — Kun. L. Vaseris.
Cabramatta — J. Skirka.
Brisbane — K. Stankūnas.

SKAITYKITE "LIET. DIENŲ" LEIDYKLOS IŠLEISTAS KNYGAS

Pakeitę adresą, tuojau praneškite, kad nesusitrukdytų žurnalo siuntimas.

LIETUVIŲ
DIENOS

SIBIRO LIETUVAIČIŲ MALDAKNYGĖ — ORIGINALAS IR VERTIMAI Į SEPTYNIAS PASAULIO KALBAS VATIKANO PAVILJONE, PASAULINĖJ PARODOJ NEW YORKE.